

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 15. NOVEMBRA 1982

ŠTEVILKA 45 • XXXIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1963 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zasluga za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Jozica Vanič. Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Krahj. Oproščeno prometa davka po pristojnem mnenju. Stev.: 42/1-72.

SKUPNI INOVACIJSKI PRIHRANEK V OKTOBRU ČEZ TRI MILIJONE DIN

V mesecu oktobru so odbori za gospodarstvo v TOZD in delovnih skupnostih na šestih sejah obravnavali dvanajst predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili ustrezno nadomestilo. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 3.226.070,00 din, zato je devetindvajset novatorjev prejelo 335.993,00 din posebnih nadomestil ali 10,4 % od ugotovljenih koristi.

»POTREBNA JE MORALNA OBNOVA«

V zadnjem času, predvsem pa v razpravah o predlogu sklepov 13. seje centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, je bilo velikokrat omenjeno vprašanje morale, ki ima svoje korenine v neodgovornosti, v razhajanju besed z dejanji oziroma vse preveč prisotnem pojmovanju: »Nikar me ne glejte, kaj delam, marveč me poslušajte, kaj vam govorim!« Zato prav gotovo ni naključje, da je to poudaril tudi predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Andrej Marinc v govoru na proslavi 40-letnice pohoda 14. divizije na Štajersko z naslednjimi besedami:

»Storiti moramo vse, kar omogoča in krepi uveljavljanje socialističnih moralnih vrednot. Njihovo bistvo je nadaljnje poglobljanje naše socialistične revolucije, torej odnosov družbene lastnine, bratstva in enotnosti, enakopravnosti in svobodne človeške osebnosti — ne glede na spol, raso, narodnost ali starost. Za te vrednote se v naših razmerah ne bojujemo samo komunisti. V okviru političnega sistema socialističnega samoupravljanja, v frontno organizirani socialistični zvezi delovnega ljudstva, je širokim ljudskim množicam dana možnost, da uveljavljajo temeljne socialistične in humane vrednote. Za moralne vrednote, ki postanejo prevladujoča zavest množic, iz zgodovinskih in lastnih izkušenj vemo, da se oblikujejo v materialno silo, ki omogoča spremembo razredne družbe. Ko govorimo o krizi morale, moramo vedeti, o krizi čigave morale govorimo! Naša današnja kriza je, zaradi pomembnega vpliva neugodnih svetovnih gibanj, vendarle predvsem kriza etastičnega in birokratskega načina upravljanja družbe in ljudi. In tudi kriza tiste morale, ki nastaja na podlagi gospodovanja, oblastništva, malomeščanščine in neustreznega političnega delovanja organiziranih subjektivnih sil, kar velja tudi za zvezo komunistov in njeno vlogo v sedanjih družbenih razmerah.«

Ko razmišljamo o različnih odstopanjih od začrtane poti in sploh o moralnem vprašanju, moramo izhajati iz razvojno opredeljenih problemov v prehodnem obdobju. Ko je Marx govoril o tako imenovani nižji fazi komunizma ali socializmu je dejal: »Družba, s katero imamo tu opraviti, ni komunistična družba, ki se je razvila na lastnih temeljih, marveč družba, ki se šele poraja iz kapitalistične družbe, ki se je zato v vseh pogledih, ekonomsko, moralno in duhovno, še drže znamenja stare družbe, iz katere izhaja.« Ta znamenja se tudi na naši sedanjosti stopnja razvoja drže še v obliki pojavov etatizma in birokratizma, pohlepa po bogastvu, zavisti, stremuštva, karierizma in tako dalje. V boju proti vsem tem pojavom pa ima ogromen pomen avantgarda delavskega razreda, njegova revolucionarna partija, zavest in volja te avantgarde, ki mora s svojim delovanjem nenehno krepiti ustavni in zakonski položaj delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Hkrati pa seveda tudi ustvarjati ustrezne kulturne pogoje, v katerih se bodo neposredni proizvajalci usposabljali za upravljanje in se razvijali kot svobodne socialistične osebnosti. Tako se oblikuje in krepi socialistična zavest delovnih ljudi, ki vključuje, kakor je napisal Boris Žihnerl, prevzemanje, predelovanje in nadaljnje razvijanje vsega tistega, kar je človeka v preteklosti moralno dvigalo, plemenitilo in kar je dragocenega nastalo v tisočletnem razvoju človeške misli in kulture.

V preteklosti je bila vrsta ovir in slabosti pri uresničevanju avantgardne vloge zveze komunistov, o čemer so tekale tudi razprave ob obravnavi predloga sklepov 13. seje CK ZKJ o krepitvi idejne in akcijske enotnosti zveze komunistov, pri čemer ni mogoče ničesar spreminiti, če ne bomo zlomili oportunitizma v njenih vrstah, kot je bilo rečeno na nedavnem posvetovanju v Kumrovcu. Oportunitizma, ki so ga opredelili kot molk in omahovanje v okviru revolucionarne akcije, kot izgubo revolucionarne identitete, zavestnega ali nezavestnega opuščanja revolucionarne akcije zavoljo osebne ali skupinske koristi oziroma ugodnosti... To pa so globoka moralno-kulturna vprašanja, o čemer je na omenjenem posvetu dr. Stipe Šušar dejal:

»Danes komunistom ni treba biti boljšim od drugih, to tudi ne morejo biti in nimajo tudi nobene mesijanske vloge. Ne morejo živeti kot asketi pa tudi ne kot moralistični pridigarji. Toda tudi v spremembi okoliščinah morajo imeti svojo komunistično moralo, ki bo pred splošno družbeno moralo.«

Taka morala ima dve oporni točki: ne upravljati, ne razpolagati z drugimi ljudmi, temveč skupaj z njimi odločati o družbenem življenju in se ne prepustiti usodi grabežljivega malomeščana.

Veliko članov zveze komunistov se ne sklada s temi moralnimi načeli. Zato je upravičen pa tudi zelo potreben boj za moralno obnovo, ki bo iz vrst zveze komunistov odplaknila vse tiste, ki bi radi obdržali ali zasnovali oblast nad ljudmi, in ki si zase in za svoje prilasčajo materialne in duhovne dobrine mimo delitve po rezultatih dela.

Za to moralno obnovo zveze komunistov pa bosta potrebna velika revolucionarnost in pogum, kajti tudi med ljudmi, ki smo jim zaupali najodgovornejše funkcije vodenja od vrha do osnov, so posamezniki, katerih morala se ne sklada z ustavo, zakoni in drugimi samoupravnimi dokumenti opredeljenimi moralnimi načeli. Govorijo eno, delajo drugo, govorijo o samoupravljanju, s svojimi dejanji pa ga zavirajo, ohranjajo monopol dokončnega razsodnika in sodnika in podobno, v življenju pa so se prepustili usodi grabežljivega malomeščana. Taki posamezniki pa dejansko s svojim nemoralnim ravnanjem mnogo bolj prizadejajo pošteno delovno ljudi kakor številne težave, ki nas pestijo na sedanjih stopnjah razvoja.

Če upoštevamo opredeljen pomen oportunitizma in dejstvo, ki je bilo tudi poudarjeno na posvetovanju v Kumrovcu, da so oportunisti enakomerno porazdeljeni na vseh družbenih ravneh, najpogostejše v bližnji oblasti in centrov odločanja, da so aktivni in pasivni, stalni in občasni, da so ljudje, ki so v svojem kolektivu izredni borci, prav tako izredni, vendar kot oportunisti, v svoji krajevni skupnosti ali drugem samoupravnem ali političnem organu, bo boj za moralno obnovo zelo trd. Zato se bomo morali tako v zvezi komunistov kakor tudi v samoupravnih in političnih organih prvenstveno spopasti z oportunitizmom, kajti to bo hkrati boj za moralno obnovo v zvezi komunistov in tudi v naših medsebojnih odnosih.

DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TEHNIČNO KONTROLO IN RAZISKAVE TER NOVOGRADNJE

Avtorjema ANTONU KOZJEU in LADU ZAVELJINU je bilo odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila za spremenjen način obdelave žilavostnih preizkušancev in izdelavo nove vpenjalne naprave. Za določanje mehanskih lastnosti jekla se uporabljajo žilavostni preizkušanci. Izdelava teh preizkušancev predstavlja ozko grlo v mehanični delavnici OTK, saj jih je treba mesečno izdelati od 8.000 do 10.000 kosov. Z osvajanjem novih kvalitete, pred-

(Nadaljevanje s 7. strani)

»Kvartet« železarjev (foto I. Kučina)

NALOŽBE V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V LETU 1984

Letošnje leto je za SOZD Slovenske železarne glede razvoja oziroma naložb zelo pomembno. V jeklnah so pričele z delom nove naprave, ki omogočajo uvedbo sodobne tehnologije za kvalitetnejšo izdelavo jekla. Z delom so začeli tudi na dveh težko pričakovanih naložbah: povečanju zmogljivosti proizvodnje jekla v Železarni Štore in gradnji nove jeklarne 2 na Jesenicah.

V glasilih delovnih kolektivov so obširno opisane ključne investicije. V vseh delovnih organizacijah so delavci tekoče obveščeni, kaj se dogaja s temi naložbami. Tudi v drugih glasilih so namenili nekaterim naložbam v SOZD Slovenske železarne precej pozornosti in to iz dokaj različnih zornih kotov. Poročali so tudi o

pričetku najpomembnejših naložb. Kljub temu ne bo odveč informacija o tem, kako se odvija naložbena dejavnost in kako je uresničena načrtovana poraba investicijskih sredstev v letošnjem letu.

Kot v prejšnjih letih so bile tudi za letos investicijske namere široko načrtovane. Želje so presegale oceno

možnosti 7.000 milij. dinarjev in najbolj optimistični so predvidevali celo planirano izvršitev naložb v letu 1984 do vrednosti blizu 10.000 milij. din. Bolj previdni so napovedovali možnosti do okoli 6.000 milij. dinarjev in rezultat prvega polletja kaže, da se niso mnogo zmotili. Od 1. januarja do 30. junija je bilo v delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarne porabljen za naložbe 2.263,9 milij. din.

Šestmesečna poraba investicijskih sredstev je torej nekoliko pod pričakovanji in tudi po devetih mesecih letošnjega leta je poraba komaj dosti boljša.

Osrednja, vrednostno najzahtevnejša naložba, gradnja nove jeklarne v ŽELEZARNI JESENICE, je bila uradno prijavljena pri SDK šele 1. avgusta, z gradbenimi deli pa so pričeli 8. oktobra.

Doslej so že podpisali poleg pogodbe za izvajanje gradbenih del še pogodbo za dobavo in montažo domače opreme in tudi pogodbo za dobavo inozemske opreme. Za dobavo in montažo domače opreme so podpisali pogodbo z RUDIS — Trbovlje, za dobavo uvozne opreme pa s firmo Mannesman-Demag iz Zahodne Nemčije. Do septembra oziroma do zadnjega četrtletja letošnjega leta so porabili za ta projekt sorazmerno

(Nadaljevanje na 8. strani)

PRODAJNI REZULTATI V OKTOBRU PRESEGLI PRIČAKOVANJA

V mesecu oktobru smo s prodajo in storitvami prevladanja v skupni višini 37.229 ton presegli vse količinske rezultate letošnjih mesecev. Prodali smo 8 % več, kot je predvideval operativni načrt prodaje, nekoliko višji družbeni plan pa smo izpolnili 99 %. Dobri količinski rezultati se odražajo tudi na doseženi realizaciji, kjer smo s 3.819 milij. din osnovne realizacije presegli družbeni plan za 18 %, dosegli pa smo tudi boljši rezultat, kot je predvideval nekoliko višji operativni načrt osnovne realizacije, ki upošteva dejansko doseganje prodajnih cen. Asortiment prodanih izdelkov je v oktobru na načrtovani višini in enak kot v preteklem mesecu, precej pa presega asortiment, dosežen v oktobru preteklega leta.

Dobra kvaliteta naših izdelkov nam je ob oktobrski uskladitvi prodajnih cen naših izdelkov z nabavnimi cenami omogočila, da smo dosegli višje prodajne cene, kot smo načrtovali in s tem tudi visoko vrednost osnovne realizacije. Ta pa se je

povečala še za 118 milij. din zaradi storitev prevladanja proizvodnih TOZD in realizacije storitvenih TOZD, ki prav tako vse presegajo načrtovano višino tako, da znaša

(Nadaljevanje na 6. strani)

SPREMINJAMO VREDNOTENJE DELA

V torek, 13. novembra, je bila sklicana enajsta seja odbora za uresničevanje zakona o združenem delu. Delegati so morali opraviti zelo zahtevno nalogo: analizirati in pregledati nov samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe v delovni organizaciji Železarni Jesenice.

Samoupravni sporazum, na katerem temelji delitev osebnega dohodka v Železarni, je bil že nekajkrat strokovno dopolnjen in ga je obravnaval tudi odbor za uresničevanje ZZD. Ker nobena dopolnitev ni bila

uveljavljena in ker se je poslovanje in gledanje na osebni dohodek bistveno spremenilo, je strokovna služba morala pripraviti skoraj nov sporazum.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRIHODNJI ČETRTEK SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

Predsedniki Marjan Drolc, Rina Klinar in Dante Jasnič sklicujejo ločene seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora prihodnji četrtek, 22. novembra, ob 16. uri. Delegatom je v razpravo in sklepanje predložen obsežen, predvsem pa izjemno pomemben dnevni red, ki zajema:

PREDLOG SMERNIC ZA DOLGOROČNI PLAN OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE OD LETA 1986 DO 1995 OZIROMA ZA NEKATERA PODROČJA DO LETA 2000 IN PREDLOG SMERNIC ZA DRUŽBENI PLAN OBČINE ZA OBDOBJE 1986—1990. Kakor navaja Izvršni svet Skupščine občine Jesenice kot predlagatelj gradiva, predloga smernic vsebuje temeljne dolgoročne in

srednjeročne usmeritve na področju globalnega gospodarskega in družbenoekonomskega razvoja s tem, da predlog smernic za družbeni plan občine za obdobje 1986—1990 temelji in izhaja iz predloga smernic za dolgoročni plan. Izvršni svet predlaga delegatom vseh treh zborov, da predloga smernic potrdijo, oziroma sprej-

(Nadaljevanje na 9. strani)

SLAB ZAČETEK MESECA

Začetek meseca novembra ni zadovoljiv, saj smo po podatkih statistične službe do 12. novembra izdelali le 41.810,6 tone skupne proizvodnje, kar je 83,8 % družbenega plana in 90,9 % znižanega operativnega programa.

Za planirano proizvodnjo zastajajo v TOZD Valjarna bluminig-štelki zaradi okvare potisne peči in v Valjarni debele pločevine. Plana niso dosegli tudi v TOZD Plavž, kjer so s 4.419,1 tone izdelanega grodlja dosegli 85 % operativnega programa, kar je posledica dveh daljših zastojev na peči ter slabega odvzema grodlja.

V TOZD Jeklarne so vili 14.320 ton jekla in tako dosegli 85,7 % operativnega programa. Glavni vzrok za neizpolnjevanje programa je močno pomanjkanje grodlja in po pečeh melike raztalitve zaradi visokega odstotka žvepla.

Do 12. novembra smo odpremili 10.869 ton gotovih izdelkov in storitev in tako dosegli le 91,3 % operativnega programa. V drugi polovici meseca bomo morali pospešiti odpremo, čeprav bo s težavami, kot jih imamo sedaj, težko doseči zastavljeni cilj za zadnje tromesečje.

TOZD REMONTNE DELAVNICE: NA REZULTATIH DELA GRADITI STATUS VZDRŽEVALCA V ŽELEZARNI

V Železarni je del strojnega parka že star in izrabljen. Zato je potrebno vedno več popravil in vzdrževalnega dela. Hkrati imamo vedno več novih sodobnih naprav, ki zahtevajo od delavcev in vzdrževalcev vedno več znanja. Žal smo se prepozno začeli zavedati, kako pomembno je vzdrževanje za nemoteno delovanje starih in novih naprav in smo bili premalo pozorni do dela in težav vzdrževalcev. Pozabljali smo tudi, da se z zastarelimi vzdrževalnimi napravami ne da vzdrževati modernih strojev. Sedaj ko je pomembna vsaka tona kvaliteta jekla, postaja problem vzdrževanja še očitnejši, zato tudi toliko zahtev po bolj učinkovitem vzdrževanju. Z vodjem TOZD Remontne delavnice VINKOM ROTARJEM smo se pogovarjali o teh za našo Železarno tako aktualnih problemih.

V TOZD Remontne delavnice so v devetih mesecih opravili 605.935 izdelovalnih ur, s čimer so ustvarili 1352,3 mio din celotnega prihodka, kar je 97,4 % planiranih vrednosti. Če k temu prištejemo še vrednost nedovršenih delovnih nalog, se obseg dvigne na 1412,7 mio din. Stroški proizvodnje so znašali nekaj čez 1150 mio din, kar je za 8,7 % več od planirane vsote, predvsem na račun storitev drugih TOZD na delovni nalog in komunalnih storitev.

Ustvarili so 262,7 mio din dohodka, kar je le 79,6 % načrtovane vsote. Po pokritju vseh obveznosti jim je ostalo 168,4 mio din čistega dohodka, od česar so 156,5 mio din ali 93,6 % planirane vsote namenili za osebne dohodke, 5,9 mio ali 96,7 % planirane vsote za sklad skupne porabe in stanovanjski prispevek ter 5,94 mio din oziroma 45 % planirane vsote za sredstva rezerv. Temeljna organizacija torej ni ustvarila dovolj čistega dohodka za pokritje poslovnega sklada, za druge namene skupne porabe in za rezervni sklad.

TOZD Remontne delavnice se tako kot TOZD Vzdrževanje in TOZD Strojne delavnice nahajajo pred pomembno odločitvijo: združevanje vzdrževalnih TOZD DA ali NE? Na dlani je, da sedanja organiziranost storitvenih TOZD v Železarni ni najbolj posrečena in da je reorganizacija potrebna, vendar kakšna? V proizvodnih temeljnih organizacijah menijo, da bi morali imeti kompletno uslugo vzdrževanja pod eno streho. S tem se strinjajo tudi vzdrževalci TOZD Remontne delavnice in njihova stališča je vodja Vinko Rotar strnil v naslednje misli:

»Združevanje vzdrževalnih TOZD je nujno. To je osnovni pogoj, da zagotovimo kompletno vzdrževalno storitev proizvodnim temeljnim organizacijam. Zavedati se moramo, da vzdrževalci v Železarni nismo sami sebi namen, ampak moramo zagotavljati tako raven obratovne sposobnosti proizvodnih naprav, ki bo omogočala čimbolj nemoteno delo proizvodnih temeljnih organizacij. Predlog makro organizacije je bil v javni razpravi in delavci so dali svoje pripombe, ki so bile posredovane strokovni službi in delovni grupi za reorganizacijo. Med pomembnejšimi pripombami so:

- nujno je, da v bodoči vzdrževalni temeljni organizaciji združujejo delo tudi delavci Strojnih delavnic, ker lahko le tako zagotovimo materialno podlago za kompletne storitve vzdrževanja. Ob tem je potrebno definirati še obveznosti livarne do nove temeljne organizacije;
- kompleksno je treba rešiti vzdrževanje in večja popravila mobilne transportne mehanizacije in energetskih objektov;
- ponovno je potrebno proučiti vlogo centralnih delavnic za strojno-mehanska dela, ker bi delitev delavnice vplivala na povečanje števila delavcev zunanjih kooperantov, posebej ob konicah;
- zaradi velikega razmaha uporabnosti hidravlike bi morali oddelku HIP dati poseben status ter ga kadrovsko in tehnično okrepiti, da bo lahko zagotavljal kompletno vzdrževanje hidravličnih in pnevmatičnih naprav, inštalacijo in montažo hidravličnih elementov, preventivne preglede ter manjšavo filtrov in olj;
- za TPV Bela je potrebno ob reorganizaciji zagotoviti materialne pogoje za tak obseg dela, ki bo v perspektivi (nova jeklarina) omogočal kakovostno vzdrževalno dejavnost;
- zagotoviti je potrebno ustrezen status vzdrževalcev v Železarni.

To so najpomembnejše od pripomb, ki jim velja nameniti posebno pozornost in strokovno obravnavo. Delavci v naši temeljni organizaciji načelno niso proti združitvi, vendar je povsem človeško, da jih zanima tudi mikro organizacija in mesto posameznika v njej. Ta pripomba je posebej pomembna zaradi tega, ker lahko bistveno vpliva na izide referenduma.

Tudi v tej temeljni organizaciji, ki posluje za izgubo, so bili sprejeti obsežni sanacijski ukrepi za izboljšanje vzdrževanja in zmanjšanje zastojev v proizvodnih TOZD.

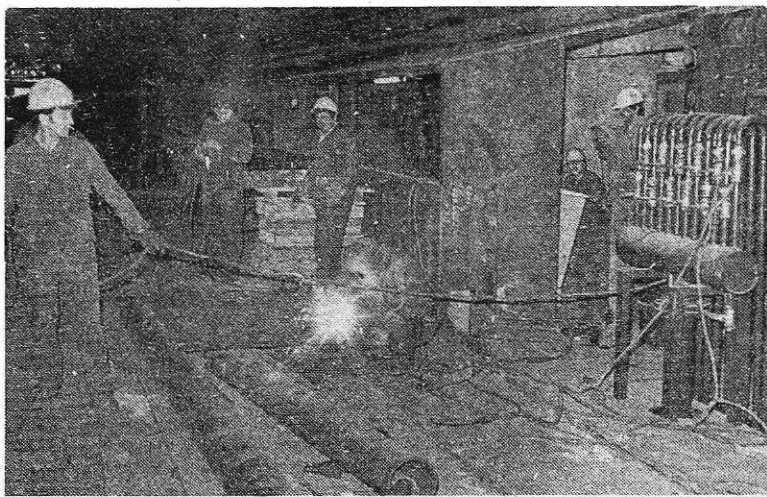
»Naše interne sanacijske ukrepe bi lahko razdelili na tri tematske skupine: ukrepe za zagotovitev delo-

vne in tehnološke discipline, ukrepe za varčevanje in ukrepe za odpravo šibkih mest v proizvodnji. Delavci so v večini sanacijske ukrepe sprejeli z razumevanjem in si jih prizadevajo uresničiti v okviru danih možnosti. Ugodno klimo med delavci kaže tudi visok odstotek že dosedaj izvršenih udarniških dnin. Seveda pa se, čeprav v manjšini, še vedno pojavljajo taki, ki ne morejo dometi, da so v Železarni zaradi vzdrževanja proizvodnih naprav in ne le zato, da jim mine dnina.

Večina delavcev se zaveda težkega položaja in ga je pripravljena tudi reševati. Skoraj polovica nalog iz sanacijskih ukrepov je bila uspešno zaključena; tako da bomo do konca meseca pripravili nove, predvsem take, ki so tehnične narave za odpravo šibkih mest v proizvodnji. Pri izvaja-

nju nalog imamo tudi nekaj težav. Predvsem pri oskrbi z reprovomateriali in rezervnimi deli, pa tudi z ustreznimi kadri določenih profilov (ključavničarji, tesarji, kleparji, plastičarji) ter s pomanjkljivo opremljenostjo in utesnjenostjo delovnih prostorov za sedanji obseg dela. V storitvenih temeljnih organizacijah 5 % sredstev amortizacije ob nizki vrednosti osnovnih sredstev ne zadošča niti za vzdrževanje sedanje delovne opreme, hkrati pa se obseg vzdrževalnih storitev veča in vzdrževalni posegi postajajo vse bolj zapleteni. Zahtevo za povečanje deleža naših AZ sredstev, ki bi jih namenili za potrebe v lastni temeljni organizaciji, smo posredovali tudi delavskemu svetu Železarne zaradi oblikovanja poslovne politike za prihodnje leto. Nekateri naši delovni prostori ne ustrezajo več niti minimalnim standardom za uspešno in varno delo (delavnica HIP, delavnica DES, ...).

Kljub težkim pogojem dela je naša osnovna naloga mobilizirati vse preostale notranje rezerve, odpraviti subjektivne slabosti pri vzdrževalnem delu in na osnovi prizadevnega dela in delovnih rezultatov graditi status delavca vzdrževalca v okviru celotnega vzdrževanja.

Remont na šesti SM peči (foto I. Kučina)

SPREMINJAMO VREDNOTENJE DELA

(Nadaljevanje s I. strani)

Najpomembnejše razlike med veljavnimi določili in predlagano vsebino sporazuma so naslednje:

- namesto sumarne metode vrednotenja se uveljavlja analitična ocena, ki temelji na ugotovljeni zahtevnosti na osnovi metodologije razvida del in nalog;
- delavec sodeluje v delitvi osebnega dohodka s številom točk, ki se ugotavljajo za njegovo sestavo del in nalog, ne da bi se število točk grupiralo v razrede (kategorije);
- razponi v vrednotenju se spreminjajo v korist težkega proizvodnega in kreativnega dela;
- vplivi okolja so za vsa dela vrednoteni z metodo analitične ocene, zato odpadejo otežkočeni dodatki v sedanji obliki;
- dodatki za delo izven rednega dopoldanskega delovnega časa se vsem delavcem priznavajo v enakem znesku (doslej glede na zahtevnost dela), v višini, ki ustreza sedanjim dodatkom za opravljanje del, vrednotenih s 14. kategorijo. Nižje je vrednoten le popoldanski dodatek in ukinjen je dodatek za delo na dan proste sobote. Dodatek za nadurno delo se obračunava v odstotku na ugotovljeno osnovo po analitični oceni;
- okrepitev osnove osebnega dohodka oziroma ukinitve faktorja uravnavanja učinka bo v večji meri vzpodbujala k dobremu delu in nadpovprečnim rezultatom. Razlika med uspešnejšim in manj uspešnim delavcem bo večja zaradi progresivnega obračunavanja dosežene učinkovitosti (učinek je zmnožek procenta preseženega rezultata in faktorja 1,2). Ta novost obračunavanja bo zlasti vidna pri delavcih, ki delajo v neposredni individualni normi (dodatna možnost povečanja učinka za 10 %);
- kvaliteta dela in gospodarnost morata dobiti v merilih delitve osebnega dohodka pomembnejše mesto;
- ponavljajoča se merila bodo reducirana (na primer stimulacija za rast produktivnosti ocene delovnega prispevka tam, kjer se prispevek meri);
- dopolnitve so potrebne zlasti osnove in merila delitve v storitveni dejavnosti (TOZD in delovne skupnosti);
- z 29. členom se skušajo odpraviti vzroki za doseganje podpoprečnih rezultatov, ki so bili doslej vse preveč tolerirani, kar je negativno vplivalo zlasti na produktivnost in gospodarnost v poslovanju;

— ugotavljanje učinkovitosti izvajanja projektnih nalog naj bi vzpodbudilo boljše izkoriščanje znanja, kar bi se moralo odražati v manjši odvisnosti od tujega znanja in kapitala, v večji kvaliteti izdelkov, večji gospodarnosti, v prodornejšem razvoju, prilagajanju tržišču itd.;

— ure za manjkajoče delavce se postopoma nadomeščajo z drugimi merili učinkovitosti, ocena delovnega prispevka se uporablja le v izjemnih primerih;

— osnutek opredeljuje merila delitve osebnega dohodka na osnovi minulega dela, oblikovanje sredstev OD na osnovi minulega dela pa se mora opredeliti v pravilnikih o razporejanju čistega dohodka;

— s posebej prikazano delitvijo osebnega dohodka, ki ima izvor v uveljavljenih inovacijah, se naj bi vzpodbujalo inventivno dejavnost, oziroma pomagalo pri odpravljanju ovir za razvoj te dejavnosti;

— opredeljena je tudi stopnja zagotavljanja socialne varnosti v primeru velikega zaostajanja za postavljenimi mesečnimi cilji poslovanja (doslej te možnosti ni bilo, zato so bili tem večji pritiski na zlorabo meril učinkovitosti);

— izčrpnost je opredeljena solidarnost do delavcev s spremenjeno delovno zmoglostjo; novo je tudi poglavje o dežurstvih;

— bolezenska odsotnost do 30 dni naj bi se plačevala v različni višini glede na trajanje odsotnosti.

Nov sistem delitve osebnih dohodkov naj bi bolj kot doslej vzpodbujal dobro delo, bistveno naj bi prispeval k ublažitvi kadrovske problematike in k večji produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja. Dobro delo naj pomeni bolj upoštevanje kvaliteto izdelkov in gospodarnost. V sporazumu bo potrebno vključiti še eno odločitev: ali učinke količine, kvalitete in gospodarnosti med seboj seštevati kot doslej, ali jih množiti. Pri množitvi so večje razlike v osebnem dohodku zelo uspešnega delavca in podpoprečno uspešnega delavca.

Osnutek sporazuma obsega tudi vse spremembe, ki jih narekujejo družbene usmeritve. Ko bo dokončno usklajena vsebina sporazuma grupacije, bo potrebno odpraviti še nekatere manjše neskladnosti, zlasti glede minulega dela.

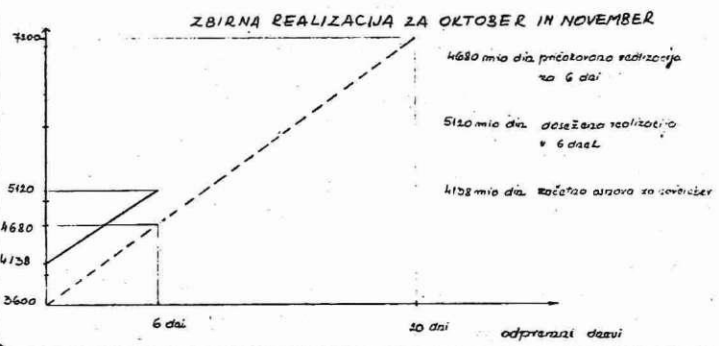
Zaradi obsežnosti in pomembnosti sporazuma delegati odbora za uresničevanje zakona o združenem delu na torkovi seji niso uspeli analizirati vseh sprememb. Razpravo bodo nadaljevali v četrtek, 15. novembra.

PRI DOSEGANJU SKUPNEGA CILJA BOLJE ZAČELI KOT V OKTOBRU

V prvih šestih dnevih novembra smo s prodajo naših izdelkov in storitev dosegli 982 milij. din realizacije ali 163,7 milij. din na dan. Začetek drugega meseca pospešenega izvrševanja programa za odpravo motenj je torej uspešnejši kot v oktobru, ko smo prvih pet dni uspeli prodati le za povprečno 125,5 milij. din izdelkov in storitev. Ob takem delu bomo do konca meseca dosegli skupni cilj poslovanja za oktober in november, to je 7,2 milijarde din realizacije.

S stimulacijo za doseganje skupnega cilja poslovanja smo želeli doseči tudi to, da bi se čimveč izdelane proizvodnje prodajalo sproti in bi z manjšo prodajo v zadnji dekad decembra lahko dosegli boljši poslovni uspeh. Tega se moramo zavedati že sedaj in proizvodnjo in prodajo naših izdelkov še pospešiti. To bo prispevalo tudi k večji zanesljivosti doseganja cilja poslovanja v tem mesecu.

Kljub uspešnemu začetku se moramo v tem in naslednjem tednu še kako potruditi, da trenutno dinamiko prodaje še povečamo. V zadnjih treh dneh pred prazniki se utegne (po tradiciji) povečati odsotnost z dela, zato na te tri dni ne smemo odlagati prevelikih obveznosti. Presežek prodane vrednosti iz oktobra (538 milij. din) bi morali zadržati do zadnjih dni novembra (po šestih dneh smo ga nekoliko zmanjšali!).

ŽERJAVI ZA JEKLARNO 2

V osnovni pogodbi z Rudisom Trbovlje je zajeta tudi izdelava in montaža žerjavov. Izdelala jih bosta Metalna Maribor in Mostovna Ljubljana. Vgrajeni bodo naslednji žerjavi:

Skladišče vložja Jesenice: portalni žerjav 12,5/12,5 ton z razpetino 50 m in prevesnimi polji 10 m in 14 m. Žerjav bo visok 20 m.

Predelava talilniških odpadkov (PTO): portalni žerjav za stresanje po-

nevi z žlindro 63/16/12,5 ton.

Hala legur: mostni žerjav 12,5/5 ton × 28 m.

Glavna zgradba:

- mostni čerjav 20/10 ton × 28 m (hala vložka)
- mostni žerjav 80/32 ton × 28 m (hala peči)
- mostni žerjav 16 ton × 5 m (hala silosov)
- mostni žerjav 160/63 ton × 27,5 m (hala vlivališča)
- mostni žerjav 63/10 ton × 27,5 m (hala konti liva)
- mostni žerjav 40/10 ton × 24,6 m (delavnica vzdrževanja)
- mostna žerjava 32 ton × 27,5 m z vrtljivo traverzo (hala adjustaže 1 in 2)

- konzolni žerjav 2 toni × 7,5 m (popravilo oboka peči)
- konzolni žerjav 5 ton × 7,5 m (priprava elektrod)
- konzolni žerjav 5 ton × 7,5 m (popravilo ponev)
- portalni žerjav 5 ton × 12 m (čiščenje jame za škajo)
- mostni žerjav 5 ton × 10 (popravilo vodno hlajenih panelov).

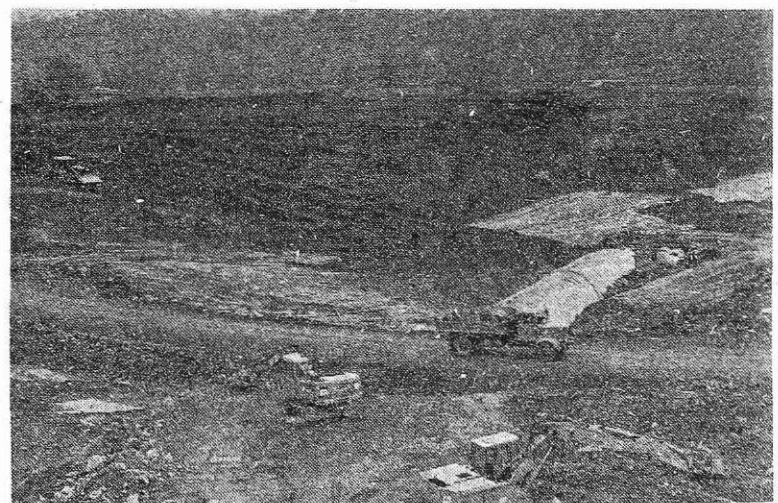
Naprava za odpraševanje: mostni žerjav 10 ton × 21 m.

Črpalnica: mostni žerjav 5 ton × 10 m.

V obsegu dobave so vključeni tudi elektro-hidravlični polipni grabilci prostornine 0,8 m³ in 0,63 m³, bremenski magneti premera 1500 mm ter 3 in 5-tonski vitli za vzdrževanje žerjavov.

Z obema dobaviteljema so bili opravljeni razgovori 9. in 12. septembra. Seznanili smo jih z dokončnimi tehničnimi podatki in roki dobave.

Sektor novogradenj

Zemeljska dela za jeklarino 2 (foto I. Kučina)

IZVOZ V OKTOBRU UGODEN

V oktobru smo načrtovali, da bomo izvozili 7525 ton izdelkov v vrednosti 3.173.000 dolarjev. Načrtovan izvoz smo izpolnili 86,4 odstotno, saj smo izvozili 6323 ton izdelkov v vrednosti 2.741.730 dolarjev. S takim izvozom smo desetmesečne obveznosti iz družbenega dogovora izpolnili 82,5 odstotno, saj smo od načrtovanih 29.270.000 dolarjev za izvožene izdelke dobili 24.152.150 dolarjev.

Glavni vzrok za zaostajanje za načrtovanim izvozom je predvsem manjši izvoz na klirinško področje. Zaradi prepoznanih naročil zaostajamo v izvozu nerjavne pločevine, varilne žice pod zaščitnim plinom CO₂ in pri dobavih embalarnega traku. Pri izvozu na konvertibilno področje zaostajamo za planom za okrog dva milijona dolarjev, ker so izpadla vsa programirana naročila za izvoz vlečene žice za izdelavo armaturnih mrež za Irak. Poleg tega so izostala tudi pričakovana naročila za izvoz varilnih elektrod na področja s plačilom v konvertibilni valuti, predvsem v Veliko Britanijo in Alžirijo.

V oktobru je zaradi pomanjkanja primernih vagonov v naših skladiščih ostalo 1132 ton izdelkov, pripravljenih za izvoz. Ta količina je bila v prvi polovici novembra deloma že odpremljena, vendar pa na izvoz še vedno čaka 1160 ton naših izdelkov.

V novembru je predviden izvoz 7000 tisoč ton naših izdelkov v vrednosti 2.868.600 dolarjev; od tega na konvertibilno področje 2.270.000 dolarjev. Realizacija te vrednosti bi bistveno pripomogla k izpolnjevanju planskih obveznosti, zato bo potrebno vložiti v doseganje teh ciljev veliko napora.

V temeljni organizaciji Vratni podboji v prvi polovici novembra pospešeno pripravljajo večji izvoz v Alžirijo. Tako bodo v okviru dogovorjenih obveznosti iz prejšnjih mesecev tja izvozili 5500 vratnih podbojev. Kaže, da bodo tja lahko izvažali tudi prihodnje leto. Ob pravočasnem dobavljanju bi na alžirska gradbišča lahko izvozili tudi do dvajset tisoč vratnih podbojev v vrednosti 350 tisoč dolarjev.

Lilijana Kos

O DELU NA RAZVIDU DEL IN NALOG

Delavski svet Železarne je na svoji deveti seji 25. oktobra obravnaval poročilo o opravljenem delu na razvidu del in nalog, in sicer od marca dalje, ko je bilo v Železarni o tem objavljeno podrobno poročilo.

V temeljnih organizacijah združene delavice Livarna, Valjarna žice in profilov, Profilarna, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektrode in Plavž so razvidi del in nalog kompletirani in pripravljeni za sprejem v samoupravnih organih. Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice in Želbljarna še vedno nimajo opisov del in nalog v čistopisu, čeprav jim jih je služba posredovala že julija. Enako velja za Žičarno, Valjarno blumingštek, Jeklarno in Hladno valjarno Bela, vendar so dobili kompletirano gradivo šele v septembru. Število delovnih nalog je v Jeklarni bistveno večje kot v drugih temeljnih organizacijah, zato je njihova zamuda razumljiva. Omeniti je treba tudi Hladno valjarno Bela kot izjemo, ker je med tem pripravila spremembe v mikroorganizaciji, ki jih mora njihov delavski svet še sprejeti.

Drugo skupino sestavljajo temeljne organizacije, kjer so razvidi po obravnavi v samoupravnih delovnih skupinah v fazi usklajevanja pripomb. To so Strojne delavnice, Vzdrževanje, Energetika, Transport in Družbena prehrana, kjer je tudi po drugem usklajevanju vrsta pripomb, zato je sprejet sklep, da se celotno gradivo posreduje komisiji za vrednotenje del in nalog Železarne Jesenice.

Tudi za TOZD Remontne delavnice in delovni skupnosti KO-FI in KSI je OŠDČ zaključil z delom in gradivo posredoval na ERC, oziroma je računalniški izpis že izveden in so torej razvidi pripravljeni za obravnavo v samoupravnih organih. Služba trenutno še analizira vrednotenje v delovni skupnosti SEO-TKR-NG in bo z delom zaključila do konca tega meseca.

Na osnovi pregleda lahko zaključimo, da se končno vendarle približujemo zaključku tega izredno obsežnega in tudi zahtevnega projekta in da bi s pospešenimi aktivnostmi, ki so v nekaterih temeljnih organizacijah in v vseh delovnih skupnostih še pred nami (to so predvsem razprave v samoupravnih delovnih skupinah in usklajevanje pripomb), v januarju prihodnje leto razvid lahko vpeljali v sistem nagrajevanja.

Ceprav bo OŠDČ ob koncu dela posredoval delavskemu svetu širše in ustrezno dokumentirano poročilo, naj navedemo vsaj najpomembnejšo problematiko, ki je v tej zadnji fazi omejevala hitrejšo realizacijo te analitične metode, ker se je doslej večkrat postavilo vprašanje dovolj intenzivnega dela strokovne službe na katalogih.

Strokovno so sodelovali pri večjem deležu od 5020 delovnih nalog in 2290 delokrogov (brez delovne skupnosti SEO-TKR-NG), vodili vsa usklajevanja, postopke zaradi pogo- stega prevrednotenja ponavljali, analizirali pripombe in odgovarjali samoupravnim delovnim skupinam, pripravljali gradiva za komisijo za usklajevanje in vrednotenje del in nalog Železarne Jesenice ter bili pri tem pod močnim pritiskom zaradi na eni strani strokovne zahtevnosti in postavljenih rokov pri izdelavi razvida ter stalnih nalog na področju nagrajevanja, na drugi strani pa kadrovskih omejitev, bolezenske odsotnosti in fluktuacije (dovolj zgovoren je že podatek, da rhlče od članov grupe, ki je izdelala metodologijo vrednotenja, ne dela več na tem področju).

Ob upoštevanju dogovorjenih pravil in rokov je istočasno prihajalo do občasne kampanjskega dela, kar je dejansko povzročalo ozko grlo v službi, ki ni mogla vsega prispelega gradiva hkrati oceniti.

Močna ovira so tudi nezaupanja med temeljnimi organizacijami materialne proizvodnje, storitev in delovnimi skupnostmi, kar je preprečilo sicer prvotno predvideno postopno uveljavitev razvida po skupinah temeljnih organizacij in zahtevalo številna dokazovanja ter primerjave.

Še vedno so ponekod prisotne težnje po prevrednotenju posameznih nalog, ki jih ni možno vključiti v enotni model, medtem ko je bilo takih neupravičenih poskusov v vseh fazah dela preveč in so terjala od službe veliko naporov za vztrajanje na dogovorjenih kriterijih in za usklajevanja.

Srečevali smo se z dvoličnostjo pogledov ob hitrem soglasju za splošen dogovor in zahtevo po izjemnem odnosu v konkretnih primerih.

Niso bile redke tudi zahteve in pričakovanja, da bomo s katalogom odpravili vse slabosti v sistemu nagrajevanja oz. z vrednotenjem po sprejeti metodologiji nadomestili ti-

ste osnove in merila, ki se izražajo v delovnem rezultatu delavca.

Prvi poskusni izračuni osebnega dohodka na osnovi izdelanega vrednotenja delovnih nalog nam kljub še nekaterim pomanjkljivostim kažejo, da bomo vendarle dosegli nekatere zastavljene cilje:

- vse delovne naloge bodo vrednotene po isti metodologiji,

- izdelani so opisi za vse delovne naloge,

- vpeljan bo točkovni sistem,

- kreativno-strokovni kader bo napredoval bolj kot tehnično-administrativni kader,

- proizvodnemu delu smo dali ustrezen poudarek.

Ceprav smo prvotno predvideli ponekod tudi bistveno drugačna razmerja, vendar tega nismo bili pripravljeni uresničiti.

Nekaj nam mora biti ob celotnem pregledu jasno: če smo se skupno dogovorili, da postavimo sistem nagrajevanja na nove temelje, potem se bomo morali odpovedati nekaterim »pridobljenim pravicam« (kot so osebne kategorije, izsiljeni dodatni kriteriji nagrajevanja in razni dodatki) in v obdobju prehoda na nov sistem težiti za tem, da bo z njim zadovoljna večina delavcev, čeprav je eno od pomembnih izhodišč, da na osebnem dohodku nihče ne sme izgubiti.

Hkrati predlagamo, da bi po sprejemu razvida del in nalog v roku treh mesecev analizirali kritične postavke in jih ustrezno korigirali, da zaradi morebitnih posameznih nepravilnosti ne bi ponovno zavlačevali vpeljave kataloga.

Poglejmo, kakšne samoupravne aktivnosti so še potrebne za sprejem razvida del in nalog.

Metodologija za izdelavo razvida ostaja nespremenjena. Prav tako je že pripravljen pravilnik o razvidu del in nalog z vso potrebno dokumentacijo.

Glede na stališče ustavnega sodišča in ustrezno strokovno podlago so osnove vrednotenja del in nalog sestavni del samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD. Zato je v tem trenutku v pripravi besedilo poglavja, ki bo urejalo osnove vrednotenja na podlagi že sprejetih kriterijev v metodologiji.

Torej bi formalno pravno lahko razpravo in sprejem opravili do konca leta ali najkasneje v prvi polovici januarja 1985, za kar bo potrebna dosledna in odgovorna strokovna, poslovodna, samoupravna in družbenopolitična aktivnost.

Okvirni termini so naslednji:

- do 5. novembra 1984 priprava osnutka samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in obravnava na odboru za uresničevanje zakona o združenem delu,

- okoli 15. novembra seja delavskega sveta Železarne, ki določi osnutek in poprejšnjo obravnavo (predlagamo, da bi bila organizirana po zborih delavcev in ne izključno po samoupravnih delovnih skupinah, kar bi omogočilo strokovnejšo razlago in hitrejšo usklajevanje pripomb in stališč),

- do 20. decembra določitev predloga samoupravnega sporazuma in razpis referendum,

- okoli 10. januarja 1985 izvedba referendum,

- konec januarja 1985 sprejem kataloga na delavskih svetih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

(Terminski plan je v celoti potrdil delavski svet Železarne.)

Izredno dolgotrajne priprave, razprave in usklajevanja na tem po-

dročju so vzrok, da se neredko pojavljajo zahteve po prekinitvi aktivnosti in uvedbi takega stanja, kakršnega v tem trenutku imamo. Menim, da bi bil tak ukrep neodgovoren, pač pa moramo vložiti vse napore v to, da ne popustimo tik pred zaključkom dela, da ne vztrajamo na posameznih pripombah v nedogled, temveč vse aktivnosti čim bolj pospešimo. Če bodo vpeljali razvida oz. sprejemo samoupravnega sporazuma nasprotovale skupine posameznikov, ker njihovih zahtev v okviru predlaganega enotnega sistema ne bo možno realizirati, bomo morali s takimi težnjami odločno presekati.

Vse prepogosto pozabljam, da sprejeti katalogi del in nalog niso samo osnova za vrednotenje, temveč tudi za planiranje kadrov, organizacijo dela, izobraževanje, zaposlovanje, napredovanje, zdravstveno in socialno varnost. Zato bo ena izmed prihodnjih nalog OŠDČ izdelava časovnih standardov za opravljanje del in nalog ter oblikovanje dejanske potrebne normativov delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Naj zato ponovno opozorimo na nujnost stalnega spremljanja razprav v tej zadnji fazi s strani družbenopolitičnih organizacij in njihovo usmerjanje k zastavljenim ciljem. Za to pa so odgovorni vodje temeljnih organizacij in delovnih skupnosti ter samoupravni organi.

Naj na koncu podam delavskemu svetu še kratko poročilo o dosedanjem delu komisije za usklajevanje vrednotenja del in nalog, ki jo je imenoval na svoji drugi seji 24. avgusta 1983. Komisija je imela doslej pet sej, na katerih smo obravnavali približno 700 del in nalog oz. pripomb nanje. V glavnem so bile to naloge, za katere smo se dogovorili, da jih bomo enotno vrednotili na ravni delovne organizacije.

Od sicer številnih pripomb pa so bile na tako imenovano »arbitražno komisijo« posredovane le tiste, ki jih ni bilo moč uskladiti v predhodnih fazah.

Komisija je obravnavala tudi 58 del in nalog, za katere je služba izdelala primerjavo vrednotenja po vseh osnovnih kriterijih ter verificirala predlog tistih del in nalog, ki so vrednotene po osnovni in dodatni metodologiji.

Poudariti moramo, da smo na komisiji večino sklepov sprejeli soglasno in da je bilo nanje tudi zelo malo pripomb.

Seveda čaka komisijo v tej zadnji fazi še veliko odgovornega dela, ki se bo nadaljevalo tudi po sprejemu katalogov, ko bomo odpravljali ugotovljene nepravilnosti.

Sestavni del celotnega poročila je grafični prikaz dela na razvidu po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih ter pregled dela na sejah komisije za vrednotenje del in nalog.

(Poročilo članice poslovodnega odbora Železarne Albine Tušar)

Železarski globus

JAPONSKA

Japonske železarske družbe Nippon Steel Co., Nippon Kokan in Kawasaki Steel Co. razvijajo nov postopek za izdelavo ferokroma brez uporabe električne energije. Zgradili bodo poskusno napravo, ki bo uporabljala za odvijanje proizvodnega procesa premog in kisik. Razvijanje novega postopka finančno podpira tudi japonsko ministrstvo za industrijo. Predvidevajo, da bodo z uporabo tega postopka znižali, v primerjavi s sedaj veljavnim postopkom, proizvodne stroške za okoli 10 %.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEKTIVU

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 19. DO 25. NOVEMBRA

19. novembra, Oskar KÜRNER, vodja TKR, Jesenice, Tavčarjeva 9, tel. 81-214.

20. novembra, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.

21. novembra, Janez KOMEL, vodja marketinga, Jesenice, Janševa 6, tel. št. 81-026.

22. novembra, Jože KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Do vje 112.

23. novembra, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, tel. 81-413.

24. novembra, Valentin MARKEŽ, vodja TOZD Vzdrževanje, Jesenice, Cesta talcev 4/a, tel. št. 83-345.

25. novembra, Jakob MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1a, tel. št. 81-117.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma.

Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure na slednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovodnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 19. 11.	STANE ERŽEN	ALOJZ SLIVNIK
TOREK – 20. 11.	FRANC NEČIMER	IVAN SLAMNIK
SREDA – 21. 11.	EDO KAVČIČ	MIHA ŠLIBAR
ČETRTEK – 22. 11.	VANDA ENIKO	MARJAN ERMAN
PETEK – 23. 11.	BRANE CEPIČ	BERTI KRAPEŽ
SOBOTA – 24. 11.	ANTON BURJA	KLAVDIJ MLEKUŽ
NEDELJA – 25. 11.	FRANC ARNEŽ	BOŽIDAR INTIHAR

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 19. do 24. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: II. obratna ambulanta: 19., 20., 21. in 22. novembra – dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta: 19., 20., 21. in 22. novembra – dr. Matej Andoljšek in 23. novembra – dr. Metod Rešek.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta: 19., 20., 22. in 23. novembra – dr. Metod Rešek in 21. novembra – dr. Matej Andoljšek.

IV. obratna ambulanta: 19., 20., 22. in 23. novembra – dr. Ivica Vreš in 21. novembra – dr. Janez Zaletel.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš.

V soboto, 24. novembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

Za borce od 11. do 12. ure.

III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.

V soboto, 24. novembra, samo dopoldne: v. dent. Viktor Stražišar.

Na osnovi sklepa delavskega sveta delovne skupnosti KSI z dne 24. oktobra 1984 in v skladu s statutom DO Železarne Jesenice.

RAZPISUJEMO DELA IN NALOGE

VODJA CENTRA ZA PROUČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA II INFORMIRANJE šifra 5590, U-5, 1 oseba

Kandidati morajo v skladu z določilom 89. in 90. člena statuta DO Železarne Jesenice poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, za naveden dela in naloge izpolnjevati še naslednje pogoje:

- imeti morajo visoko šolo sociološke, politološke, novinarske ali pravne usmeritve,

- pet let delovnih izkušenj na področju samoupravljanja in informiranja,

- imeti morajo ustvarjalen odnos do samoupravljanja, biti morajo pošteti, imeti morajo pravičen odnos do povezovanja pravic in obveznosti te biti družbeno-politično in moralno-etično neoporečni.

Kandidati naj pošljijo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev roku osmih dni po objavljenem razpisu na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8, z oznako »za razpisno komisijo CPSI«.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

17. in 19. novembra, Ivan KLOKOČOVNIK, Jesenice, Kurirska 1/a, tel. št. 83-830.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

PREVENTIVNO CEPLJENJE

Gripa je kratkotrajno vročinsko obolenje s skromno simptomatiko, ki jo povzroča virus. Med prebolevanjem te bolezní pade odpornost organizma, zato lahko kaj kmalu zbolimo tudi za drugimi obolenji, ki zahtevajo dolgotrajno zdravljenje.

Gripa nastopa v obliki epidemij, ki se pojavljajo v določenih časovnih presledkih. V Sloveniji prave epidemije gripe ni bilo že nekaj let. Na osnovi demografskega gibanja bolezni pa za letos strokovnjaki napovedujejo možnost, da se v masovni obliki pojavi tudi pri nas.

Obolevnost in s tem tudi epidemijo gripe lahko preprečimo z zaščitnim preventivnim cepljenjem, in sicer dvakrat v presledku enega meseca. Če želimo, da je zaščita zadovoljiva, se mora cepiti vsaj 60 do 80 odstotkov populacije na določenem območju.

Da bi preprečili množično obolevnost zaradi gripe, bo tudi letos v Železarni organizirano preventivno cepljenje, in sicer dvakrat z enomesečnim presledkom, ki ga bodo izvajali zdravstveni delavci obratne ambulante Železarne.

Cepljenje bo potekalo samo v kurativnih ambulantah obratne ambulante, ker se je predhodno prijavilo le 52 kandidatov.

Razpored cepljenja:

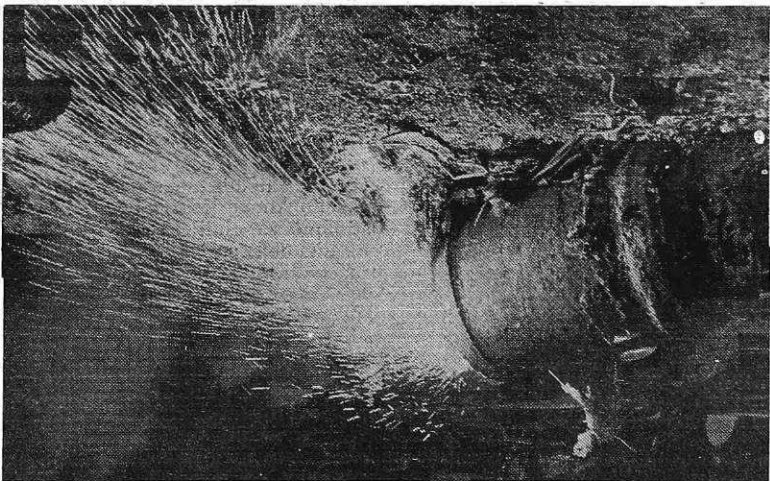
- prvo cepljenje: 14., 15. in 16. novembra;

- drugo cepljenje: 12., 13. in 14. decembra.

Kdor se bo odločil, za cepljenje, naj se ob prihodu v obratno ambulanto prijavi v kartoteki z zdravstveno izkaznico ali z izkaznico za vstop v Železarno.

Zaradi pomembnosti zaščite pred gripo in njenimi komplikacijami pozivamo vse, da se cepljenja udeležite v čim večjem številu. S tem bomo zmanjšali odsotnost z dela zaradi bolezni, kar je izrednega pomena, če želimo doseči proizvodne cilje, ki smo si jih zastavili.

KADROVSKI SEKTOR

Čiščenje osemdesetonskega odlitka za tovarno Ivo Lola Ribar v Železnikih (foto I. Kučina)

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

9. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

V torek, 30. oktobra, se je na 9. redni seji sestal odbor za kadre in družbeni standard Železarne Jesenice. Obravnavali so izvajanje sklepov prejšnje seje, pregled izobraževanja oziroma štipendiranja v Železarni Jesenice, vloge iz naslova izobraževanja, vloge iz naslova družbenega standarda ter povijanje stanarin v samskih domovih in povečanje vrednosti bona.

Odbor je ugotovil, da so sklepi prejšnje seje izvršeni, sklep o gradnji počitniškega doma na Mežakli pa se še izvaja, ker ni na razpolago sredstev. V prvi fazi bo ureditev počitniškega doma v Crikvenici, v nadaljevanju pa se ureditev ostalih počitniških kapacitet Železarne Jesenice.

Odbor je obravnaval poročilo o zbiranju oz. štipendiranju v Železarni Jesenice in ga sprejel brez pripomb. Potrdil je tudi izračun višine kadrovskih štipendij od 1. 9. 1984 dalje, ki je usklajen z družbenim dogovorom.

Odbor za kadre in družbeni standard je osim učencem in študentom naknadno odobril štipendije, naknadno pa je podelil štipendije učencem 3-letnega programa elektro-tehniške usmeritve — 2. in 3. letnik. Štirim študentom je odbor odobril prestop iz kovinarske v metalurško usmeritev V. stopnje, enemu na prvo stopnjo ter enemu z druge na prvo stopnjo fakultete za elektrotehniko. Petim študentom pa je obnovil štipendijo.

Dragu Mencingerju je odobril znižanje višine mesečnega obroka vračila štipendije na 5.500 din na mesec za čas pripravniškega staža, to je do septembra 1985, nato pa se mu obrok poviša na 7.000 din mesečno. Višiu Gašpariču je odobril prispevek za nakup obleke za natakarja v višini enomesečne štipendije. Dvema študentkama je odobril opravljanje pripravniškega staža v drugi delovni organizaciji.

Železarski globus

ROMUNIJA

Po predvidevanju petletnega načrta za leta 1986—1990 bodo romunske železarne leta 1990 izdelale 20,0—20,5 milijona ton surovega jekla (leta 1983 13,5 milijona ton). Povprečna letna rast železarske proizvodnje se bo gibala med 5,8 in 6,0 %. Takšno povečanje proizvodnje bo mogoče predvsem z novimi zmogljivostmi železarne Călarasi. Trije 150-tonski kisikovi konvertorji bodo pričeli obratovati leta 1985 in trije 250-tonski po letu 1985. Močno bo povečana tudi proizvodnja cevi, in sicer na 2,2 milijona ton letno v letu 1990.

Trem delavcem Železarne Jesenice je odobril povrnitev štipendije delovnim organizacijam, ki so te delavce štipendirale. Obenem je tudi pooblastil kadrovski sektor, da na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja v TOZD sklepa z našimi delavci ustrezne pogodbe za povrnitev štipendije delovnim organizacijam, ki so jih štipendirale.

Ugodno je rešil vloge štipendistov za pripravo diplomske naloge in podaljšal rok zaključka študija. Sklenil je tudi, da se pri izterjavih stroškov izobraževanja zneski, ki so manjši od 1.000 din, odpišejo.

Na osnovi priporočila SEO in Kadrovskega sektorja se je odbor strinjal s študijskim izpolnjevanjem Braneta Kocjana v Belgijo, odobritev potovanja Vasiliju Komanu pa ni smotna, ker bo odšel na druga dela izven Železarne Jesenice.

Na predlog kadrovskega sektorja je odbor odobril povečanje nagrad učencem usmerjenega izobraževanja na proizvodnem delu oz. delovni praksi, kot tudi izvajalcem proizvodnega dela in pripravništva v skladu s povečanjem povprečnega osebnega dohodka SRS v letu 1983.

Na osnovi sporazuma medsebojnega sodelovanja med CSUI Jesenice in Železarno Jesenice je odbor sklenil, da se sklep odbora z dne 15. septembra 1977 spremeni oziroma dopolni tako, da strokovnjaki iz Železarne Jesenice lahko med delovnim časom poučujejo v šolskem centru s tem, da štiri ure tedensko ni treba nadomestiti, medtem ko ostale ure nadomeščajo v svojem prostem času. Obenem je sklenil, da se ta

sklep odbora pošlje kot priporočilo odborom za delovna razmerja v TOZD in delovnih skupnostih, ki bodo obravnavali tako odsotnost svojih delavcev.

Odbor za kadre in družbeni standard je odobril finančno pomoč osnovni šoli Prežihov Voranc v višini 28.000 din ter finančno pomoč za vodenje 2 računalniških krožkov. Republiški konferenci ZSMS je odobril 6.000 din Strelski družini Triglav 20.000 din, Športnemu društvu Jesenice 10.000 din in Skladu Staneta Severja 1000 din.

Zavrnilo so vloge za finančno pomoč Vzgojiteljske šole Idrija — 4. a. Društva invalidov Jesenice, Športnega društva »Plamen Kropa« in Krajevne skupnosti Ribno.

Člani odbora so bili seznanjeni z zahvalo DPD Svoboda France Mencinger za odobreno finančno pomoč. Sprejeli so tudi informacijo o ugovoru hišnega sveta naselje Straža 2 do 14 glede porušitve zasilnih zasilnih barak v naselju Straža.

Na koncu seje so obravnavali še povijanje stanarin v samskih domovih ter potrdili nove cene:

Samski dom novi blok	
Samski blok Koroška Bela	
Samski dom Sava	
Samski dom Sava	
Samski dom Plavž	
Samski dom Plavž	
dvoposteljna soba	1.350 din
dvoposteljna soba	1.230 din
dvoposteljna soba	1.230 din
enoposteljna soba	1.350 din
dvoposteljna soba	1.230 din
enoposteljna soba	1.350 din

Za zunanje koristnike (tudi za delavce, ki so obračunani) se stanarine v samskih domovih poveča na 250 din dnevno. Nove cene stanarin v samskih domovih veljajo od 1. decembra 1984 dalje. Potrdil je tudi novo ceno vrednosti bona, ki znaša za zunanje koristnike od 15. novembra 1984 dalje 130 din, za delavce Železarne Jesenice pa 75 din.

B. K.

16. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V torek, 6. novembra, so se na 16. seji sestali člani odbora za splošne zadeve. Obravnavali so poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje, odobrili službena potovanja v tujino ter rešili tekoče zadeve.

Odbor je obravnaval poročilo o izvrševanju sklepov in ugotovil, da so vsi izvršeni.

Odbor je odobril službena potovanja v tujino naslednjim delavcem:

— Ivo Cundriču, Bogdanu Stoccu in šoferju Radu Cvetkoviču v Mantovo v Italijo k firmi Gazoldo Ippoliti zaradi nujne rešitve reklamacije.

— Branku Kocjanu v Belgijo na izobraževanje po programu in Vasiliju Komanu za tri dni.

— Borisu Pesjaku v Frankfurt v ZRN zaradi dogovora o možnostih najetja blagovnih kreditov pri LHB Frankfurt. Obenem bo obiskal banko KFW v Frankfurtu in se dogovoril o tehniki plačil, ki jih TBG Kranj opravlja na račun in v imenu Železarne Jesenice.

Zaradi nujnosti potovanja so člani posebne komisije 11. oktobra obravnavali dodatne vloge in sprejeli ustrezne sklepe. Odbor se je z njimi seznanil in jih potrdil:

— Božo Bartelj je potoval v Prago v ČSSR zaradi razgovorov o obsegu metalurške menjave s ČSSR za leto 1985.

— Stanislav Eniko, Oskar Kurner in Stanko Čop so potovali v ZRN k firmi Mannesmann Demag Hütten-technik. Ta firma sodeluje v pripravi

dokumentacije za jeklarstvo 2. Naši delavci so opravili strokovne razgovore z njimi in si ogledali posamezne dele njihovih železarne.

— Albina Tušar, Zvone Miklič in šofer Jože Šparovec so potovali v ČSSR v Žair nad Hronom na Slovaškem zaradi podpisa pogodbe o izmenjavi počitniških kapacitet.

— Jožetu Pezdriku je odobril podaljšanje službenega potovanja v ZRN za udeležbo na kolokviju firme Mannesmann Rexroth za en dan.

— Branku Kocjanu in Zarku Lorzaru je naknadno odobril službeno potovanje v ZRN v Frankfurt, kjer sta pri firmi Nielson prevzela izdelavo določenih programov za operacijski sistem MVS.

Odbor je v nadaljevanju zavrnil vloge za finančno pomoč TVD Partizan Zirovnica in Zvezi združenih šoferjev in avtomobilistov Slovenije. Radioklubu »Pokljuka« Gorje je odobril finančno pomoč v višini 5.000 din za pomoč pri razvoju radioamaterske dejavnosti med mladimi.

Odbor je tudi sklenil, da bo pregled porabljenih sredstev za reprezentanco obravnaval na naslednji seji.

B. K.

TOZD Jeklovlek

18. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 6. novembra, je bila v TOZD Jeklovlek 18. redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je vodil predsednik Stane Horvat. Pri pregledu sklepov predhodne seje so ugotovili, da so izvršeni, oziroma se izvajajo.

Odbor je v nadaljevanju obravnaval devetmesečno poslovno poročilo, ki sta ga podala vodja TOZD in računovodja. Ugotovili so, da je bil gospodarski načrt v devetih mesecih izpolnjen 104,0 %, odprema pa 102,6 %. Razliko predstavljajo zaloge, ki so nastale zaradi slabe površine vložka, saj so v devetih mesecih prebrusili na nižjo dimenzijo 366,5 tone vložka ter prevlekli 266 ton šestoglatih končnih izdelkov.

Na področju kvalitete programa so znižali proizvodno kvaliteto, ki prinašajo najmanj dohodka, to so kvaliteta ogljikova jekla, povečali pa so proizvodno kvaliteto nizko legiranih in plemenito nizko legiranih jekel.

Planirani izplen so presegli za 1,5 %, in sicer s prebrusenjem neustrezne proizvodnje zaradi površinskih napak.

Ker so bili v zadnjih mesecih ob takih rezultatih na čelu TOZD z najvišjo izgubo v Železarni, so menili, da sedanja dohodkovna veriga v Železarni ne stimulira proizvodnje, ki je visoko akumulativna in ne loči proizvodnje izdelkov, ki odnašajo, oziroma prinašajo dohodek.

Odbor je ugotovil, da je število reklamacij v porastu, kar kaže, da so

kupci vedno bolj zahtevni glede kvalitete in rokov dobav zahtevanih količin.

Odbor je sprejel sklep, da se mora na vseh področjih dati večji poudarek redu in kvaliteti dela, saj bodo le na ta način znižali število reklamacij.

Poslovno poročilo TOZD Jeklovlek in Železarne Jesenice so sprejeli in ga predložili delavskemu svetu v potrditev.

Pri obravnavi nadur in ur za manjkajoče, ki so bile opravljene v mesecu oktobru, so ugotovili, da so glede na september nižje. Skupno število nadur je bilo 391, ur za manjkajoče pa 223.

Odbor je obravnaval in potrdil plan proizvodnje za mesec november, ki znaša 1.800 ton, od tega vlečnega jekla 1.490 ton, brušenega 150 in valjano poboljšane 160 ton. Planirani izvoz znaša 250 ton na Poljsko.

Odbor je imenoval Staneta Pagona za delegata TOZD v komisiji za inovacije in novatorstvo pri IO konferenci OOS Železarne Jesenice v primeru, ko se bo predlog inovacije nanašal na TOZD Jeklovlek.

ET

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

PREMOG V ŽELEZARSKI INDUSTRIJI

Za železarsko industrijo je energija pomenila že od vsega začetka pomemben, če ne največji strošek. Zato so železarne svojo lokacijo in proizvodno tehniko navadno prilagajale razpoložljivim energetskega virom. V preteklih stoletjih sta bila kot vir energije na razpolago vodna sila in les. To je pogojevalo razvoj plavža na oglje in kot najbolj primerna lokacija za železarske obrate so bile doline z manjšimi rekami in obkrožene z bogatimi gozdovi. Že od sredine preteklega stoletja je za potrebe železnar na razpolago črni premog in to je bil tudi začetek razvoja koksarn in plavžev na koks. V 50. letih tega stoletja so se pričela uveljavljati goriva z ogljikovodiki, najprej nafta in potem zemeljski plin in to po sorazmerno nizkih cenah. Zato so ta goriva pričela izpodrivati premog iz jeklarn s SM pečmi in valjarn ter nadomeščati generatorski plin, pridobljen iz premoga.

Ko se je po prvi naftni krizi leta 1973 z ogromno podražitvijo nafte stanje začelo spreminjati, se je tudi premogu postopno začela vračati veljava.

Železarska industrija je na takó spremenjeno stanje reagirala z uporabo ponovno odkritih goriv v obstoječih, vendar ustrezno preurejenih agregatih. Spreminjanje uporabe posameznih energetskega virov v železarski industriji v letih 1960, 1972, 1979 in 1983 kaže spodnja razpredelnica (v odstotkih):

Leto	1960	1972	1979	1983
el. energija (tuja)	8,1	10,7	14,8	16,7
zemeljski plin	—	10,6	13,2	10,8
mazut	5,1	16,6	10,1	2,6
koksarniški plin	11,4	9,0	7,3	8,0
premog	75,4	52,5	53,7	60,8
kisik (tuji)	—	0,6	0,9	1,1

Iz razpredelnice je razvidno postopno naraščanje porabe električne energije zaradi izdelave jekla v električnih pečeh. Do prve naftne krize leta 1973 je naraščala poraba zemeljskega

ga plina in mazuta predvsem na račun premoga, nato pa se je ponovno postopno zmanjševala.

Posledica izrednega povečanja cen energije je bila kljub močnim varčevalnim ukrepom povečanje stroškov pri valjanju jekla v desetih letih s približno 20 % na več kot 30 %. Zato je sledilo nujno potrebno nadaljnje znižanje specifične porabe energije v železarnah in ponovno uvajanje, kjer je bilo le mogoče, koks, mazuta in zemeljskega plina s premogom.

Primeri takšnega ukrepanja so:

— Nadomestitev uporabe mazuta na plavžih s koksom, ki je večinoma že izvedena in eventualno vpihavanje premogovega prahu skozi pihalice.

— Čim večje izkoriščanje toplote v polizdelkih in to predvsem odlitih na napravi za kontinuirno vlivanje, kar omogoča energetsko razbremenitev pri ogrevanju v valjarnah.

— Številni drugi energetske ukrepi omogočajo v zadnjem času izkoriščanje odpadne energije vseh vrst.

Kot primer takega spreminjanja in prilagajanja je mogoče navesti zahodnonemške železarne, ki so v letih 1972—1982 zmanjšale porabo nafte s 4,1 na 0,5 milijona ton ali za približno 88 %. V istem obdobju se je zmanjšala celotna poraba nafte v ZR Nemčiji samo za 20 %.

Vendar so nekatere slabe energetske točke v integralnih železarnah še vedno nepremagane in jih je vedno bolj čutili. Uporabljeni premog za koksiranje je še vedno sorazmerno drag energetskega vir. Visoki stroški koksiranja tudi povzročajo, da je cena za enoto toplote v koks za okoli polovico višja kot pri uporabi premoga in še enkrat višja, kot je svetovna cena premoga za kurjenje parnih kotlov. Tudi investicijski stroški za naprave za izdelavo grodla in surovega jekla so se tako povečali, da nekatere železarne ne morejo več financirati svojih modernizacijskih namer.

Industrijsko razvite dežele zahodnega sveta uvažajo v velikih količinah surovine, potrebne za železarsko industrijo. Izvoznice železove rude, posebno Avstralija, Brazilija in še nekatere druge dežele, želijo biti bolj udeležene v industrijski dejavnosti in zato menijo, da imajo predvsem pri stroških za surovine in gorivo ugodne pogoje. Za takšno dejavnost obstojajo tri možnosti:

— Proizvodnja vmesnega izdelka iz železove rude kot so peleti, železova goba in grodla in prodaja industrijsko razviti deželam.

— Proizvodnja jeklarskih polizdelkov, kot so slabi in prodaja industrijsko razviti deželam.

— Proizvodnja končnih železarskih izdelkov v teh deželah.

Če v bližnji prihodnosti ne bo uspelo urediti določene delitve dela med industrijsko razviti deželami in deželami izvoznici surovin, potem bodo slednje izbrale tretjo možnost in zgradile svoje železarne, ki bodo s svojimi izdelki konkurirale na svetovnem tržišču industrijsko razviti deželam. Nekaj takšnih primerov je že v Braziliji, Libiji, Nigeriji in Venezueli. Vendar ti primeri kažejo tudi določene slabosti takšne razvojne zasnove predvsem zaradi velikih investicijskih stroškov in težavah pri prenašanju strokovnega znanja. Zato ob začetku obratovanja takšnih železnar nastajajo določene kadrovske, strokovne in ekonomske težave.

Proizvodnja jeklarskih polizdelkov na prekomorskih lokacijah je sicer ekonomsko nekoliko bolj ugodna, vendar lahko povzroča določene težave zaradi različnega asortimenta. Zato ostane še proizvodnja peletov, železove gobe, ali grodla, za katere so proizvodne naprave investicijsko najugodnejše. Ob dobrem izkoriščanju in obratovanju naprav omogoča tudi ustrezno ekonomičnost.

Poskusov za uresničitev takšne zasnove predelave železove rude je bilo že precej. Lep primer za to je proizvodnja železove gobe v deželah z viski zemeljskega plina ali izdelava grodla v Južnoafriški republiki za potrebe japonskih železnar. Vendar prodor te zasnove na široki fronti še ni posebno uspešen in to predvsem zaradi premajhne porabe železove gobe kot vložka v obločnih električnih pečeh, medtem ko za uporabo v kisikovih konvertorjih, kot hladilno sredstvo, zaenkrat še ni prave ekonomike.

Iz teh razlogov so možne predvsem naslednje spremembe pri uporabi premoga v železarski industriji:

— Neposredna uporaba premoga v železarski industriji kot nadomestilo za koks, mazut, zemeljski plin in električno energijo za predelavo železove rude in izdelavo surovega jekla.

— Pridobivanje visokovrednih, ekološko neškodljivih plinov iz premoga in to namensko ali kot stranski proizvod.

— Sprememba konvencionalne metalurgije v mislu uvoza dodatne količine kovinskega vložka za predelavo ob ugodnih proizvodnih stroških v surovo jeklo.

Na tem področju je bilo opravljenega že mnogo raziskovalnega dela in razvitih več novih proizvodnih postopkov na osnovi uporabe premoga, vendar se zaenkrat še niso uveljavili. Obstojajo pa realne možnosti njihove uveljavitve v praksi že v bližnji prihodnosti. S tem bodo dosežene zaželene spremembe na energetskem področju železarske proizvodnje in to predvsem pri uporabi premoga kot tira energije in kemičnegaagenta za odvijanje metalurških procesov.

ANKETA Z ANALIZO O ODNOSU DO OBOROŽEVANJA V SVETU

V četrtek, 8. novembra, je potekala na Jesenicah anketa, katere namen je bil spoznati in analizirati odnos delovnih ljudi in občanov Jesenic do oboroževalne tekme v svetu v povezavi z našo družbo. Anketo je izvedla skupina za mirovna gibanja pri OK ZSMS Jesenice, zajela pa je vse plasti družbe, tako delavce za stroji v Železarni kot tudi inženirje, delavce administracije, gospodinje, učitelje... Anketiranih je bilo 48 ljudi, od tega dvajset mlajših od 27 let. Vprašanja so bila naslednja: Kolikšna je možnost totalne jedrske vojne, kdo bi bil možni pobudnik zanj, ali veš, da so tudi naša mesta cilji jedrskih bomb (raket) z vzhoda (Madžarska) in zahoda (Furlanija), ali se naša družba dovolj zaveda kritične situacije v svetu in njen prispevek k razorožitvi, ali bi se pridružil mirovnemu gibanju, če bi imel to možnost in ali se strinjaš z brezjedrsko cono na Balkanu. Vprašanja so bila zastavljena na tak način, da so zahtevala takojšen odgovor, ki pa je bil tudi že na dlani. Če bi se podrobno spuščali v analizo vseh možnih odgovorov, bi videli, da so možni vsi odgovori, oziroma njihovi odtenki, kajti oboroževalna tekma je že tako močno razširjena, da je že vse mogoče. Takšni »ad hoc« odgovori pa so bili tudi naš namen, saj nam samo takšni pokažejo pravo zavest naše družbe.

Na prva vprašanja smo dobili zanimiva in zelo različna mnenja. O veliki možnosti totalne vojne je bilo prepričanih kar 18 vprašanih, torej več kot tretjina. Ozirali so se predvsem na močno koncentracijo jedrske ropotije v srednji Evropi in sploh na boj za prestiž obeh supersil. Enajst anketiranih je odgovorilo, da je ta možnost majhna, sedem pa celo, da te možnosti ni. Utemeljitev za to tiči v dejstvu, da se vsak boji za sebe, torej se obe sili zavedata, da bi napad na drugo pomenil propad in uničenje samega sebe. Obstaja tudi mnenje, da orožje mora (!) biti, ker je prav orožje tisto, ki zagotavlja mir v svetu. Določen odstotek vprašanih je pri vseh vprašanjih v dvomu odgovorilo po liniji manjšega odpora — ne vem.

Drugo vprašanje je na nek način kazalo, komu bolj verjamemo, oziroma, katera stran pobere več naših simpatij. Ugotovili smo, da imajo mediji zelo velik vpliv na ljudi (predvsem TV, tisk). Zato se je pri možnem pobudniku (začetniku?) vojne za zahod odločila kar četrtina vseh vprašanih, za vzhod pa samo trije. To je verjetno pogojeno z Reaganovim glasnim rožljanjem z orožjem in vmešavanjem v male države (Nikaragva, Grenada...). To so dejstva, o katerih se zelo veliko govori in piše, vidi na TV itd. Zavedati se moramo, da SZ počne prav isto in to ne v manjšem obsegu, o tem pa se ne sliši tako močno kot za NATO, tudi zaradi slabše (oziroma kontrolirane) organiziranosti vzhodnih mirovnih gibanj. Kar deset jih je odgovorilo, da ne bi mogel biti nihče, enako pa se jih je odločilo za obe, ali za nedoločeno od obeh sil. Prišlo je tudi do tako zanimivih odgovorov, kot: Arabci; kak totalni ekstremist; vsak, ki ima jedrsko orožje; nesrečen slučaj; tisti, ki se smatrajo za najpametnejše... Priznati pa moramo, da ima prav vsak od teh odgovorov neko vrednost in da je vse mogoče v takih razsežnostih, do kakršnih so privedli oboroževalno tekmo.

Tretje vprašanje se je naslanjalo na obveščenost družbe o tem, da je cela srednja Evropa (razen Avstrije in Švice) veliko skladišče jedrskega orožja. Da so tudi naša (in avstrijska, predvsem industrijska središča)

mesta cilj raket v možni vojni, je vedelo samo šestnajst anketiranih, veliko pa jih je za to izvedelo iz Železarnja, ki je izšel isti dan. Več kot dvajset jih o tem ni vedelo nič, trije pa so celo nejeverno zmajali z glavo, da ne verjamejo. To vprašanje je temeljilo na objavi podatkov v biltnu avstrijske iniciative za mirovna gibanja. Več kot tretjina anketiranih je na vprašanje, če naša družba dovolj naredi za razorožitev v svetu, odgovorilo dvomeče in samokritično. Ta dejavnost je zaradi gospodarskih težav in drugih problemov nekoliko upadla. Nekateri so bili mnenja, da se naša družba nekako »sili« k temu, da pa so njeni rezultati in učinki slabi. Dobili smo vtis, da so vprašani pod pojmom družba razumeli le njene predstavnike v svetu, torej vlado in njena prizadevanja. Treba pa se je zavedati, da smo ta družba mi vsi.

Zadnji dve vprašanji sta dali še najbolj enotne podatke. Pozitiven odgovor na vprašanje, če bi se pridružil mirovnemu gibanju, je dalo kar 44 vprašanih, sodelovanje so odklonili le štirje. Dva sta odgovorila precej dvomeče: to je samo za mladi, in če bi dobro vedel, za kakšne cilje si mirovno gibanje prizadeva (kar pa je zelo dober, čeprav skeptičen odgovor). Postavlja se vprašanje, koliko od teh, ki so pozitivno odgovorili, bi se res udeležilo mirovne manifestacije, pohoda, peticije oziroma kake druge oblike boja za mir in ostale cilje, za katere si prizadeva mirovno gibanje.

Zadnje vprašanje se je nanašalo na brezjedrsko področje na Balkanu. To bi pomenilo, da na tem polotoku ne bi nobena država smela imeti jedrskega orožja — niti raket niti bojnih glav. To je zelo pomembno, kajti Balkan je zelo pomembno geografsko ozemlje. Zopet se je okoli 40 vprašanih odločilo za brezjedrsko področje z opombo, da ne samo Balkan, temveč po celem svetu. Štirje so bili proti, štirje pa so menili, da je to praktično nemogoče, predvsem zaradi ameriškega siljenja Grkov in močnega vpliva Sovjetov na naše vzhodne sosedne. Zanimivo je, zakaj so se nekateri odločili proti. Če bi države na tem območju ne imele jedrskega orožja, bi kar lahko mislino tvegale, da bi v možni vojni potegnile krajši konec, saj se ne bi mogle braniti pred agresorjem. Pa tudi tu

so izjeme, saj imajo države varšavskega pakta zaveznika v SZ, ki ne bi držal križem rok.

To so bila vprašanja, na katere nekaj občanov ni hotelo odgovarjati. (Priroden, oz. podzavesten strah pred stvarmi, ki se tičejo vojne. Še eden od madežev, ki so jih pustili dogodki pred štiridesetimi leti?) Pri anketi smo se ozirali na spol (50:50), izobrazbo — poklic, starost in narodnost. Tema je bila taka, da so ženske odgovarjale v večji zadregi kot moški, to pa ne velja za anketirance z višjo ali visoko izobrazbo, ki so odgovarjali (-le) sproščeno in svobodno. Izobrazba pomeni tudi večjo kritičnost pri odgovorih, medtem ko starost ne dela velikih razlik. Razen pri starejših občanah je opaziti skoraj popolno nezanimanje za to vprašanje. Narodnostna struktura, ki je bolj mešana kot v drugih mestih, ne vpliva na rezultat analize, saj sta spol in izobrazba bolj pomembna, pa tudi okolje, kjer živimo, to pa je isto za vse anketirance.

Kaj lahko zaključimo iz te ankete? Živimo na zelo pomembnem koščku zemlje, saj je to pot v srednjo Evropo in obratno, na Balkan. Zato se moramo še bolj zavedati nevarnosti, ki preži iz vsake luknje, kjer domujejo rakete, podobne bombi (toda močnejše), ki je padla na Hirošimo. Res je sicer, da se vsaka stran boji za svoj obstoj, pa vendar to ne izključuje možnosti nesrečnega slučaja, prepotentnega verskega fanatika... Sploh pa je to kar daleč od skrbi našega delovnega človeka, ki se mora vsak dan boriti z višjimi cenami, razvrednotenjem dinarja, dolgovi, gospodarskimi težavami in drugim.

Kot že rečeno je ta anketa akcija skupine za mirovna gibanja pri OK ZSMS Jesenice. Ta skupina je nastala šele pred kratkim, čeprav so v tuji takšne skupine zelo močne organizacije z množičnimi akcijami. V programu pa ima skupina naslednje naloge: prispevek k boju za razorožitev, boj proti blokovski razdelitvi sveta, proti vsakemu omejevanju človekove svobode, odprava depozita, civilna služba oziroma vsaj skrajšanje vojaškega roka in ostalo... Do ponedeljka, 19. novembra, v kletnih prostorih jeseniške bivše gimnazije razstavljamo gradivo o mednarodnih mirovnih gibanjih.

Za konec bi se radi zahvalili vsem sodelujočim v anketi: delavcem Železarnje, mimoidočim na cesti in ostalim za sodelovanje. Pričakujemo njihovo nadaljnjo podporo.

Rok Klančnik

PROGRAMSKO-VOLILNA SEJA OO ZSMS TOZD ELEKTRODE

V sredo, 31. oktobra, se je sestala osnovna organizacija ZSMS TOZD Elektrode na programsko-volilni seji. Od 49 mladincev se je seje udeležilo 26, prisotni pa so bili še sekretar KS ZSMS Železarnje Zvone Kovačič, vodja TOZD Janez Begeš, namestnik predsednika sindikata Stanko Sedlar in sekretar OO ZK Ivan Lakota.

Mladi smo o svojem delu spregovorili kritično in ugotovili, da smo slabo delali, da ni bilo samoiniciativnosti, konkretnih akcij, zelo slabo pa je bilo informiranje.

Mladi smo bili aktivni v drugih družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih, SIS, le v naši organizaciji ni bilo prave aktivnosti.

Verjetno je to povzročila menjava generacij, zato smo na seji izvolili novo predsedstvo, in sicer: za predsednika Saša Mandžiča, za sekretarja Bogdana Bizjaka, za referenta za IPD in izobraževanje Aca Mitevskega in Vido Bizjaka, za referenta za informiranje Anico Bele in referenta za šport Roberta Vindišarja.

Sprejeli smo smernice za nadaljnje delo, naše stalne naloge pa bodo predvsem: krepitev delegatskih odnosov, tesnejše sodelovanje z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi, še posebej pa si bomo prizadevali za večjo disciplino pri delu in večjo odgovornost pri izvrševanju delovnih nalog.

Anica Bele

SEMINAR ZA VODSTVA OO ZSMS IN VOLILNA SEJA OK ZSMS RADOVLJICA

OK ZSMS Radovljica je 20. in 21. oktobra v hotelu Sport na Poklju pripravila seminar za vodstva osnovnih organizacij. Namen seminarja je bil kritično pregledati stanje v mladinski organizaciji, v vseh njenih povezavah z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in skupnostmi, narediti obračun dela za preteklo leto in plan dela za prihodnje.

Seminar je potekal v obliki skupnih plenarnih zasedanj, ki so bila organizirana predvsem kot oblika družbenopolitičnega izobraževanja in aktualnih informacij, delo po skupinah pa je bilo organizirano za obravnavanje konkretne mladinske problematike z namenom, da pridejo do uporabnih zaključkov, iz katerih bomo izdelali konkretne akcijske programe.

Udeleženci seminarja so spregovorili o svojem okolju in o problemih, s katerimi se srečujejo, soočili pa smo se morali tudi s precejšnjim nezanimanjem mladih za delo v mladinski

organizaciji. To nezanimanje se je pokazalo že v nedeljo, ko naj bi izvedli nadomestne volitve v organe občinske konference ZSMS. Konferenca je sicer bila sklepčna, a udeležba je bila le 55-odstotna. Kljub večinski podpori prisotnih delegatov nihče izmed predlaganih kandidatov ni dobil potrebnega števila glasov, nazadnje pa se je izkazalo, da nekateri delegati niti niso razumeli volilnega postopka. Sklep konference je bil, da se volitve ponovijo.

Ponovne volitve so bile 31. oktobra, udeležba pa je bila precej boljša (80%). Na žalost smo si to boljšo udeležbo zagotovili s posredovanjem ZK, SZDL in zveze sindikatov.

Kakorkoli že, nadomestne volitve smo tokrat uspešno izvedli. Za novega sekretarja je bil izvoljen Brane Grohar (kandidata sta bila dva). Izvoljenih je bilo še pet novih članov predsedstva, trije člani sekretariata in dva člana nadzornega odbora.

Darja Odar

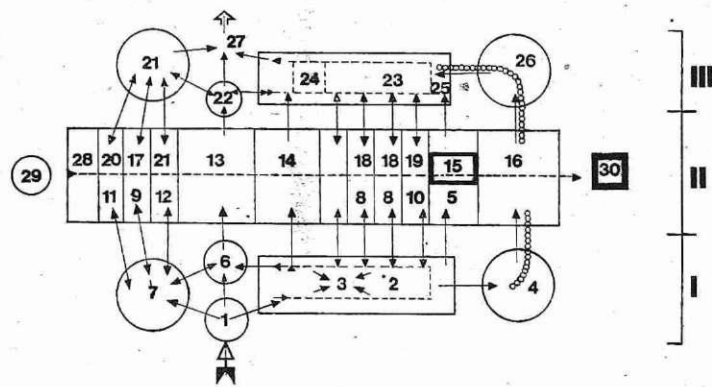
PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

PRAKTIČNA ORGANIZACIJA R B K DEKONTAMINACIJE PRIZADETIH IN OBOLELIH OSEB V PRIMERU VOJNE

Za postavitev dekontaminacijske postaje in nemoteno delo moramo poskrbeti za:

- izvir lastne čiste vode,
- razdelilno mrežo,
- kanalizacijsko mrežo za odvajanje odpadne vode s kolektorjem,
- izvor električne energije (agregati)
- radijsko zvezo s podrejenimi enotami in nadrejenim občin-skim štabom civilne zaštite.

VODA V NARAVI

Po evakuaciji (umiku) iz organiziranega mestnega življenja zaradi naravnih in drugih hudih nesreč se človek znajde v začasnem bivališču. Takrat se mora v skupnosti, s katero živi, znajti, da pride do vode.

Težave nastopijo že tedaj, ko je vodovodni sistem kontaminiran ali poškodovan (poplave, potresi, epidemije itd.). Namen sestavka je da nas podučijo o samopreskrbi s potrebno množino zdrave vode.

Voda je sestavni del vseh hranljivih snovi in človeškega organizma. Zato je izjemnega pomena za človeško življenje. V zelenjavi je 75–85 odstotkov vode, v mesu pa celo do 78 odstotkov. Povprečno pomeni voda približno 65 odstotkov mase našega organizma.

Ne glede na to, koliko vode vnesemo v organizem, jo nenehno izgubljamo preko pljuč, kože in urinarnega oziroma prebavnega trakta. Če smo brez vode, jo izgubimo približno 1600 ml na dan, oziroma 2 do 2,5 odstotka telesne mase. V normalnih razmerah sta količini vnesene in izločene vode enaki in sta približno 2600 ml.

Če človeškemu organizmu primanjkuje dnevno več kot 1500 ml vode, izgubi približno 2 odstotka svoje telesne mase in je v začetni stanju dehidriranosti. Če izgubi 4,2 l vode (po dveh dneh brez vode) pride do bolezenskega stanja, ko pa izgubi 7,14 odstotkov telesne mase, prihaja do mentalnih in psihičnih motenj. Izguba 15–20 odstotkov mase povzroči smrt zaradi dehidracije, to pa se zgodi po sedmih dneh življenja brez vode.

Vodo nujno potrebujemo poleg bioloških potreb tudi za vzdrževanje higijene. Z ozirom na življenjske pogoje je dnevna poraba vode različna. Vode ne potrebujemo samo za vzdrževanje človekovega življenja in zdravja, temveč je glavna surovina pri proizvodnji življenjskih potrebščin, pijač in ledu. Z njo zadovoljujemo potrebe urbanih naselij industrije in celotnega gospodarstva. Nenazadnje je nujno potrebna za obrambo države.

Na zemeljski obli so ogromne množine vode. Vendar danes gospodarno izkoriščamo le manjši del zaloga pitne vode. Rezerve sladke vode pomenijo 2,5 odstotka vseh zaloga vode na Zemlji. Od tega jih je približno 90 odstotkov v ledenikih.

Preden pričnemo razmišljati o uporabi vode, moramo vedeti, kaj lahko najdemo potrebno množino.

Podzemni izviri so najpogostejši vir vode. To je vodna masa v za vodo prepustnih (najbolje prodnatih) talnih plasteh rečnih dolin. V sušnem obdobju (od junija do septembra) so podzemni viri manj obilni, zato pa je voda bolj kvalitetna. Načelno kvaliteta vode raste vzporedno z globino, iz katere jo črpamo, to pa ni odvisno od nas.

Z ozirom na lego za vodo prepustnih in neprepustnih plasti pozna mo več oblik izvirov. Ko voda privre na površino tal, je to arteški izvir. Če voda privre tik pod površino tal, je to subarteški izvir. Če pa se nivo vode v vodnjaku ne dvigne, je to navadni izvir.

Najcenejše izkoriščanje podzemnih izvirov je z zabitimi cevnimi vodnjaki (Hortomov vodnjak, dolžina cevi 8 m in več). Izkopani vodnjaki imajo veliko prednost tam, kjer so izviri manj obilni.

Izvrtni vodnjaki so cenejši, ker lahko z ustreznimi črpalkami vodo dobivamo iz velikih globin.

Programsko-volilna konferenca ZSMS

Železarnje (foto I. Kučina).

ŽELEZAR

Železarski globus

JAPONSKA

Japonske železarnice so pred kratkim dobile iz LR Kitajske še dodatno naročilo za izvoz 830.000 ton svojih železarskih izdelkov in to v letošnjem drugem polletju. Z izpolnitvijo tega naročila bodo letos japonske železarnice v LR Kitajsko izvozile 6,68 milijona ton svojih železarskih izdelkov, kar je v primerjavi z lanskim letom številko 6,51 milijona ton ponovno rekordna količina.

LR KITAJSKA

V sedmih mesecih letošnjega leta so v kitajskih železarnah izdelali 25 milijonov ton surovega jekla, kar je za 8 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. Ob takšnem poteku proizvodnje bodo do konca leta naredili 43,2 milijona ton surovega jekla, kar je za več kot 3 milijone ton več kot lani.

V OKTOBRU PRESEGLI OPERATIVNI PROGRAM SKUPNE IN RAHLO ZAOSTALI ZA PROGRAMOM GOTOVE PROIZVODNJE

Mesec oktober je bil s svojimi dosežki brez dvoma najboljši v tem letu. Z operativnim programom predvidena skupna proizvodnja je bila dosežena 101,7 % in gotova proizvodnja 99,4 %. Razen tega je bilo tudi izpolnjevanje proizvodnega asortimenta dobro in mesečni cilj finančne realizacije 3,6 milijarde din je bil presežen. Tudi dobava vložka iz tujih virov za nadaljnjo predelavo in za uslužnostno prevajanje je bila dobra.

TOZD PLAVŽ

Stanje v obeh plavžih se zaradi labe kvalitete sideritne rude tudi v oktobru ni dosti spremenilo. Poleg tega je bilo 19. oktobra okvara na BC vetrilu za pihanje zraka na lavžo št. 1. Popravilo je trajalo 15 r. Znižani operativni program so osegli 103,0 %.

TOZD JEKLARNA

Zaradi zmanjšanja proizvodnje rodila so v SM Jeklarni imeli občasne probleme z izpolnjevanjem proizvodnega programa. Z družbenim planom predvideno proizvodnjo so oslegli 101,9 %. V elektro jeklarni so redvem zaradi odpisa proizvodnje oslegli povišani operativni program kupne proizvodnje 98,4 %. Nekaj težav so imeli tudi s kvaliteto pri izdelavi dinamo jekel. V času od 10. do 1. oktobra je bila v letnem remontu aprava za kontinuirno vliivanje jekla. Odlito je bilo 3.430 ton ali 95,3 %, aradi predstavitev remonta iz septembra v oktober, znižanega operativnega programa.

TOZD LIVARNA

V Livarni so imeli zaradi velikega povpraševanja po njenih izdelkih v oktobru za deset ton povišan operativni program, ki so ga izvršili 00,5 %. Tujim naročnikom so odpreali 67,6 tone odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Zaradi obratovanja linije rezanja valjarni štekel na dve namesto na tri izmene, so znižani operativni program skupne proizvodnje dosegli 01,3 %. Zaradi okvare je bilo sicer olidno obratovanje potisne peči prekinjeno štiri dni pred predvidenim okom. V adjustaži valjarne bluminge vedno ni bil popravljen žerjav, ki je dalj časa v okvari in imajo zato ri obratovanju občasne težave.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Od 2. do 13. oktobra je bil v tej varni izveden letni remont in je tral dva dni manj, kot je bilo programirano. Po izvedenem remontu je ilo še nekaj časa preveč obratovalih zastojev, kasneje pa se je stanje ormaliziralo. Zaradi predstavitev remonta iz septembra v oktober so zniani operativni program proizvodnje oslegli 109,1 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V oktobru so imeli dimenzijsko ugodna naročila, saj jim je prianjkovalo tanjše pločevine za reanje na škarkah, medtem ko je bilo ebeljšje za rezanje na sekatorjih reveč. Načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 97,9 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V oktobru so v Hladni valjarni Be ob dobri založenosti z vložkom oratovali zelo dobro, dosegli so v lešnjem letu drugo najvišjo mesečno oizvodnjo in družbeni načrt skupnoproizvodnje 112,6 %. Tudi proizvodnja dinamo kvalitete je potekala obro in je bila z 2.875 tonami doseana letos najvišja mesečna količina. Nerjavnih jekel so izvaljali 326 tn.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Zaradi v septembru samo delno pravljenega remonta Siemag varvskega ogrinja so v oktobru zniani operativni program dosegli s 7,7 %. Dinamo jekel so izvaljali 460 i in kvalitetnih jekel 151 ton.

TOZD ŽIČARNA

Zaradi premajhnega števila delavv so znižani operativni program oslegli 88,9 %. Patentirane žice so izalali 971 ton, VAC žice 530 ton in PP žice 58 ton. Glede na dimenzijci asortiment so operativni pro-

TOZD VRATNI PODBOJI

Za oktober načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 105,6 %.

TOZD JEKLOVLEK

Z družbenim planom načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 103,2 %.

TOZD ELEKTRODE

V oktobru so z družbenim planom načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 111,4 %. Nekaj težav so imeli zaradi premajhnih količin vlečene varilne žice in zato načrtovane količine v tej kvaliteti niso dosegli. Presegli pa so plan pri oplaščenih elek-

gram dosegli pri tanki — fini žici, slabše pa pri srednji in predvsem debeli žici. To pa je tudi glavni vzrok, da niso dosegli operativnega programa.

TOZD PROFILARNA

Gospodarski načrt skupne proizvodnje so v oktobru dosegli 99,4 %. Precej dela so imeli s prebiranjem materiala, namenjenega izvozu.

PRODAJNI REZULTATI V OKTOBRU PRESEGLI PRIČAKOVANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupna zunanja neto realizacija 3.937 milij. din. Bruto realizacija, kjer je vsa prodaja, vključno z izvozom, obračunana po domačih prodajnih cenah in ki je merilo za stimulacijo zaposlenih, pa je v oktobru presegla višino štirih milijard din.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da so v oktobru presegli načrtovano količino in vrednost prodaje v večini TOZD. Slabše rezultate izkazujejo le v TOZD Valjarna bluming-štekel, Valjarna žice in profilov in Monter Dravograd, kjer zaostajajo tako količinsko, kot tudi vrednostno, medtem ko so v TOZD Žičarna in Željalna zaostali le za količinskim načrtom prodaje. Dosežena prodajna cena je v vseh TOZD višja, kot smo načrtovali.

Dobri rezultati v oktobru se odražajo tudi na rezultatih desetih mesecev letošnjega leta. S prodajo in storitvami prevajanja smo od načrtovanih 348.663 ton izdelali 338.554 ton ali 97 % in ustvarili 27.757 milij. din osnovne realizacije, ki se je povečala s storitvami prevajanja in realizacijoj storitvenih TOZD na 28.768 milij.

din skupne zunanje realizacije, kar je 93 % načrtovane višine.

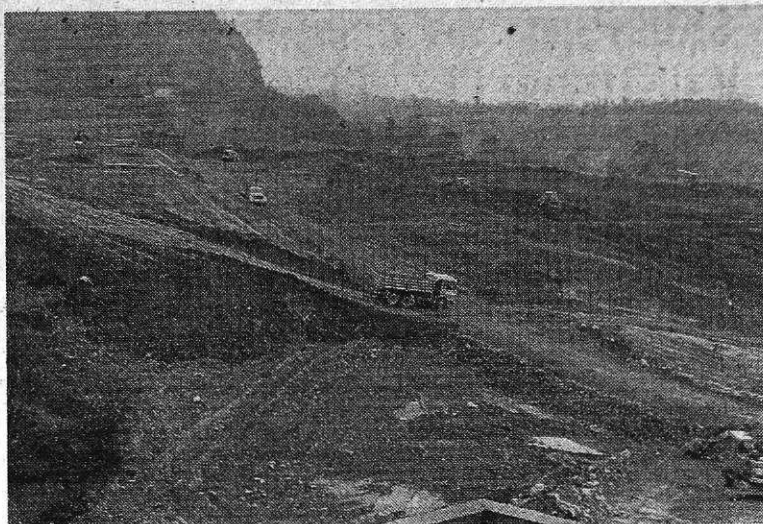
Gledano po posameznih TOZD so v desetih mesecih presegli načrtovane rezultate v TOZD Livarna in Jeklovlek, ostale TOZD še zaostajajo za planom, vendar so zaostanki manjši. Večji zaostanek tako po količini kot po vrednosti prodaje izkazujejo v TOZD Valjarna bluming-štekel in Valjarna žice in profilov. Dosežena prodajna cena je v večini TOZD že višja, kot je predvideval družbeni načrt, večje odstopanje od načrtovane prodajne cene je vidno le še v TOZD Valjarna žice in profilov, Profilarna in Elektrode, medtem ko na nivoju Železarne prodajna cena zaostaja le še za 1 %.

V mesecu oktobru so dobri količinski rezultati ob visoki kvaliteti prodanih izdelkov omogočili ustvariti zelo dobre vrednostne rezultate, kar seveda pozitivno vpliva na poslovanje Železarne. Nadaljevanje takšnih prizadevanj bi nam omogočilo izkazovanje boljših poslovnih rezultatov ob koncu leta in ne nazadnje tudi boljše osebne dohodke.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMA V OKTOBRU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA						GOTOVA PROIZVODNJA						ODPREMA
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3		Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
PLAVŽ	16.000	13.000	13.390,2	83,7	103,0	—	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	41.350	41.600	41.843,8	101,2	100,6	—	—	—	—	—	—	—	—
— SM	26.000	26.000	26.488,6	101,9	101,9	—	—	—	—	—	—	—	—
— EL	15.350	15.600	15.355,2	100,0	98,4	—	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	7.000	7.125	7.724,6	110,4	108,4	—	—	—	—	—	—	—	—
— LM	8.150	8.275	7.432,5	91,2	89,8	—	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	200	200	198,0	99,0	99,0	—	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	170,9	106,8	106,8	50	50	67,7	135,4	135,4	67,7	—	—
— jeklo	157	157	168,0	107,0	107,0	50	50	67,6	135,2	135,2	67,6	—	—
— kovino	3	3	2,9	96,7	96,7	—	—	0,1	—	—	0,1	—	—
BLUMING-ŠTEKEL	34.800	33.500	33.949,8	97,6	101,3	7.540	6.240	5.566,4	73,8	89,2	5.698,0	—	—
— Bluming	16.500	16.500	17.500,9	106,1	106,1	500	500	432,1	86,4	86,4	434,3	—	—
— Štekel	15.270	14.500	13.975,7	91,5	96,4	4.540	3.240	2.670,6	58,8	82,4	2.763,5	—	—
— Štekel storitve	530	—	8,6	1,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.500	2.500	2.464,6	98,6	98,6	2.500	2.500	2.463,7	98,6	98,6	2.500,2	—	—
VALJARNA ŽICE	9.980	5.000	5.453,0	54,6	109,1	2.310	1.000	494,4	21,4	49,4	604,1	—	—
— Valjarna žice	9.980	5.000	5.453,0	54,6	109,1	—	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.420	6.420	6.286,8	97,9	97,9	5.540	5.540	6.108,4	110,3	110,3	6.121,4	—	—
— Valjarna debele pločevine	5.720	5.720	6.263,6	109,5	109,5	—	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna debele pločevine storitve	700	700	23,2	3,3	3,3	—	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.500	8.500	9.572,3	112,6	112,6	7.930	7.450	8.278,9	104,4	111,1	8.828,8	—	—
— Hladna valjarna Bela	8.080	7.500	8.418,5	104,2	112,3	—	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Bela storitve	420	1.000	1.153,8	274,7	115,4	—	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.100	2.300	2.201,4	104,8	95,7	1.770	2.000	1.806,9	102,1	90,4	1.962,3	—	—
— Hladna valjarna Jesenice	1.970	2.150	2.089,0	106,0	97,2	—	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	130	150	112,4	86,5	74,9	—	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	4.600	4.300	3.822,3	83,1	88,9	3.210	2.920	2.537,6	79,1	86,9	2.642,0	—	—
— Žičarna	4.600	4.300	3.807,7	82,8	88,6	—	—	—	—	—	—	—	—
— Žičarna storitve	—	—	14,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.780	1.580	1.770,0	99,4	112,0	1.500	1.330	1.575,9	105,1	118,5	1.588,0	—	—
— HOP	1.540	1.370	1.691,2	109,8	123,5	1.430	1.260	1.523,5	106,5	120,6	1.535,3	—	—
— HOP storitve	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— ronlele	50	50	45,4	90,8	90,8	50	50	45,4	90,8	90,8	45,6	—	—
— ronlele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— diski storitve	110	110	30,4	27,6	27,6	—	—	—	—	—	—	—	—
— deli za cestno ograjo	50	50	3,0	6,0	6,0	20	20	7,0	35,0	35,0	7,1	—	—
SKLADIŠČE 38	130	130	—	—	—	130	130	—	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	110	110	116,1	105,6	105,6	110	110	116,1	105,6	105,6	135,1	—	—
JEKLOVLEK	2.080	2.080	2.145,5	103,2	103,2	2.060	2.060	2.141,7	104,0	104,0	2.352,8	—	—
ELEKTRODE	1.920	1.920	2.138,6	111,4	111,4	1.710	1.710	1.904,7	111,4	111,4	2.114,6	—	—
— elektrode + varilna žica	1.540	1.540	1.579,5	102,6	102,6	1.530	1.530	1.578,5	103,2	103,2	1.779,5	—	—
— varilna žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	70	70	78,8	112,6	112,6	70	70	78,8	112,6	112,6	87,7	—	—
— suha el. masa	50	50	81,6	163,2	163,2	50	50	81,6	163,2	163,2	81,6	—	—
— ognjevarni material	260	260	398,7	153,4	153,4	60	60	165,8	276,3	276,3	165,8	—	—
ŽELJARNA	1.030	1.030	985,8	95,7	95,7	1.030	1.030	985,9	95,7	95,7	882,9	—	—
MONTER DRAVOGRAD	1.180	800	605,0	51,3	75,6	1.180	800	605,0	51,3	75,6	605,0	—	—
SKUPAJ:	132.140	122.430	124.451,5	94,2	101,7	36.070	32.370	32.189,6	89,2	99,4	33.602,7	—	—
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	100	100	144,7	144,7	144,7	144,7	—	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	36.170	32.470	32.334,3	89,4	99,6	33.747,4	—	—
Storitve	—	—	—	—	—	1.390	1.960	1.334,4	96,0	68,1	1.334,4	—	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	37.560	34.430	33.668,7	89,6	97,8	35.081,8	—	—

Dopisujte

Zemeljska dela za jeklarno 2 (foto I. Kučina)

trodah, varilnih praških in ognjevarnem materialu.

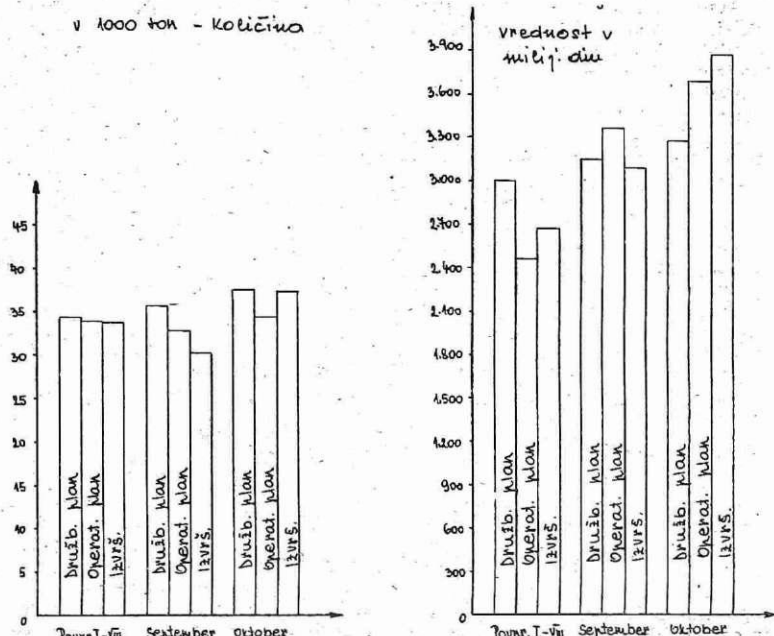
TOZD ŽELJARNA

Družbeni plan skupne proizvodnje so dosegli 95,7 %. Težave so imeli zaradi pomanjkanja delavcev in me-

hanskih okvar na željaljskih strojih. Precej problemov so imeli tudi z odpremo, ki je zaostala za proizvodnjo. Težave imajo s kompletiranjem naročil za izvoz v ZDA in občasnim pomanjkanjem kontejnerjev.

Avugst Karba

PRODAJA V OBDOBJU JANUAR-OKTOBER (OSNOVNA NETO REALIZACIJA IN STORITVE PREVALJANJA)

SKUPNI INOVACIJSKI PRIHRANEK V OKTOBRU ČEZ TRI MILIJONE DIN

(Nadaljevanje s 1. strani)

vsem nizko legiranih jekel z visoko trdnostjo, se je problem obdelave preizkušancev še stopnjeval. Izdelava preizkušancev je pred uvedbo izboljšave potekala v štirih fazah. Avtorja izboljšave sta izdelala novo vpenjalno napravo, s čimer je omogočena izdelava natančne zarezne glede na zahteve, poleg tega pa sta na horizontalnem rezkalnem stroju vgradila krožne rezkarje, s katerimi se hkrati obdelajo osnovne ploskve in zarez. S takim načinom obdelave sta združila tretjo in četrto fazo in s tem skrajšala čas obdelave.

TOZD PLAVŽ

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi idejno rešitev o priužitvi delavcev za čiščenje penastih čistilcev, s čimer bi bilo doseženo čistejši in bolj zdrav delovno okolje avtorja **FRANCA JEKLERJA** in sprejel sklep, da je idejna rešitev koristna in izvedljiva, vendar je iz objektivnih razlogov ni mogoče realizirati. Za idejno rešitev je bila avtorju odobrena nagrada v skladu s 68. členom pravilnika o varstvu in vrednotenju izumov, tehničnih izboljšav in drugih oblik inventivnega ustvarjanja.

Avtorjema **KLAVDIJU MLEKUŠU** in **IVANU MEŽIKU** je bilo za predelavo mešalnega bobna odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. Pri originalno montiranem bobnu je bilo vgrajenih štiriindvajset lopatic, zaradi česar je prihajalo do velikih obrab obložene pločevine v bobnu. Avtorja sta boben predelala tako, da sta vgradila dodatne lopatice, s čimer sta podaljšala obratovalni čas mešalnega bobna brez vmesnih popravil oziroma menjav lopatic.

Avtorju **ALOJZU KOŽELJU** je bilo za pripravo plavža za generalni remont odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Pod metalurško pripravo plavža se razume spuščanje nivoja vsipa v plavžu na minimalno višino nad nivojem pihalice. Način spuščanja nivoja vsipa v plavž s pomočjo SM žlindre, katerega je predlagal avtor, ima bistveno prednost pred ostalima dvema, to je z rudo oziroma koksom. Prednosti so predvsem relativno nizka temperatura žrela pri izredno nizkem nivoju vsipa v plavž. S tem je verjetnost toplotnih poškodb zasipne naprave in cevovodov plina na žrelu peči minimalna. Ta način omogoča spuščanje vsipa v plavž na minimalni nivo nad pihalicami, s tem pa se skrajša čas praznjenja preostalega vsipa iz talilnika plavža. Močno se olajša tudi izredno težko fizično in nevarno delo.

Avtorjema **FRANCU GOLBI** in **MARJANU DROLCU** je bilo za postavitev transportnega traku iz objekta 05 v aglomeraciji za razkladanje surovin odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Zaradi večanja proizvodnje v aglomeraciji in na plavžih je nastal problem, kam skladiščiti surovine, še posebno v zimskem času. Ker je teh surovin več vrst, je treba skladiščni prostor razporediti tako, da ne pride do mešanja med posameznimi komponentami. Gotove količine apnenca so predhodno skladiščili na nasipu, prav tako manganovo rudo. Pri tem je imel TOZD Transport veliko težav posebno pri razkladanju državnih vagonov. V TOZD Plavž pa je bil primeren neizkoriščen prostor za objekt 05. Ta prostor je bilo mogoče uporabiti za skladiščenje surovin v vgraditvi transportnega traku in predelavo presipa med TT št. 8 in 11. Z uvedbo izboljšave sta avtorja dosegla več prednosti: odpadli so prevozi surovin do nasipa in nazaj do plavžev, stroški poškodb vagonov z dvigalom ter stojnine, odpadlo pa je tudi veliko težkega fizičnega dela pri razkladanju apnenca v zimskem času.

Avtorjema **FRANCU JEKLERJU** in **FRANCU HUDOLINU** je bilo za ukinitve transportnega traku št. 66 v aglomeraciji odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Originalna izvedba transportiranja materiala, ki odpada na spodnji strani miz DL št. 6, je bila: zajetje v 13 zaporednih silosih na trak 61, presip na trak 66, presip na trak 78 in dalje v plavžne silose. Zamisel avtorjev pa je bila, da se ukine transportni trak št. 66 in že omenjeni material transportira direktno v silos povratka. Za to je bilo potrebno izdelati pločevinasto drčo v silos povratka in trak št. 61 prestaviti v osi vrtenja za 400 mm. Z omenjeno predelavo so odpadli obratovalni stroški vzdrževanja transportnega traku št. 66.

Avtorjema **FEMIHU NAŠIČU** in **JOŽU KOKALJU** je bilo za namestitve zaščitne mreže skruker stolpne čistilca plina odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Zanesljivost obratovanja stolpne čistilca plina je izredno po-

membna točka v proizvodnji grodlja, kar se premalo poudarja. Od delovanja stolpne čistilce je odvisno učinkovito in varno obratovanje sklopa izredno dragih in tehnološko uporabljenih naprav (kavperji, kotli itd.). Prijavitelja izboljšave sta v stolpnem čistilcu izdelala mrežo, na kateri se nabirajo večji kosi — strdki, katere občasno odstranijo pri stranski odprtini ali pa jih razlijejo in odplaknejo v odtok. V enoletnem preizkusnem obdobju ni prišlo več do zamašitve stolpne čistilca plina, po drugi strani, kar je najbolj pomembno, k varnemu in zanesljivemu delu in znižanju stroškov čiščenja plavžnega plina.

Avtorjema **IVANU BERLOTU** in **ANTONU KOŽELJU** je bilo za izvedene spremembe pri generalnem remontu na plavžu 2 odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Avtorja sta pri generalnem remontu izvedla več predlogov:

1. Dodatno prirobnico na kolosu za vroči zrak. S to predelavo sta dosegla varovanje litoželeznega telesa kolena vročega zraka pred erozijskimi vplivi tekoče žlindre in grodlja ter varovanje ognjestalne obzidave kolena za vroči zrak pri čiščenju pihalice.

2. Spremenjeno obliko držala za odpiranje prirobnic na kolenu za vroči zrak, s čimer sta dosegla hitrejšo in varnejšo odpiranje prirobnic v pogojih dela, ki jih zahtevajo posebni tehnološki ukrepi.

3. Fiksiranje prirobnic z zagazdo namesto vijake zveze.

4. Namestitve obesnega vijaka kolena za vroči zrak v precep namesto v izvrtino.

S tema dvema predelavama pa sta avtorja dosegla hitrejšo in varnejše delo pri menjavi pihalice, operacijski čas odstranitve armature pa je krajši.

Avtorjema **JURIJU JERIČU** in **ALEŠU ROBIČU** je bilo za zamenjavo elektromagnetne zavore s hidravlično ELDRO zavoro na posebnem dvigalu plavža št. 1 odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. Potreba po izvedbi izboljšave se je pokazala zaradi velikega števila zastojev na pogonu posebnega dvigala in s tem pri zakladanju plavžev. Avtorja sta s predelavo mehanskega dela zavore in montažo nove hidravlične zavore dosegla veliko večjo zanesljivost obratovanja. Delovanje zavore je mirno in mehko ter neslišno. Zaradi mehkega delovanja zavore so odpravili tudi mehanske okvare na konstrukciji zavore. Tudi sama vožnja dvigala je mirnejša in nihanja zaradi sunkovitega zaviranja na konstrukciji dvigala so skoraj v celoti odpravljena.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Avtorjem **VLADU POTOČNIKU**, **MARJANU VIDMARJU** in **PAVLU PODOBNIKU** je bilo za rekonstrukcijo kolektorja hladilne vode za ogródje jumping odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila.

Avtorji izboljšave so spremenili celotni sistem hlajenja tako, da so izdelali fiksni razdelilec in ga postavili na mesto, kjer ne ovira menjave valjev. Po izvedeni predelavi se je skrajšal čas odklopa in priklopa hladilne vode, ne prihaja več do pregretja in poškodb fleksibilnih cevi, izboljšali pa so se tudi pogoji dela.

Avtorjema **LJUBU GALIČU** in **STANETU ERŽNU** je bilo za zamenjavo mehanskih stikal za odpiranje viseče zanke med progo profila 270 in 300 z optičnimi sondami odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. Po večletnem opazovanju in nezanesljivem delovanju mehanskih stikal za odpiranje viseče zanke med progo profila 270 in 200 sta se avtorja odločila za predelavo stikal na optične sonde. Prednost optičnih sond je v izredno zanesljivem delovanju, saj od takrat dalje ni več zastoj in izpada valjanca. Pozitivni moment te predelave je tudi dobra tehnična zaščita pred iztirjanjem valjanca in od takrat dalje na tem področju ni več delovnih nezgod.

TOZD JEKLOVLEK

Avtorjem **JANEZU FALETIČU**, **MIHU ŠLIBARJU**, **MARJANU VOVKU**, **DUŠANU ŠMIDU**, **MARJANU LUŽNIKU**, **STANETU TORKARJU**, **ANDREJU MLAKARU** in **MATIJU KLINARJU** je bilo za uspešno izvedeno rekonstrukcijo žerjavne proge v TOZD Jeklovlek odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila. Avtorji tehnične izboljšave so z izvirno rešitvijo menjave tračne žerjavne proge pripomogli k hitrejši izvedbi remonta žerjavne proge, obenem pa se je zmanjšala tudi poraba tekalnih koles.

PREGLED CEN POSAMEZNIH VRST ENERGIJE

Cena energije vstrajno narašča, kar vpliva na rast stroškov v proizvodnji oziroma industriji in v privatnem življenju. Stroški za energijo so se od lanskega leta na Gorenjskem v devetih mesecih povečali za 116 odstotkov v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta.

V septembru je Fakulteta za strojništvo univerze Edvard Kardelj v Ljubljani objavila preglednico kaloričnih vrednosti in cen za posamezna goriva in primerjavo med cenami za kwh ogrevalne energije. Med

tem časom so se cene posameznih vrst energije že spremenile. Z oktobrom se je podražila električna energija, povečane so cene tekočih goriv. Zato so v primerjavi z omenjeno preglednico razmerja že drugačna. Veljavne cene posameznih vrst energije, zbrane od distributerjev, so naslednje:

TARIFNE POSTAVKE ZA PRODAJO ELEKTRIČNE ENERGIJE

Napetost	Sezona	Obr. moč mesečno din/kW	Delovna energija din/kWh		Jalova energija din/kVArh	
			VT	MT	VT	MT
A. Posebni odjem na 110 kV:						
110kV	VS	816,25	2,21	1,43	0,32	0,16
	NS	326,50	1,27	0,96	0,32	0,16
B. Ostali odjem na 110 kV:						
110 kV	VS	1.319,50	3,20	1,92	0,54	0,27
	NS	659,75	1,92	1,29	0,54	0,27
C. Odjem na 1—35 kV:						
1—35 kV	VS	1.382,10	3,82	2,23	0,60	0,30
	NS	691,05	2,23	1,44	0,60	0,30

D. Tarifne postavke za gospodinjstvi odjem:

Obračunska moč mesečno din/kW	Energija — din/kWh		
	Dvotarifno merjenje VT	Enotarifno merjenje MT	
35,85	6,31	3,48	5,70

E. Krmiljeni odjem v gospodinjstvu:

Obračunska moč mesečno din/kW	Energija — din/kWh	
	VT	MT
35,85	6,31	2,55

F. Tarifne postavke za ostali odjem na 0,4 kV:

Obračunska moč mesečno din/kW	Energija			
	Delovna din/kWh		Jalova din/kVArh	
	VT	MT	VT	MT
155,15	10,06	5,35	1,40	0,70

Javna razsvetljava: 6,96 din/kWh

MESEČNA OBRAČUNSKA MOČ PRI UPORABNIKIH NA NIZKI NAPETOSTI Z UPOŠTEVANJEM NAZIVNE JAKOSTI GLAVNIH VAROVALK ZNAŠA:

1. V gospodinjstvem odjemu in krmiljenem odjemu v gospodinjstvu:

Tarifna postavka za 1 kW = 35,85 din

Nazivna jakost glavnih varovalk	Enofazni priključek		Trifazni priključek	
	kW	din/mesec	kW	din/mesec
16 A	3	107,55	10	358,50
20 A	4	143,40	10	358,50
25 A	6	215,10	10	358,50
35 A	8	286,80	15	537,75
50 A	11	394,35	33	1.183,05

2. V ostalem odjemu na 0,4 kV:

Tarifna postavka za 1 kW = 155,15 din

Nazivna jakost glavnih varovalk	Enofazni priključek		Trifazni priključek	
	kW	din/mesec	kW	din/mesec
16 A	3	465,45	11	1.706,65
20 A	4	620,60	13	2.016,95
25 A	6	930,90	16	2.482,40
35 A	8	1.241,20	23	3.568,45
50 A	11	1.706,65	33	5.119,95
63 A	—	—	41	6.361,15
80 A	—	—	53	8.222,95
100 A	—	—	66	10.239,90
125 A	—	—	83	12.877,45
160 A	—	—	106	16.445,90
200 A	—	—	132	20.479,80

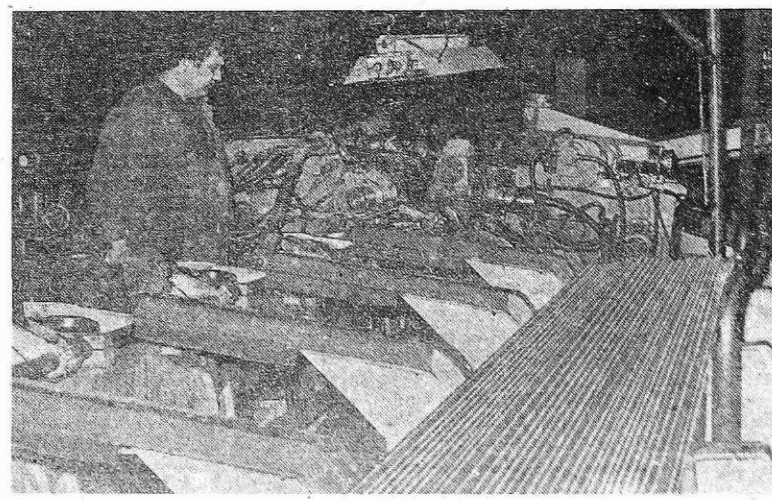
Železarski globus

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

V ZDA so pričeli z delom na široko zastavljenem projektu razvijanja postopka neposrednega vlivljanja trakov iz jekla. Na osnovi razpisa ministrstva za energijo ta projekt razvijata največji ameriški železarski družbi United States Steel Co. in Bethlehem Steel Co. Za obdobje prihodnjih petih let je zagotovljena tudi državna dotacija v višini 30 milijonov dolarjev. Pogoj za prejem te dotacije je, da sodelujejo na tem projektu samo podjetja iz ZDA. Postopek bi naj omogočil neposredno vlivljanje jekla v trakove, ki jih bo nato mogoče tudi hladno valjati. Poleg prihranka energije v primerjavi s kontinuirnim vlivljanjem slabov, predvidevajo zaradi nižjih investicijskih in predelovalnih stroškov tudi prihranek pri proizvodnih stroških od 35 do 45 dolarjev na tono. Iz prvih znanih podatkov o tem projektu je razvidno, da gre za trakove, debeline od 25 do 40 mm in širine 500 mm. Na ta način odlite trakove bodo potem takoj toplo izvaljali na valjavski progi na debelino 2,5 mm ali pa uporabili kot vložek v obstoječih valjarnih trakov. Razvoj novega livno valjavskega sistema je sicer povezan z znatnim tveganjem, vendar naj bi kljub temu postal najpomembnejša razvojna naloga pri v prihodnost usmerjenih projektih proizvodne tehnike v železarski industriji.

Vrsta goriva	Prodajna cena	Sp. kal. moč MJ za kg ali m ³	Primerjalna cena din za kWh
Žagana drva	3.758,04 din/m ³	15	4,5
Velenjski lignit (kocke)	4.495,42 din/t	11,2	2,89
Rjavi premog	10.502,65 din/t	18,8	2,803
Ruski briketi	14.500 din/t	19	5,49
Eks. lahko kurilno olje	59,40 din/l	42,7 MJ/kg	7,988
Mazut	41,56 din/kg	40,2	4,95
Zemeljski plin	33,71 din/m ³ (34,57)	36,5	4,15 (4,26)
El. energija — nizka tarifa	3,48 din/kWh	—	3,87
— višja tarifa	6,31 din/kWh	—	6,64

Najdražja je torej kurjava na lahko kurilno olje, sledi električno ogrevanje in kurjava na drva. Najceneje nas ogreva premog. ŠN

Sodelavec v TOZD Jeklovlek (foto I. Kučina)

Pod A — posebni odjem za nape-
tost 110 kv, to je tako imenovan di-
rektni odjem, na katerem je korist-
nik Železarna Jesenice.

Pod B — so ostali industrijski od-
jemi na napetosti 110 kv.

Pod C — so koristniki delovne or-
ganizacije, ki so priključene na na-
petost 1—35 kv.

VS=visoka sezona;
NS=nizka sezona, ki velja od
1. aprila do 1. oktobra. Ta je bila v le-
tu 1984 preklicana s posebnim odlo-
kom Izvršnega sveta (pred podražit-
vijo). Z novim cenikom naj bi bila v
veljavi, čeprav so predlogi distribu-
cijskih organizacij za ukinjanje se-
zon. Te utemeljujejo s tem, da je ve-
liko težav z obračunavanjem ob ra-
zličnih spremembah.

VT=visoka tarifa,
MT=mala tarifa, kar pride v po-
štev pri dvotarifnem merjenju,
E — krivulja odjema v gospodinj-
stvu pride v poštev na delu ljubljans-
kega območja, ki je krmiljen iz
Kleč. To je daljinsko krmiljenje z
napravo MTK.

F — na tem odjemu so priključeni
obrtniki, malo gospodinjstvo in oma-
rice v gradbeništvu:

TEKOČA GORIVA

- a) mazut za kotlovnice 41,560 din/kg
- b) metalurški mazut 44,760 din/kg
- c) eks. lahko kurilno olje:
 - za individualne
 - potrošnike 59,90 din/l
- Po tej ceni ga koristijo tudi vzgoj-
novarstvene ustanove — vrtci, šole
in zdravstvene ustanove,
- za družbeni sektor 78,38 din/l
(gostinstvo in drugi uporabniki).
- d) plinsko olje (diesel gorivo D:) 77 din/l

- cena za kmetijske stroje
kmetijskih zdru-
g in v kooperaciji 69,137 din/kg
- cena za prevoze
v mestnem prometu 64,397 din/kg
- c) navadni bencin 94,70 din/l
- super bencin 100,00 din/l

PLINSKA GORIVA

- a) tekoči plin butan-propan INA od
1. novembra 59,25 din/kg za Žele-
zarno;
- široka potrošnja distribucija —
Vodovod Jesenice — trenutna ce-
na 77,70 din/kg;
- za reprodukcijo (brez promet-
nega davka) 63,22 din/kg;
- b) zemeljski plin (avgustovska cena)
za Železarno 33,71 din/m³.

TRDA GORIVA

- Prodajna cena v trgovini »Mer-
kur«:
- a) bukova drva 3.758,04 din/m³ (pro-
storninski),
- mešana drva 3.074,76 din/m³
- b) premogi:
- velenjski lignit kocke 4.495,42 din/t
- rjavi premog kocke 10.502,65 din/t
- ruski briketi 14.500,00 din/t
- Dejanske cene so lahko nekoliko
višje zaradi prevozov od različnih
dobaviteljev in daljav.
- Primerjalna cena za kWh ogreval-
ne energije po analogiji iz pregledni-
ce Fakultete za strojništvo (upošte-
vana je kurjava v kotlih oziroma
električnih pečeh z različnimi izko-
ristiki, ki so običajni pri kurjenju s
posameznimi gorivi):

NALOŽBE V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V LETU 1984

(Nadaljevanje s 1. strani)

malo sredstev. Večja poraba se obeta že do konca leta, vendar bo prihodnje leto za investitorja v vsakem pogledu zelo zahtevno, saj je pričetek poskusnega obratovanja načrtovan za mesec februar 1987. leta.

Za obstoječo jeklaro izredno pomembna naprava za vakuumiranje jekla (VOD) je pričela na Jesenicah s poskusnim obratovanjem že decembra 1983. leta. Naložba je docela zaključena in tehnologom je uspelo doslej osvojiti proizvodnjo doma vseh kvalitet, predvidenih za izdelavo jekla v tej napravi. Proizvodnja postopno narašča, naprava dela dobro. Z dopolnitvijo kadrov in pridobljenimi izkušnjami in odpravo dosedanjih napak bodo dosegli z izpolnitvijo dela na napravi tudi vse v projektu predvidene cilje.

V jeseniški železarni izvajajo še več manjših, vendar pomembnih naložb. V zaključni fazi so dela na temeljih za postavitev brusilnega stroja za slabe v čistilnici TOZD Valjarna blumingštel. Načrtujejo, da bodo stroj montirali do konca letošnjega leta.

V Valjarni debele pločevine je dograjena žarilna peč, stiskalnica, sekator, ravnalni stroj, nekatera dela pa so zaostala zaradi pomanjkanja sredstev.

Razširitev proizvodnje varilne žice VAC je v zaključni fazi, vendar se vključuje v proizvodnjo z enoletno zamudo.

Dela za povečanje proizvodnje diskov, med opremo tudi nova stiskalnica iz Železarne Ravne, so v zaključni fazi in je pred koncem letošnjega leta predvideno poskusno obratovanje.

V TOZD Žebljarna imajo montiranih deset avtomatov za valjanje žičnikov, kar bo dopolnjevalo asortiment dosedanje proizvodnje žičnikov Železarne Jesenice.

Gradnja hidroelektrarne Javornik z močjo 1,2 MW je bila začeta najmanj s polletno zamudo. Dolgi dobavni roki domačih dobaviteljev opreme izključujejo možnost, da bo ta naložba zaključena pred 1986. letom.

Pripravljenih imajo še nekaj manjših, vendar potrebnih naložb, za katere še ni rešeno financiranje in je vprašljivo, če jih bo mogoče realizirati vzporedno z izgradnjo jeklarne. Za letošnje leto so predvideli začetek izvajanja projekta »jeklarne 2« že kmalu na začetku leta in letno porabo investicijskih sredstev v višini 6.700 milij. din. Zaradi kasnitve, saj so z deli pričeli šele v oktobru, niso s prvem polletju porabili niti 900 milij. dinarjev. Poraba se bo v zadnjem tromesečju seveda bistveno povečala, vendar se v načrtu predvideni vrednosti ne bo mogla približati.

V ŽELEZARNI RAVNE gredo dela in plačila za naložbo v modernizacijo jeklarne h kraju. Naložba že daje vidne učinke, čeprav se niso odpravili vseh pomanjkljivosti. Podobno kot na Jesenicah si tudi v jeklarni Železarne Ravne še vedno prizadevajo za odpravo težav pri uvajanju ponvične metalurgije.

V livarni težkih odlitkov gradijo halo, delno montirajo tudi opremo. Predvidevajo, da bo naložba potekala še celo leto 1985.

Težave imajo z rekonstrukcijo obstoječe livarne. Dela so še ustavila pri pripravi ključnih delih, ker še nimajo do kraja rešenega vprašanja financiranja. Uvozna oprema je dobavljena, po sedanjem stanju pa bo naložba verjetno dokončana kasneje, kot je predvideno po planu.

V valjarni izvajajo drugo fazo rekonstrukcije. Pralnice valjev zaključujejo, kontinuirna peč bo predvidoma zgrajena do konca letošnjega leta, tako da bi pričeli z obratovanjem v prvem četrtletju 1985.

Naložbe v kovačnico, ki redno obratuje, so docela zaključene in zadnje naprave v adjustaži so pripravljene za poskusno obratovanje.

Na področju predelave izvajajo modernizacijo obrata pnevmatskih

strojev. V gradnji je nova hala, pripravljajo proizvodnjo novih hidravličnih strojev, kar naj bi v glavnem zamenjalo proizvodnjo pnevmatskih strojev. Kasneje bo potrebno še nadomestiti oziroma zamenjati zastarelo opremo z novimi modernimi stroji.

V Železarni Ravne izvajajo tudi naložbo za namensko proizvodnjo. Nekatera pomembnejša dela izvajajo tudi v okviru amortizacijskih zamenjav, predvsem na področju toplotne obdelave in gospodarne uporabe energije.

V šestih mesecih je znašala poraba investicijskih sredstev v Železarni Ravne 792 milij. din, v devetih mesecih pa že okoli 1.100 milij. din in kaže, da bodo dosegli do konca leta približno načrtovano vrednost porabe.

V ŽELEZARNI ŠTORE so že maja pričeli z novo naložbo v »razširitev zmogljivosti jeklarne«. Z Metalno Maribor so podpisali pogodbo za inženiring, oziroma izvedbo celotne naložbe. Gradbeni dela so pretežno zaključena in oprema je v delu, vendar kaže, da se pri dobavi opreme v Metalni ne bodo mogli držati pogodbenih rokov. Manj zahtevno, vendar pa tehnološko pomembno naložbo izvajajo v jeklarni z uvajanjem uporabe naprave za dodajanje prašnatih dodatkov in s tem tudi CaSi. Naprava je v poskusnem obratovanju od meseca maja.

Za izboljšanje pogojev dela v jeklarni so pomembna tudi dokončana dela v priključku jeklarne.

Metalna Maribor je tudi dobavitelj druge žarilne peči za valjarno 2, vendar tudi pri tej naložbi kasnije.

V prvem polletju so zaključili naložbo v jeklovleku s pričetkom poskusnega obratovanja na »Kisserling« liniji in vse kaže, da bodo že letos dosegli v projektu predvideno proizvodnjo.

V tovarni traktorjev odpravljajo ozka grla. V prvem polletju so za potrebe proizvodnje in orodjarne montirali več novih obdelovalnih strojev.

Razen navedenih naložb so zgradili še halo za potrebe vzdrževanja, kamor postopno selijo opremo. V okviru amortizacijskih zamenjav so nabavili še nekaj novih strojev za potrebe vzdrževanja.

V prvih šestih mesecih so porabili v Železarni Štore za investicijska dela 541 milij. din, od tega za naložbe okoli 481 milij. din, ostalo pa so amortizacijske zamenjave. V devetih mesecih so porabili nekaj nad 50 % letos predvidenih sredstev, ki naj bi znašala 1.200 milij. din. Proti koncu leta bo sicer prispelo v plačilo več situacij, izvajalci del pa se bodo morali dobro potruditi, da bi porabili vsa za letošnja sredstva.

Pri predelovalnih žicah je letošnje leto, kar zadeva naložbe, bolj sušno leto. Ne, da ne bi imeli potreb. Uvozne restrikcije preprečujejo nabavo tudi prepotrebnih strojev, ki naj bi zamenjali stare, že izrabljene. Tako so v PLAMENU KROPA od celotne predvidene uvoza v vrednosti milijon nemških mark kupili samo en avtomat na jesenskem zagrebškem velesejmu in tega sedaj montirajo.

V TOVLJU LJUBLJANA zaključujejo že pred nekaj leti pričeto naložbo v »razširitev in modernizacijo proizvodnje«. Kot je bilo za to naložbo že večkrat rečeno, ni popolna, ker ni bilo mogoče zagotoviti vse opreme iz uvoza.

Nekaj več investicijske aktivnosti je še vedno v VERIGI LESCE. V letošnjem letu potekajo pri njih naložbe dokaj skladno z načrtovano dinamiko.

Galvana in naprava za čiščenje odpadka sta v poskusnem obratovanju.

Modernizacija proizvodne opreme v TOZD TIO se odvíja po načrtu. Pretežni del opreme in orodja je že dobavljen, razen dveh ključnih strojev, ki bosta dobavljena pred iztekom leta. S tem bo naložba zaključena.

V stari kovačnici obnavljajo halo, ki bo merila 800 kv. metrov. Ta prostor je namenjen za montažo bremenskih verig. Nabavili so tudi nekaj najmodernejših avtomatov za izdelavo verig, od katerih nekateri že obratujejo, nekaj jih je še v montaži. V novi kovačnici končujejo montažo indukcijske peči, katero so razvili sami v sodelovanju z inštitutom Jožef Štefan.

Se v letošnjem letu nameravajo nabaviti šest avtomatov za izdelavo rudarskih verig.

Za področje predelave v glavnem velja, da ni bila začeta nobena večja nova naložba in da pretežno dokončujejo začete naložbe v preteklih letih. Podatki za prvo polletje to tudi potrjujejo, saj je bila nekaj večja poraba investicijskih sredstev le v Ve-

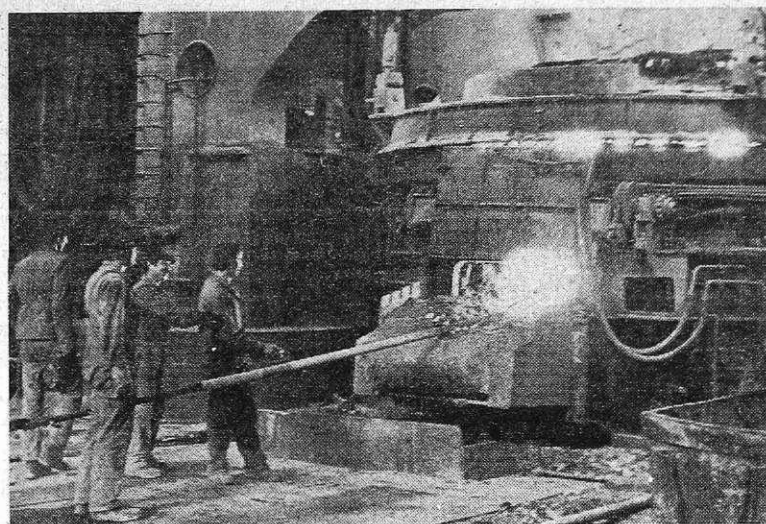
rigi Lesce — 69,5 milij. din. V Plamenu Kropla so porabili 18,8 milij. din, v Žični Celje 18,0 milij. in v Tovilu Ljubljana 2,5 milij. din.

V METALURŠKEM INSTITUTU so v prvem polletju porabili nekaj več kot 17 milij. din, največ za plačilo računalnika in nekatere manjše naložbe.

Po oceni uresničevanja načrtovanih naložb v letošnjem letu lahko samo ugotovimo, da je ponovno zamujenih nekaj mesecev in da je poraba sredstev pod predvidevanji. Če upoštevamo inflacijo, je realizacija še slabša, saj pri pripravi gospodarskega načrta za letošnje leto v nobeni delovni organizaciji niso upoštevali tolikšne podražitve, kot je med letom dejansko bila.

Na drugi strani pa z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je več naložb, zaključenih v letu 1983 ali šele letos, pričelo dajati pozitivne učinke, nekatere že v projektih predvidene rezultate, nekatere celo več, čeprav še v dobi poskusnega obratovanja.

Začete so tudi pomembne naložbe v jeklarnah, kar bo dalo SOZD Slovenske železarne pogoje za količinsko usklajenost zmogljivosti in tehnološke pogoje za izdelavo visokokakovostnih vrst jekel, kar je tudi končni cilj teh naložb. Milan Marolt

Na dopoldanski dnini v elektrojeklarni (foto I. Kučina)

PROSILCI STANOVANJ NIMAJO DENARJA ZA SOUDELEŽBO

V preteklem tedno so na poslovnem kolegiju obravnavali tudi stanovanjsko problematiko predvsem v luči nepričakovane pojave, da prosilci za stanovanje po več letih čakanja stanovanje odklonijo, ker nimajo denarja za soudeležbo. O tem pojavu in predlogih za hitrejšo reševanje stanovanjskih vprašanj smo se pogovarjali z Božom Pančurjem, vodjem oddelka za družbeni standard.

»Letos je ponujeno stanovanje odklonilo 42 prosilcev, od tega kar dvajset zato, ker nimajo denarja za soudeležbo. To je dokaj nepričakovano in težko razumljivo, saj so vsi prosilci vedeli, da morajo za stanovanje varčevati. Ta pojav je toliko bolj nerazumljiv, ker v naši družbi solidarnost pri reševanju te problematike, dobro deluje, saj je lastna udeležba prilagojena dohodku prosilca,« je menil Božo Pančur.

Po njegovem mnenju je razloga za ta pojav v tem, da ima zaradi inflacije denar vedno manjšo plačilno vrednost, zato ga je treba čimprej »pretopiti« v razne potrošne dobrine. Ko pa pride čas, da bi plačali soudeležbo za stanovanje, denarja ni več.

Sedanji položaj je posledica »grehov« iz preteklosti, ko smo zaradi velikih kadrovskih potreb naše železarne zaposlovali veliko delavcev iz drugih krajev, novih stanovanj pa vzporedno s tem nismo gradili. Danes pa je realna vrednost stanovanjskih sredstev zaradi vedno večjih cen gradbenih materialov in stroškov gradnje občutno manjša kot nekoč.

»S priseljevanjem delavcev iz drugih krajev smo sprožili še en problem — večanje mesta oziroma širjenje na nove površine. Če gradimo stolpnice, res ne potrebujemo velikih lokacij, vendar je treba prilagoditi zmogljivosti komunalij (vodo, kanalizacija...) večjemu številu porabnikov. To pa so vsekakor veliki stroški. Če se mesto širi na nova področja, so stroški za komunalno ureditev še toliko večji. Tako je, na primer, cena kvadratnega metra stanovanja v novih blokih na Hrušici 51.710 dinarjev, saj morajo biti s cenno kvadratnega metra poravnani vsi stroški izgradnje.«

In kaj lahko storimo, da bo stanovanjskih problemov čim manj? Z restriktivno politiko zaposlovanja se je že skoraj za polovico zmanjšalo število stanovalcev v samskih domovih. Vsaka prosta postelja v samskem domu pa pomeni toliko manjši pritisk in več časa za reševanje stanovanjskih vprašanj.

Poleg zaposlovanja domačega kadra bo treba bolj posodobiti proizvodnjo naše železarne in izboljšati delovne pogoje, da bo delo železarjev spet privlačno za mlade rodove. Tudi osebni dohodki železarjev bi morali biti bistveno večji kot so, saj delavci iz Železarne odhajajo predvsem zato, ker druge z manjšimi napori in v boljših pogojih zaslužijo prav toliko ali celo več denarja kot pri nas.

Z bolj ugodnimi posojili bi morali bolj vzpodbujati individualno gradnjo oziroma nakup stanovanja, saj je tudi za Železarno to bolj ugodno. Individualni graditelji namreč lahko dobijo sredstva za gradnjo najmanj iz treh virov (banka, delovna organizacija, stanovanjska skupnost), zato bi bilo zelo nesmotno, če si bremen ne bi razdelili.

»Na Jesenice še vedno prihajajo in bodo prihajali delavci iz drugih krajev, ki ne mislijo ostati za vedno naši občani. Samski domovi pa so neprijemna in preživeta oblika bivanja, zato smo se odločili, da bomo samske domove preuredili v manjša stanovanja. Nekaj stanovanj za take delavce pa bomo pridobili s preurejanjem starejših stanovanj in stanovanjskih hiš.«

Optimist

O ZOBNI AMBULANTI, O ODNOSIH IN ODGOVORNOSTI

V petek, 9. novembra, ob 17.15 stopim v čakalnico zobne ambulante v obratni ambulanti Železarne. Čakalnica je prazna. Na vratih, kjer so pritrjeni predali z imeni dentistov, opazim, da to popoldne dela samo ordinacija doktorja Stražišarja. Poleg imena opazim napis »SAMO ZA BOLEČINE«. Spustim zdravstveno knjižico v ta predalček in sklenem počakati.

Ni mi bilo treba dolgo čakati, saj se je kmalu pokazal lep asistentkin obraz, toda vsa lepota je na mah izginila, ko me je nejevoljno vprašala, kaj je. Na zastavljeno vprašanje pač odgovorim, da že nekaj dni čutim bolečine v prednjih zobeh, saj imam že kar krepke luknje in da bi jih rad popravil, saj navsezadnje so to moji zadnji zobje in če mi ti zginejo, drugi ne bodo več zrasi. Toda osorne asistentkine besede, češ »zadnje minuto te zaboli, pa misliš, da bomo okoli tebe letali«, so mi dobesedno zaprle usta. Edino, kar mi je preostalo, je bilo, da sem zahteval nazaj svojo zdravstveno knjižico in zapustil prazno čakalnico. In ko sem čakal na avtobus, sem v sebi premleval: »Mar ne dela ordinacija do 19. ure? Torej je za nekoga 17.15. že neprijemna ura oziroma že zaključek delavnika in ga prav malo briga za moje bolečine, še manj pa za vzroke mojega »poznega« obiska.«

Za ilustracijo naj navedem, da sem svoj delavnik začel ob 6. uri zjutraj in da sem bil zaradi potreb Železarne oziroma okvare na stroju primoran ostati dve uri dalj kot je moj običajni delavnik.

Toda to ni zgolj naključje, da sem moral ostati v tovarni prek normalnih ur, kajti ob večjih remontih nihče ne vpraša, ali boš zmogel, ampak moraš. Zraven pa vidiš, kako ponekod delajo in si podaljšujejo malice, opravijo dopoldanske in popoldanske nakupe po trgovinah, urejajo razno razne zadeve po razno raznih uradih — seveda med delovnim časom. In sedaj naj se primerjam z vsemi temi. Prvič mi odsotnosti z delovnega mesta ne dovoljuje stroj, druga prepreka je delovodja — če me ni, sem ob uro. Torej sem prisiljen za svoje opravke, ki so možni le

v dopoldanskem času, vzeti dopust. Za moje opravljeno delo se jih ob vsakem času najde deset, ki bodo sodili o tem, ali je opravljeno kvaliteto ali ne.

Toda, ali bi se lahko našel vsaj eden, ki bi odpravil nepravilnosti v zobni ordinaciji obratne ambulante. S tem mislim na vse tiste paciente (ki pa sigurno niso vsi zaposleni v Železarni), ki pridejo na zobozdravniški ležalnik skozi stranska vrata in jim ni treba čakati pol leta in več, odkar so se prijavili, da bi prišli na vrsto, da ne omenim čakanja v čakalnici. Imamo tri ordinacije, toda odsotnost nekaterih dentistov nas pač primora, da čakamo še več.

Prispevna stopnja se je zvišala, prispevek za zdravstvo pa nam seveda trgajo od plače. Vendar, ali so usluge zato kaj boljše? Nemalokrat se zgodi, da ti plomba po nekaj dnevih popusti, vendar boš moral zaradi tega ponovno v vrsto. In četudi ti bo zob pridno gnul celo leto, morda celo več, ne bo nihče trdil, da je dentist slabo opravil svoje delo. Primoran si čakati, ali pa se zanesti na svojo iznajdljivost. S tem mislim, če poznaš način oziroma zveze, da prideš takoj na vrsto, ali pa poiskati pomoč v privatnem sektorju. Žal je to v naši republiki malo težje, ker so privatno prakso ukinili.

In tako mi bodo pridno gnili zobje, ki že sedaj niso kaj prida, toda kaj to mar asistentki v snežno beli halji in z zdravimi zobmi. Zanima me, ko je že tako nejevoljna v tem svojem poklicu, ali bi hotela zamenjati svojo belo haljo za mojo šmirasto delovno obleko, svoje parfume in dišave za znoj človeškega telesa in svoje zdrave zobe za moje gnile?

Oblikovalec kalupa v sivi livarni (foto I. Kučina)

Železarski globus

EGIPT

Mednarodna banka za izgradnjo in razvoj (IBRD) je odobrila tej arabski državi posojilo v višini 250 milijonov dolarjev za modernizacijo in povečanje proizvodnih zmogljivosti egiptovske železarne Heluan. S posojilom bodo sofinancirali povečanje proizvodnje surovega jekla v tej železarni s sedanjih 850.000 ton letno na dva milijona ton. Rok celotnega poteka modernizacije je predviden do leta 1992.

POSLOVNI REZULTATI JANUAR — SEPTEMBER IN IZVOZ V LETU 1985

Kljub slabim pogojem gospodarjenja so v Železarni Štore uspeli obdržati v obdobju januar—september trend rasti fizične proizvodnje. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta so jo povečali za 8,2 %. V to ni všeta TOZD Tovarna traktorjev, ker znana povečanje fizične proizvodnje celo 14,34 %. To povečanje so dosegli s povečanjem zaposlenih na podlagi delovnih ur za 5 %.

CELOTNI PRIHODEK

V primerjavi z enakim obdobjem lani se je celotni prihodek povečal za 80 %, in sicer največ iz naslova prodaje proizvodov in storitev med TOZD za 88 %, najmanj pa se je povečal izvoz in to za 48 %. Planirani celotni prihodek so presegli za 4 %, pri čemer so se najbolj povečali drugi prihodki za 284 %.

Kljub bistveno povečani fakturirani realizaciji na domačem trgu v mesecih avgust in september, so s povečanimi aktivnostmi komercialnih in finančnih služb uspeli neplačano realizacijo na domačem trgu, v primerjavi s stanjem ob polletju, celo znižati. Nespornost pa se je povečala neplačana realizacija, dosežena z izvozom. Z upoštevanjem obračunane vrednosti blaga na poti, skladno s predpisi, je vpliv neplačane realizacije v tretjem tromesečju celo pozitiven. V obdobju januar—september 1984 pa jim neplačana realizacija znižuje finančni rezultat.

Obračunana izvozna stimulacija, ki je v letošnjem letu precej nižja, je skoraj v celoti povečana.

V devetmesečnem obdobju je znašal izvoz na konvertibilno področje 10.346 tisoč dolarjev, to je 68,8 % planiranega in na klirinško 815 tisoč dolarjev, kar pomeni 25,7 % doseganja plana. Skupni izvoz znaša torej 11.161 tisoč dolarjev, uvoz pa 12.592 tisoč dolarjev (podatki ne zajemajo TOZD Tovarna traktorjev).

Med izrednimi prihodki predstavljajo največje zneske: udeležba na skupnem dohodku Interne banke SOZD SZ in posebne finančne službe Železarni Štore, pozitivne tečajne razlike iz naslova plačanega izvoza, eksterna in interna devizna stimulacija in aktivne obresti, zlasti menične.

PORABLJENA SREDSTVA

Najpomembnejša postavka med porabljenimi sredstvi je vložek, to so porabljena surovina in reprovromaterial, ki predstavljajo kar 61 % porabljenih sredstev. Pomemben znesek v materialnih stroških predstavljajo tudi stroški vseh vrst energije, stroški investicijskega in tekočega vzdrževanja, druge proizvodne in neproizvodne storitve itd. Amortizacija osnovnih sredstev je v devetih mesecih obračunana, v primerjavi s planirano, le 92 %, kar pomeni, da v tekočem letu predvideno aktiviranje osnovnih sredstev ni bilo relizirano in tako planirane amortizacije ne bodo mogli več doseči. V primerjavi z lanskoletnim devetmesečnim obdobjem so povečali obračunano amortizacijo le za 37 %, kar je tudi bistveno manj od dejanske inflacije v tem obdobju. Planirana porabljena sredstva so presegli za 7 %, v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta pa za 89 %.

DOHODEK OZIROMA SKUPNI DOHODEK

Iz skupnega dohodka pokriva nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi in vračila združenih sredstev. Dohodek oziroma skupni dohodek se je, v primerjavi z lanskoletnim v obdobju januar—september, povečal samo za 40 %, za planiranim pa celo zaostaja za 9 %. Nizka rast dohodka je posledica večje rasti porabljenih sredstev od rasti celotnega prihodka, tako glede na enako obdobje preteklega leta, kot tudi glede na gospodarski načrt. Med obveznostmi, ki se krijejo iz dohodka, so se najbolj povečale obresti od dolgoročnih kreditov za osnovna sredstva, za trajna obratna sredstva, zlasti pa še od kratkoročnih kreditov in menične obresti. V primerjavi z devetmesečnim obdobjem leta 1983 so se navedene obveznosti povečale za 40 %, medtem ko se je skupni dohodek povečal za 40 %, dohodek pa le za 30 %.

ČISTI DOHODEK

Po kritju obveznosti, ki bremenijo dohodek oziroma skupni dohodek, ugotavljamo čisti dohodek, ki se je v primerjavi z lanskoletnim v enakem obdobju, povečal le za skromnih 26 %, za planiranim pa zaostaja celo za celo četrtino. Čisti dohodek so začasno razporedili v višini skoraj 86 % za osebne dohodke, medtem ko so z gospodarskim načrtom predvideli za OD le 63 % čistega dohodka, v devetmesečnem obračunu leta 1983 pa je znašal delež OD v čistem dohodku

75 %. Iz čistega dohodka so najprej formirali obvezni del sredstev rezerv, in sicer v višini 4 % od dohodka, nato sklad skupne porabe (del za stanovanjsko izgradnjo, del za SIS nematerialne proizvodnje in del za potrebe v delovni organizaciji), preostali del čistega dohodka pa so namenili za poslovni sklad. Od skupno formiranega poslovnega sklada v višini 243.326 tisoč din se 159.389 tisoč din oz. 65 % nanaša na plačane akontacije za SIS materialne proizvodnje (elektrika, ceste, nafta, plin, luški promet, železnica) in posojilo za hitrejši razvoj manj razvitih območij. Prosti del poslovnega sklada za financiranje obratnih sredstev in za razširjeno reprodukcijo so ustvarili le v sedmih TOZD in predstavlja komaj 27 % od planiranega ter 43 % manj, kot so ga ustvarili v enakem obdobju preteklega leta.

IZGUBA

Dve izmed TOZD sta devetmesečno poslovanje tekočega leta zaključili z izgubo, in sicer TOZD Livarna strojne litine, v višini 55.633 tisoč din in TOZD Tovarna traktorjev v višini 190.185 tisoč din. Konsolidirana akumulacija na nivoju delovne organizacije (pospešena amortizacija plus rezervni sklad, plus poslovni sklad minus izguba) znaša 138.939 tisoč din. V TOZD Livarna strojne litine so planirano fizično proizvodnjo sicer dosegli, vendar niso dosegli planirane prodajne cene, medtem ko so stroške presegli, zlasti zaradi povečanih cen surovin in reprovromaterialov, pa tudi energije in storitev. V TOZD Tovarna traktorjev so v devetih mesecih proizvedli za 3,5 % več, kot je predvideval operativni devetmesečni načrt. Med vzroki za izgubo so:

— terminski razkorak med poratom vstopnih cen domačih sestavnih delov in prodajnimi cenami traktorjev, kar je posledica administrativnega urejanja razmerij v cenah,

— visoki stroški obresti, ker TOZD praktično nima lastnih sredstev za financiranje tekoče reprodukcije, obrestne mere pa se letos vsake tri mesece bistveno zvišajo, sorazmerno z dejansko rastjo inflacije,

— bistveno poslabšanje prodajne situacije pri GIAT-u in s tem od polja dalje zmanjšanje odvzem traktorjev; zaradi visoke izgube imajo na osnovi podrobnejših izračunov in analiz za bodoče poslovanje in nujno ukrepanje že izdelane predloge.

STANJE IN GIBANJE ZALOG

Zaloge iz proizvodnje (nedovršena proizvodnja; polizdelki in gotovi izdelki) so se v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta povečali za 85 %. Najbolj, to je za 227 %, so se povečale zaloge gotovih izdelkov v skladiščih in na poti. Povečanje zalog in proizvodnje vplivata na doseženi slabši finančni rezultat preteklega obdobja, poleg tega pa v negativnem smislu na tekočo likvidnost. Zaloge surovin, materiala in drobne inventarja (po dejanskih cenah) so se v primerjavi s stanjem 30. 9. 1983 povečale za 73 %, ker pa se je povečala poraba za 93 %, so dnevi vezave zalog ostali enaki, to je 41 dni, tako je seveda tudi enak količnik obračunavanja zalog, ki znaša 8,8.

KUPCI IN DOBAVITELJI

Skupne obveznosti do dobaviteljev so se v primerjavi s stanjem 30. septembra preteklega leta povečale za 106 %, količnik obračunavanja dobaviteljev je ostal enak in je 24, enaki so tudi dnevi dolgovanja dobaviteljem, to je 15 dni, kar je tudi v mejah zakonskih predpisov. Poprečne terjatve do kupcev so se primerjajno z enakim lanskoletnim obdobjem povečale za 92 %, medtem ko se je eksterna realizacija povečala le za 78 %. Posledica tega so povečani dnevi dolgovanja kupcev od 29 dni v enakem obdobju leta 1983 na 31 dni v letošnjem letu.

Za gospodarsko gibanje v letošnjem letu je značilno, da ne poteka skladno s cilji in nalogami, opredeljenimi v letnih gospodarskih načrtih. Gospodarska učinkovitost se še nadalje slabša, kar je posledica nedoseganja rasti industrijske proizvodnje, družbenega proizvoda, izvoza ipd. Zaradi visoke stopnje inflacije, ki je znašala v SRS ob koncu sep-

tembra 54,5 %, pa se doseženi rezultati poslovanja seveda kažejo na dosti višji ravni kot v preteklem letu.

Tako tudi v Železarni Štore ugotavljajo, da se jim je ekonomski ploščaj poslabšal in da se z doseženimi finančnimi rezultati ne morejo zadovoljiti. V praktično dveh mesecih poslovanja, ki sta še pred njim, si morajo prizadevati za čim večjo in kvalitetno fizično proizvodnjo, za povečanje eksterne realizacije na domačem trgu in na tujem trgu, za zmanjšanje reklamacij in ostalih stroškov.

PROBLEMATIKA KONVERTIBILNEGA IZVOZA V LETU 1985

V teh dneh v Železarni Štore načrtujejo cilje poslovanja za prihodnje leto in pri tem upoštevajo izhodišča resolucij o poslovanju ter razvoju v letu 1985.

V zadnjih letih so velik pomen namenili konvertibilnemu izvozu, saj je ta izvoz pomenil predvsem ustvarjanje pogojev za uvoz potrebnih surovin in reprovromaterialov in s tem doseganje povečanih proizvodnih rezultatov. V letu 1983 so prvič presegli skupni konvertibilni izvoz nad konvertibilnim uvozom — konvertibilni izvoz je znašal 20,6 milijonov dolarjev. Za letošnje leto ugotavljajo, da bo dosežen konvertibilni izvoz nekaj več kot 19 milijonov dolarjev, to pa pomeni, da bo nekoliko zaostal za gospodarskim načrtom. Večji izpad je predvsem pri izvozu traktorjev, ker je tuji partner zašel v določene težave pri prodaji traktorjev v zahodni Evropi.

V letu 1985 predvidevajo, da bo znašal konvertibilni izvoz na metalurškem področju 14,5 milijonov dolarjev, na traktorskem pa 3,5 milijonov dolarjev, ali skupaj 18 milijonov dolarjev. To kaže, da bo skupni kon-

PRIHODNI ČETRTEK SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

mejo skupaj z ugotovitvami, usmeritvami in priporočili Izvršnega sveta, ki pa v gradivu niso navedene. Naj ob tem omenimo, da na osnutek smernic, ki so bile v javni razpravi do 30. junija letos, od tega roka, kljub izredno pomembnemu razvojnemu dokumentu, komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj ni prejel nobene pripombe, zato je bil rok za javno razpravo podaljšan, vendar iz gradiva ni razvidno, kakšen je bil odziv v podaljšnem roku.

ANALIZA IZVAJANJA RESOLUCIJE O POLITIKI IZVAJANJA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1981 DO 1985 V PRVIH DEVETIH MESECIH LETA 1984 TER OCENA GOSPODARJENJA DO KONCA LETA. Predlagatelj, Izvršni svet, navaja, da je gradivo, ki so ga delegati prejeli, ne celovito, saj zajema le nekatere podatke oziroma informacije, ki jih tovrstna analiza mora vsebovati (to gradivo je bilo objavljeno v 44. številki Železarnja 8. novembra pod naslovom Pregled pogojev in nekaterih rezultatov gospodarjenja v obdobju januar—september v občini Jesenice). Vključeni so le podatki oziroma analize, ki so bile sestavljalcem gradiva v času njegove priprave na razpolago. Finančni rezultati gospodarjenja bodo skupaj z ustreznimi prikazom in poročilom o stanju oziroma gibanjih na področju skupne in splošne porabe zato posredovane delegacijam oziroma delegatom naknadno, to je še pred sejo, takoj, ko bodo na voljo potrebni podatki in informacije. Isto velja tudi za oceno gospodarjenja do konca leta 1984.

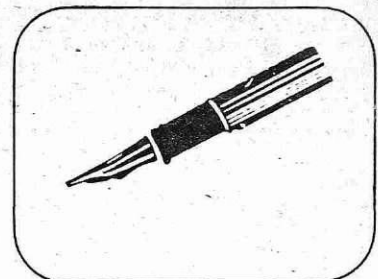
OSNUTEK RESOLUCIJE O POLITIKI IZVAJANJA DRUŽBENEGA PLANA RAZVOJA OBČINE ZA OBDOBJE 1981—1985 V LETU 1984 bodo vodje delegacij in konference delegacij ter delegati družbenopolitičnega zbora prejeli, kot navajajo v gradivu, predvidoma v tem tednu. Do kasnitve pri pripravi gradiva je prišlo zaradi tega, ker temeljni nosilci planiranja, predvsem organizacije združenega dela, še vedno, kljub prošnjam in urgencam, niso posredovale osnovnih podatkov oziroma elementov ekonomike za leto 1985. Tako Izvršni svet tudi ni mogel pravočasno pripraviti osnutka občinske resolucije kot temeljnega planskega dokumenta za leto 1985.

vertibilni izvoz nižji, kar pa je predvsem posledica nadaljnjega zmanjševanja izvoza traktorjev, delno tudi na račun povečanja uporabe domačih komponent.

V razpravah o resolucijskih usmeritvah je bilo večkrat slišati, da je potrebno prepovedati izvoz surovin in polizdelkov. V Železarni Štore poudarjajo, da je pomembna postavka njihovega izvoza vzmetno jeklo, s katerim pokrivajo domače potrebe in izvažajo le tržne viške, ki jih dobro plasirajo tudi v državah zahodne Evrope kljub precejšnji krizi, ki vlada v železarstvu v svetu. Ugotavljajo pa, da kljub njihovim ponudbam poslovnim partnerjem, da jim dajo svoje jeklo po izvoznih cenah za skupni izvoz in skupno delitev deviznega prihodka, dosegajo te aranžmane le v omejenem obsegu.

Želja štorskih železarjev je, da bi dosegli več takih poslov, ki ustvarjajo večji devizni priliv, sicer bodo primorani še naprej direktno izvažati sami.

(Sestavek so prispevali sodelavci Področja za samoupravna razmerja in informiranje Železarni Štore.)

IZ ŽELEZARNE RAVNE

Septembra so v Železarni Ravne sprejeli ukrepe za izboljšanje poslovanja iz dveh glavnih razlogov:

— zaradi izpolnjevanja programa gospodarske stabilizacije (ker je njihov standard rasel hitreje kot rezultati dela, je bil nujen preobrat pri produktivnosti),

— zaradi slabih polletnih rezultatov Železarni (dohodek v Železarni Ravne le za 34 %, v SRS za 44 %).

V Železarni Ravne so si postavili posebne cilje, in sicer:

— za oktober: 1.850.000.000 din fakturirane realizacije in 1,6 milijona dolarjev konvertibilnega izvoza.

Svoje cilje so celo presegli:

SKUPNA PROIZVODNJA: dosegli so 52.050 ton ali 113,2 % glede na plan, ali 105,1 % glede na lansko kumulativo oziroma 96,6 % kumulativnega plana.

PROIZVODNJA JEKLA: izdelali so 23.557 ton jekla ali 119,9 % glede na plan, oziroma 107,7 % glede na lansko kumulativo ali 99,2 % kumulativnega plana.

KONVERTIBILNI IZVOZ: v oktobru so izvozili za 2,19 milijona dolarjev ali 119,6 % glede na plan.

FAKTURIRANA REALIZACIJA je znašala 2.080.000.000 din ali 127,6 % glede na plan.

Na osnovi doseženih rezultatov bo mesečna stimulacija za oktober v Železarni Ravne nekaj nad 7.000 din. Ker so pred tem dvignili VED za 10 %, bodo poprečni osebni dohodki za oktober znašali okoli 40.000 din.

Za november so si postavili še višje cilje: 2.000.000.000 din fakturirane realizacije in 1,6 milijona dolarjev konvertibilnega izvoza.

(Služba za informiranje Železarni Ravne)

sredstev za osebne dohodke, ki se določajo in so v odvisnosti od programa dela organa, organizacije oziroma skupnosti in vrednotenja del in nalog, nadalje delitev sredstev za osebne dohodke, nadomestila ter druge prejemke in povračila, izvajanje družbenega dogovora in prehodne ter končne določbe.

PREDLOG ODLOKA O RAZGLASITVI KULTURNIH IN ZGODOVINSKIH SPOMENIKOV V OBČINI, ki ga bodo obravnavali in sprejeli samo delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti.

Osnutek odloka sta obravnavala in sprejela oba zbora na svojih sejah 31. maja in zadolžila Izvršni svet, da vse pripombe na osnutek prouči in utemeljene upošteva pri pripravi predloga odloka. Skupščina kulturne skupnosti pa je osnutek s pripombami sprejela 27. junija letos. Naj omenimo, da je bil osnutek odloka objavljen v osmi številki Delegata maja letos in se od predloga razlikuje le v tem, da so v sedmem členu črtani naslednji spomeniki: pod zap. št. 1 »Pri Škrjanc, Podkoren št. 62«, pod zap. št. 8 »Pri Klemen, Smokuč št. 37« in pod zap. št. 10 »Pri Vavčarju, Srednji vrh št. 18«.

Žal v gradivu niso navedene pripombe Kulturne skupnosti Jesenice in zakaj niso bile upoštevane v predlogu odloka, oziroma kakaj so bile zavrnjene.

PREDLOG ODLOKA O VARNOSTI PRED HRUPOM V NEKATERIH ZAVAROVANIH NARAVNIH IN BIVALNIH OKOLJAH V OBČINI, ki ga bosta prav tako obravnavala samo zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti. Kot posebno zavarovalno območje v občini predlog opredeljuje: območje Bolnišnice Jesenice, območje vseh vzgojnoizobraževalnih in socialno varstvenih ustanov in območje turističnih naselij v občini.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti bosta obravnavala tudi DOGOVOR O SKUPNIH OSNOVAH IN MERILIH ZA DOLOČITEV ODŠKODNINE ZARADIPREMEMBE NAMEMBNOSTI KMETIJSKEGA ZEMLJIŠČA ALI GOZDA (spremembe) in ODLOK O SPREMENBI ODLOKA O ODŠKODNINI ZARADI SPREMENBE NAMEMBNOSTI KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN GOZDA NA OBMOČJU OBČINE JESENICE. Naj omenimo, da dogovor na pobudo Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije sklepajo vse skupščine občin SR Slovenije, spremembe odloka pa se nanaša le na jeseniško občino vendar je povezan z dogovorom, oziroma spremembo dogovora.

USTANOVITEV POVELJSTVA »OBERKRÄNER SELBSTSCHUTZ« (GORENJSKE SAMOZAŠČITE) ALI »GORENJSKEGA DOMOBRA NSTVA«

Kolikšen učinek bi imela prisotnost kakšnega partizanskega bataljona, ki ga je tja poslal Anton Zupan-Jaka. Demoralizirani sovražniki, zlasti najbolj panični domobranci iz oddaljenejših krajev Slovenije, so še ob teh redkih streljih bežali v kritje in zapuščali ljubeljsko cesto. Nečista vest in strah sta imela velike oči. Emigrantski politiki so se leta po vojni pisali o tem v bistvu le plašnem obstreljevanju, a to predvsem zato, da bi pokazali, v kakšni nevarnosti in med kakšnimi boji so morali zapustiti domovino.

Ko pa se je razvedelo, da so tik za njimi močni oddelki Jugoslovanske armade (to je bila 29. udarna divizija — Hercegovska, ki je 10. maja 1945 dosegla Kranj), je na ljubeljski cesti nastala prava padnica. (29. udarna divizija — Hercegovska je vkorakala v Tržič 11. maja 1945. Prebivalstvo je Hercegovce sprejelo z velikim navdušenjem.)

Številni domobranci in zlasti njihove bežeče družine so začeli odmetavati opremo, uničili so več sto voz, ob cesti je ostajalo veliko različnega blaga, cesta pa je bila nastlana s slamo, s senom, z živinskimi odpadki. Grozljiva podoba brezupnega konca. Hercegovci so bežeče pod Ljubeljem začeli obstreljevati s topovi. To jih je pognalo v še hujski beg.

Tako je glavnina domobrancev in dosti bolj urejenih esesovcev 10. in 11. maja prišla v bližino Borovelj. Tam so si s skupnim napadom zagotovili prehod čez dravski most pod Borovljami. Domobranci so se poslej stekali na Vetrinjskem polju (Viktring) nedaleč od Celovca, med njimi pa so bili tudi različno obarvani četniki in drugi kvistlinški oddelki. Domobranci emigranti sami so v knjigi Vetrinjska tragedija, ki je izšla 1960. leta v Clevelandu, zapisali, da se je v taborišču na Vetrinjskem polju zbralo 13.000 slovenskih domobrancev. Tu so dobili angloameriškega komandanta, sami pa so se skušali bolje organizirati. Bili so še vedno oboroženi.

Sestavili so nove bataljone, jih povezali v štiri polke, vse to pa v 1. divizijo »Slovenske narodne vojske«. Vmes so bili tudi gorenjski domobranci. Še vedno so računali, da jih bodo zahodni zavezniki res podprli pri njihovih načrtih in da bodo res skupaj udarili nazaj proti Sloveniji.

Toda naenkrat so jih Britanci začeli vračati v Slovenijo in Jugoslavijo pod pretvezo, da jih vozijo v Italijo. Razoročene in dobro zastražene so vkrcali v tovorne vagonne in jih večinoma skozi Področje in karavanški predor vozili na Jesenice. Tu so presenečeni, razočarani in obupa-

pani postali ujetniki Jugoslovanske armade.

To se je zgodilo kljub sovražni Churchillovi politiki do nove Jugoslavije. Načelnik štaba 8. britanske armade William D. Morgan je jugoslovanskemu reakcionarnemu politiku v emigraciji na vprašanje o vračanju domobrancev (in drugih) 31. junija 1945 odgovoril: »Jugoslovanski državljani, ki so bili ob koncu vojne repatriirani iz Avstrije (s Koroške — op. I. J.) v Jugoslavijo, so nosili orožje za Nemce proti zavezniškim jugoslovanskim četam maršala Tita... Glede na položaj, kakršen je bil tedaj v Avstriji, so bili le-ti izročeni jugoslovanskim vojaškim silam v teku vojnih operacij, ki so jo v delih te dežele (na Koroškem — op. I. J.) vodile tako britanske kot jugoslovanske sile...« (Franci Strle po Dušanu Bibru, »Veliki finale«, str. 367.)

Vseh teh »Matjaževih vojakov« so po njihovih lastnih navedbah od 24. maja do začetka junija 1945 navozili v Slovenijo okoli 10.000, poleg njih pa po isti poti globlje v Jugoslavijo približno 3.000 Ljotičevih četnikov in veliko ustašev.

Z velikim številom domobrancev in drugih, ki so jih zbirali v vetrinjskem taborišču, so imeli Britanci velike prehranske težave. Glavni vzrok za njihovo vrnitev pa je bil v tem, ker so kar dvakrat pred Rössnerjem prisegli, da bodo »v skupnem boju z nemško oboroženo silo, stoječo pod poveljstvom vodje večike Nemčije, SS četami in policijo proti banditom in komunizmu kakor tudi njegovim zaveznikom (podčrtal I. J.) svoje dolžnosti vestno izpolnjevali...« S tem so se slovenski in tudi gorenjski domobranci postavili pod Hitlerjevo poveljstvo. Tako se je kontrarevolucija ujela v svoje lastne mreže in pri zahodnih zaveznikih kljub klečeplaznemu manevriranju pripravila vsako možnost za nadaljnje sodelovanje.

Njihova usoda je bila tako zapečaten, seveda pa je večini njihovih voditeljev uspelo pobegniti dalje proti zahodu. Imeli so večje možnosti — in tudi večje grehe. Tako tudi prvi med njimi, škof dr. Gregorij Rožman.

Prvi transport domobrancev je prišel na Jesenice 24. maja 1945, drugi že 25. maja, pa spet 27. maja, 28. maja pa cel domobranci polk, ki mu je poveljeval Anton Mehle, in potem še drugi.

Pred temi so Britanci skozi karavanški predor in prek Jesenic že 19. in 20. maja 1945 vrnili v Jugoslavijo hrvaške ustaše in domobranci. Bilo jih je nekaj čez 3.000, prevzele pa so jih enote 1. dalmatinske udarne bri-

gade iz sestave motoriziranega oddelka 4. armade (F. Strle: »Veliki finale«, str. 363).

Zadnje majske dni se je en transport z okoli 1500 domobranci ustavil tudi na železniški postaji v Kranju. Tod so izkrcali večji del domobrancev, ki so bili poprej razporejeni po gorenjskih postojankah. Sprejele so jih enote KNOJ, v katerih je bil tudi večji del borcev Kokskega oddelka. Tako kot na Jesenicah so ljudje tudi drugod zmerjali nasilnike, ki so pred umikom prebivalstvo plašili, da »bo na ulicah Kranja, brž ko bodo prišli v mesto partizani, viselo na storžne obešence«. Marsikoga izmed zločincev, ki so osramočeni korakali skozi partizanski Kranj, bi bili prizadeti ljudje linčali, če jih ne bi bili varovali kmojevi. Tako pa je ostalo le pri prezirljivem zmerjanju. Tak je bil povratek »Matjaževih vojske«, ki so jo potem odgnali v taborišče na Primskemovem.

Iz Kranja so izginili komaj pred dvema tednoma, zdaj pa so se znašli v domačem ujetništvu.

Veliko so jih pripeljali tudi v Škofjo Loko in jih zaprli na gradu, največ pa so jih spravili v prostore škofovih zavodov v Sentvidu.

Med vrtnjenimi domobranci so organizirani OZN in KNOJ našli več s kryo in izdajstvom omadeževanih zločincev. Tako tudi poveljnika domobranske postojanke v Voklem Ivana Brodarja, sina razvpitega Janeza Brodarja iz Hrastja, voditelja gorenjskega belogardizma in domobranci. Odkrili so tudi Jožeta Urbanca-Gasperja iz Gorici in še več drugih. Slednjemu in več drugim je iz šentvidskih zaporov uspelo pobegniti in se prebiti prek meje. Bili so se ljudske sodbje.

Ta pa je kmalu sledila. Večina je bila kaznovana s smrtjo. To so bili predvsem domobranci organizatorji, pripadniki domobranci udarnih bataljonov, izvrševalci zločinov in nasilja. Za vse, kar so počeli, so dobili sicer ostro, a zaslužno kaznen, dasiravno tudi ta ni mogla oživiti žrtev. Ljudstvo je zahtevalo zaščenoje.

»Vetrinjska tragedija«, kot so jo opisali sovražni emigranti v Argentini, je bila res tragedija, a v drugem smislu, kot so jo prikazovali oni. Tragedija je bila v tem, da so vodilni sovražniki Osvobodilne fronte slovenskega ljudstva zapeljali na tisoče neukih ljudi. Če ne bi bilo tako, bi bilo Slovincem prihranjenih veliko žrtev. In namesto med osramočenimi poraženci, okupatorjevimi sodelavci, bi bilo nekaj tisoč preprostih slovenskih fantov lahko med zmagovalci in branilci narodne svobode.

Dopisujte

PETER PAVLOVEC

40

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

Potem je mož brez klobuka na gostilniški mizi, pred očmi moža s klobukom, razprl dlan in razkročil prste desnice.

Mož s klobukom je strmel dolgo, zelo dolgo, v česnico pred njim, ki je bila resnično vsa mokra od znoj in kar ni hotel razumeti, da je to res. Končno je umaknil pogled in odkimal z glavo.

»Vidite! Potipajte! Na pločniku ste potipali moja suha mesta, sedaj pa potipajte znoj na moji dlani. Da, tudi jaz se znojim!«

»Kaj bi tipal. Dovolj imam svojega znoj, toda vi ste morali v življenju resnično veliko pretrpeti.«

»Trpljenje gor, trpljenje dol, človek, saj ni važno. Vi pa bodite veseli, da se znojite morda zaradi vaše preobilne postave, zaradi vročine, morda zaradi piva. To je zdravo znojenje. Moje znojenje je pa bolno zaradi hudobnosti ljudi, ne vseh, ne vseh, ampak nekaterih. No, sedaj greva pa k advokatu.«

»Kakšnemu advokatu neki.« je mož s klobukom zamahnil z roko in se gromko zasmejal. Tudi mož brez klobuka se je zasmejal. Gledala sta se po smehu zelo prisrčno, morda zaradi piva, morda pa tudi zaradi česa drugega, morda?

»Kaj bi z advokatom. Raje postaniva prijatelja. Tudi jaz sem sam. Žena je umrla, sinova sta pa v tujini. Pusto je veste,« je dejal mož s klobukom.

»Človek, potem pa ne greva k advokatu, kaj bi tam,« je odgovoril mož brez klobuka.

Mož s klobukom in mož brez klobuka, sta v gostilni sproti advokatove pisarne postala prijatelja. Sklenila sta, da se

bosta že naslednji dan dobila in šla na sprehod ali pa bosta sahirala, če mož s klobukom ne bo mogel hoditi.

Ko sta se razšla, je zunaj manj žgalo. Res je bil nenavaden tale vroči aprilski dan, zlasti za moža s klobukom in moža brez klobuka. Tudi za Gasperja Ravnika je bil ta aprilski dan nenavaden. Sedel je v parku na klopi in nekako brez zanimanja bral razpise od spodaj navzgor. Nenadoma je začutil, da se ga je nekdo dotaknil. Dotik je bil rahel in Gasperja je spreletelo po vsem telesu. Gasper je uzrl svojega očeta Jakoba Ravnika. Dolgo sta se molče gledala in v njunih očeh je bila rahla zaznava solz.

»Vrnil se boš!« je rekel oče Jakob Ravnik.

»Kaj pa France?« je vprašal Gasper.

»France ima dobro službo v dolini in noče kmetovati. Če prepišem kmetijo nanj, bo vse prodal. Tega pa ne maram. Ti si kmet in ti boš kmetoval. Sedaj pa pojdiva na avtobus!«

»Moram se plačati stanovanje in vzeti svoje stvari.«

»Sem že jaz plačal in tvoje stvari so tule v potovalki.«

»Ja, potem pa pojdiva oče.«

Pa sta odšla oče Jakob Ravnik in njegov sin Gasper Ravnik. Odšla sta domov pod Mali vrh.

Mnogokrat je kamen v roki pot do srca!

konec

Kozarca...

V ponedeljek ob dveh in še nekaj minut čez, sta se brata srečala pred gostiščem, kamor sta bila sicer oba namenjena, vendar sta to hotela drug pred drugim prikriti. Spregovorila sta nekaj nesmiselnih besed, takšnih, kakršne izmenjajo na ulici naključni znanci. Toda kri je le kri. Oba sta čutila, da bi se lahko kaj več pogovorila: o mladosti, sedanjosti in prihodnosti. Navsezadnje sta le brata in kri je kri, čeprav tudi bratovska dostikrat zaide. Po tistih nepomembnih besedah, ki tako kmalu usahnejo in se pojavi velika zadrega, o čem se govoriti, sta brata sporazumno brez besed ali namigov krenila v gostišče.

Za točilno mizo pa se je zgodilo nekaj popolnoma nepričakovane: natakarka je obema brez besed natočila vinjak. To seveda pomeni, kaj bi okolišili, da sta brata stalna gosta

Ženska je za nekaj trenutkov obstala kot otrpla, s pridržano sapo, prisluškujoč dogajanje pod krilom, potem pa je z jekom klecnila, ovila roke okoli njegovega hrba in se z vsem telesom trdo pritisnila k njemu.

»Tako sem čakala,« je zastokala. »Tako sem čakala...«

Obležala sta na tleh, vsa zadihana, z golimi prepotenimi telesi med vseprek odvrženimi cunjami. Samo njuno zasoplo dihanje je bilo čuti in prasketanje polen v štedilniku.

Najprej je vstala ona.

»Poglej!« se je zasmejala proti njemu, medtem ko si je natikala hlače.

»Kaj?« je rekel on utrujeno in za hip odprl oči. Mimogrede je opazil, da so njene prsi napol prazne in da ji visijo.

»Prst sva potegnili z mize. Ves šnops je stekel po tleh. Še sreča, da ga ni bilo več dosti v flaši... In stol sva prevrnili.«

Serž je nekaj zamrmral in spet zatisnil veke. To divje živalsko parjenje, ki se je še pred nekaj minutami dogajalo tu na tleh, mu je porbalo še zadnje atome moči iz telesa.

»Vso si me poslinil... In v vrat si me ugriznil... Jezus, vsi zobje se mi poznajo,« je vznemirjeno nadaljevala ženska, ki je zdaj v samih hlačah stala pred ogledalom in občudovala sledove ljubljenja, ki so ji ostali na telesu.

»Pojdi, greva v posteljo. Prehladil se boš tam na tleh.«

»Kaj nisi rekla, da bom spal na senu?« je naivno vprašal Serž, ko je vstal.

Ženska ga je od zadaj objela okoli pasu, rekoč:

»Kaj pa govoriš! Ti si zdaj moj mož in boš spal v moji kamri. Skupaj bova spala, a ne da bova? Vsako noč bova spala skupaj.« Glavo mu je vzela v svoje raskave dlani in ga roteče pogledala. »Daj, reci da boš moj mož. Poročila se bova, v cerkvi, a ne da se bova?« Povej no, kaj si ves čas tiho... A ti mar nisem bila dobra? Kot kakšna mlada punca sem bila, ja... O, še boljša, še boljša! Mlade punce se nil ne znajo, jaz pa znam... Reci že kaj, no, reci... Nestrpno je suvala s svojim velikim napetim trebuhom obenj in ga rotila: »Daj, reci, da si moj mož. Reci, da bova zdaj vsako noč skupaj...«

EDO TORKAR

14

ZIMA SERŽA POLAJNARJA

»Nisem tvoj mož. In jutri zjutraj bom šel,« je zamrmral Serž potihoma sam pri sebi, a še dovolj glasno, da ga je ženska slišala.

»O ne, vseeno ne boš šel, ne! Nočem biti več ves čas sama. Ne, ne, dosti sem bila sama, zdaj pa ne bom več... O ne, ne, nič več...«

Povlekla ga je v svojo kamro in odgnala odejo na posteljo.

»Kar lezi noter, jaz se bom še umila. In k teličku moram še enkrat pogledat.«

Gol je zlezal med gladke platnene rjuhe. Streslo ga je ob dotiku z mrzlim platnom.

»Prismojena ženska!« je vzdihnil. Na pol z odporom, na pol s občutjem. Zaril se je v blazino in utonil v spanec.

Še preden je zjutraj razprl veke, se je vprašal: »Kje sem? Kje pravzaprav ležim?« Z zaprtimi očmi, še napol v spanju, je ugibal: »Ali sem doma? Ne, nisem doma. Te rjuhe drugače dišijo in preveč so raskave. Ali ležim na ladijskem pogradu? Ne. Zunaj čivkajo vrabci, nobenega zibanja, nobenega ropota ne čuti. Kje pa sem potem?« Tik ob svojem ušesu je zaslišal enakomerno in toplo dihanje, in neka tuja roka se je zganila na njegovem boku pod rjuho. »Ženska je pri meni,« ga je spreletelo. »Ženska. Spet po dolgem času.« Trudoma je razprl zlepljene veke: gol pobeljen zid, stara stenska ura z jelenčki na njem, zaprašeno razpelo v kotu, majhno okno z zarjaveli železnimi križi. Zunaj pa rjava, od sonca obsijana trava, razpadel plot v senci za skednjem, še ves bel od slane, in modrikasti hribi tam zadaj: Dedna gora, Javor, Snežnik.

In ženska ob njem v postelji.

»A veš, da teliček že sesa pri kravi?«

Zdrnil se je. Ženska ga je gledala, čisto od blizu, skoraj se ga je dotikala z glavo. Vsako žilico v njeni beločnici je videl, vsako gubico in dlačico na njeni koži.

»Že sinoči sem ti hotela povedat, pa si že spal, ko sem prišla nazaj.«

»Truden sem bil. Zdelala si me.«

»Ubožec! — Gledala sem te, kako spiš... Saj si še cel otrok. Zdej se mi zdiš še veliko mlajši kot včeraj. Stara baba, pa mlad fant... Kaj bi le rekli ljudje, če bi naju videli takole skupaj? Kaj bi rekel moj brat?«

Z rokami pod glavo je gledal v strop in molčal. Sit je že bil te ženske in njenega neprestanega žlabudranja. Čar pustolovščine je minil.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Tudi letos so se v vseh krajih radovljiške občine ob dnevu mrtvih zvrstile pri grobiščih in spomenikih padlih borcev, talcev in žrtev nacizma žalne slovesnosti, ki se jih je udeležilo kot vedno izredno veliko ljudi. Osrednja slovesnost je bila 1. novembra ob 10. uri dopoldne pri spomeniku talcev v Dragi, nato pa ob 11. uri še v graščinskem vrtu v Begunjah.

Vsi trije zbori Skupščine občine Radovljica so na 26. ločenih sejah 7. novembra obravnavali predlog sprememb in dopolnitev prostorskega dela družbenega plana za obdobje 1981—1985 in predlog smernic za dolgoročni družbeni plan občine Radovljica za obdobje 1986—1995 oz. do leta 2000. Sprejeli so odlok o priznavalninah udeležencev NOB, osnutek sprememb poslovnika Skupščine občine Radovljica, osnutek sprememb in dopolnitev periodičnega delovnega načrta vseh treh zborov skupščine za IV. trimesečje 1984 ter osnutek odloka o ustanovitvi komisije za občinske proslave, prireditve in spominke svečanosti. Delegati vseh zborov so potrdili sklep o razrešitvi občinskega sodnika oz. sodnice za prekrške, o imenovanju delegatov skupščine v knjižnični svet Knjižnice A. T. Lipharta in v organe samoupravne delavske kontrole v DO Gorenjska bolnišnica Jesenice.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti OS Radovljica sta na ločenih sejah sprejela osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine Radovljica za leto 1984 in odlok o deratizaciji v občini. Oba zbora sta obravnavala tudi poročilo o prenehanju ukrepov družbenega varstva v Gozdarsko kmetijski zadruzi Srednja vas in izrekla soglasje k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi in statutu SIS za socialno varstvo Radovljica.

Delegati zbora združenega dela občinske skupščine Radovljica so na ločeni seji obravnavali predlog predsedstva OK SZDL Radovljica, da se zaradi ugotovljenih nepravilnosti pri urejanju svojih stanovanjskih problemov razreši dolžnosti predsednika zbora združenega dela OS Radovljica. Ta predlog je posredovala v potrditev komisija za volitve in imenovanja, ki pa ga zbor zaradi nezadostne večine glasov prisotnih delegatov ni sprejel. Za razrešitev Jožeta Vuklja dolžnosti predsednika zbora je namreč glasovalo od 36 navzočih le 21 delegatov, drugi pa so bili proti, ali pa so se vzdržali glasovanja.

Izvršni svet Skupščine občine Radovljica je na 99. seji 6. novembra proučil analizo uresničevanja srednjeročnega plana gorenjskih občin. Obravnaval je program uvajanja komunalnega informacijskega sistema in avtomatske obdelave podatkov v upravnih organih v letih 1985 in 1986. Razprava je tekla tudi o predlogu sporazuma o sofinanciranju objezerskega, tako imenovanega »O« kanala na Bledu in o odprtih vprašanjih iz razprav k predlogu prostorskega dela družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1981—1985. Izrečena so bila tudi mnenja o imenovanju delavcev s posebnimi pooblastili — inšpektorjev v upravi inšpekcijskih služb za Gorenjsko.

Na 16. seji predsedstva občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica 30. oktobra so spregovorili o predlogu pokrajinskega odbora OF za Gorenjsko o možnostih za izdajo zbornika »Gorenjska v času NOB«. Razpravljali so tudi o predlogu odloka o priznavalninah udeležencev NOB v radovljiški občini.

KAKO IZBOLJŠATI MATERIALNE POGOJE V RADOVLJIŠKIH ZAPORIH?

Dan službe izvrševanja kazenskih sankcij oziroma dan penoloških delavcev, ki smo ga 27. septembra letos obeležili že šesto leto, je tudi letos minil skoraj neopazno in brez vednosti večine ljudi. Razlog je verjetno tudi v slabem poznavanju te službe, ki je bila nedolgo tega še povsem zaprta vase in nedostopna širši javnosti.

Na Gorenjskem imamo zapore le v Radovljici — za zgradbo sodišča. Zanje zaradi odmaknjenosti skorajda ne vedo niti domačini, še manj pa o njihovi dejavnosti in problemih. Prvič so jih odprli za javni ogled pred dvema letoma, drugič pa letos. Medtem ko je bil obisk prvokrat pod pričačkanjem, je bil letos zaradi dobre organizacije zelo dober. Povabili so namreč predstavnike pravosodnih organov in služb, centrov za socialno delo in predstavnike strokovnih služb oziroma izvajalcev skupnosti socialnega skrbstva iz vseh gorenjskih občin.

Gostitelji, osebje zaporov, oziroma penološki delavci, kakor se imenujejo po novem zakonu, so jim najprej razkazali prostore, nato pa jih povabili na razgovor. Podrobno so jim predstavili delo radovljiškega oddelka, ki je organizacijska enota zaporov Ljubljana, hkrati pa edina tovrstna ustanova posebnega družbenega pomena na Gorenjskem. Seznahili so jih s težavami, ki jih pestijo, pa tudi nakazali možne rešitve za njihovo odpravo. V Radovljici imajo povsem neprimerne prostore, saj so pretesni, vlažni in opremljeni z zastarelo opremo, ki ne ustreza več sodobni penološki dejavnosti, ki naj bi se vse bolj humanizirala in podružljala. Življenjski in bivalni pogoji zaprtih oseb so že izpod vseh zakonskih normativov. Nič bolje se ne godi tudi osebju, ki dela v izredno težkih delovnih pogojih. Dežurna soba nima dnevnih svetlobe, v objektu ni sobe za obiske, za ambulantno, za delo preiskovalcev in odvetnikov, ni delavnice, ne jedilnice in ne primerne skladišča. V majhni upravni pisarni delajo trije delavci!

V razmerah, v kakršnih delajo sedaj v radovljiških zaporih, ne morejo več zadovoljevati potreb oziroma funkcij tega oddelka, še manj pa bo to mogoče v prihodnje, če se rešitev

ne bo kmalu našla. Število zaprtih oseb nenehno narašča (zadnji dve leti za dobro petino), kot kaže, pa se bo še povečevalo.

Predvideno je, da bodo obsojene osebe prestajale kazni po regijskem principu, kar pomeni v regiji svoje občine. Ta princip so postopoma že začeli uvajati v zadnjih dveh letih. Iz drugih kazenskih ustanov so že prišli trije obsojenci, ki so doma iz radovljiške občine. Vključeni so v delo svojih OZD in bodo po prestani kazni stopili v redno delovno razmerje. Pozitivne posledice takšnega domicilnega prestajanja kazni se kažejo tudi v drugačnem odnosu do obsojencev, do katerih je bilo vse preveč zadržanosti. Razen tega se obsojenec nudi možnost pogostejših in pristnejših stikov s člani njihovih družin, kar mnogo pripomore k njihovi pripravi na redno življenje in vključevanje v družbo po prestani kazni.

Kljub naštetim težavam si penološki delavci prizadevajo, da bi se življenjske razmere čimbolj uredile. To se zrcali v pravilnem humanem odnosu do obsojenih oseb, katerim je omogočeno, da se lahko ukvarjajo z rekreativno dejavnostjo, pri sebi imajo lahko tranzistor, knjige in revije, časopise (naroča jih uprava), omogočeno pa jim je tudi gledanje TV programa.

Na vse našete probleme so že večkrat opozarjali pristojne in krajevni skupnosti in občini, vendar ni bilo nikoli pravega razumevanja. Dozida objekta je padla v vodo, prav tako tudi nova lokacija. Šele pred kratkim se je pokazala možnost, da bodo zapori dobili nekaj več prostorov, ko bodo z obnovitvijo nekdanje osnovne šole »Čebelica« preseljeni upravni organi občinske skupščine. V njihove prostore se bodo vselili zapori, s čimer bo vsaj za nekaj časa zadeva rešena.

Zaradi odhoda nekaterih članov na druge dožnosti, so na oktobrski seji občinskega sveta ZSS Radovljica razrešili več starih in imenovali nove člane. Za člana občinskega sveta ZSS so imenovali Antona Mačka iz Plamena Kropa in Tomaža Šolarja iz LIP Bled — TOZD Tomaž Godec Bohinj. V predsedstvo sveta so imenovali Antona Mačka, za predsednika sveta za vprašanja delovnih in življenjskih pogojev pa Ignaca Blaznika iz Zito TOZD Triglav Lesce.

Po programu dela občinske organizacije ZRVS Radovljica so vse krajevne organizacije organizirale za svoje člane v soboto, 27. in v nedeljo, 28. oktobra, orientacijsko taktične pohode. Tokrat so se udeleženci zbrali po območjih v Ribnem, Gorjah, Mošnjah, na Lipnici, v Lescah in v Ljubnem.

V festivalni dvorani na Bledu se je zbralo 27. oktobra na drugem srečanju gorenjskih tekstilcev okoli 250 delegatov iz 15 gorenjskih tekstilnih tovarn, ki zaposlujejo okoli 7500 delavcev. Srečanje je potekalo v znamenju velikih naporov, ki jih tekstilci vlagajo v razvoj gospodarstva kljub izredno zastareli opremi. Sočasno so organizirali športna tekmovanja in modno revijo.

V domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici je 26. oktobra OK SZDL sklical javno tribuno. Udeležili so se je tudi predsednik občinske skupščine, člani izvršnega sveta in predsednik OK SZDL Namen, da bi uskladjali stališča o prostorskih vprašanjih v Bohinju, za katera so že pred časom dali pobude sami občani, ni bil dosežen. Protislovij je še vedno preveč, pripravljenosti pa premalo.

Konec oktobra je med bivanjem na Gorenjskem obiskal radovljiško občino pomočnik zveznega sekretarja za ljudsko obrambo general podpolkovnik Slavko Maričević s sodelavci. Ogledal si je tudi republiški center za obrambno usposabljanje v Poljčah. Gostitelji so ga seznanili s svojim delom in nalogami.

Pri OK ZSMS Radovljica so že ustanovili službo mladinske samopomoči, ki jo vodi Majda Dobrila. Ta služba ima podoben namen kot pri sindikatih pravna pomoč. Pomagala bo mladim pri reševanju raznih sporov oz. prošelj za zaposlovanje, štipendiranje, pri dodeljevanju stanovanj, točkovanju pa tudi pri pomoči za pridobivanje klubskih prostorov in finančnih pomoči oz. dotacij ter pri drugih pomembnih vprašanjih, s katerimi se srečujejo mladi.

Gradivo za SIS družbenih dejavnosti, ki so ga delegati obravnavali na oktobrskih sejah skupščin SIS v občini Radovljica, je v osnutkih dobilo precej dopolnil in pripomb. Manjka namreč določilo o odgovornosti posameznih nosilcev nalog pri izvajanju programov. Delegati so menili, da bi domala vse dejavnosti, zlasti kultura in telesna kultura, morale najti ustrezno mesto tudi v razvojnih programih turizma kot sestavina turistične ponudbe. Raziskovalna skupnost naj bi prevzela nalogo raziskati možnosti racionalnega ogrevanja večjih objektov kot, na primer, dom Joža Ažmana.

Na blejskih Blatih so v začetku oktobra dobili nov hlev z napravami za sodobno molžo krav. Kmetijsko posestvo KŽK Kranj je s tem izpolnilo eno od postavljenih nalog pri pridobivanju hrane. Na Blatih ima še dva stara hleva, ki ju bodo obnovili za skladišče umetnih gnojil in garažo za poljedelske stroje ter za veterinarsko službo. Naložba v novi hlev je veljala okoli 80 milijonov dinarjev, za obnovo starih dveh hlevov pa bo potrebno zagotoviti še okoli deset milijonov din.

Penološki delavci menijo, da ugovori proti lokaciji zaporov v Radovljici niso utemeljeni, saj so takorekoč anonimni za okolje. Upoštevati kaže tudi geografsko lego in bližino dveh državnih meja z največjim pretokom ljudi iz evropskega prostora v našo državo, kjer je tudi največ kršilcev zakona o gibanju v obmejnem pasu (30 % zaprtih oseb je zaradi teh kršitev). Dejavnost zaporov pa je po svoje koristna tudi za kraj. Navse-

zadnje ne gre prezreti pogosto nezamenljivo pomoč obsojenih oseb pri raznih fizičnih opravilih in seveda predvsem načelo domicilnega prebivanja kazni. Ne samo krajevna skupnost in občina Radovljica, pač pa vse gorenjske občine bi morale upoštevati težke pogoje dela radovljiškega oddelka zaporov in z več odgovornosti in razumevanja prispevati k njihovu normalnemu delu.

JR

PO POTEH PARTIZANSKIH KURIRJEV NOV GORENJSKE

Na Gorenjskem je štirideset obležij nekdanjih kurirskih postaj relednih linij. V mesecu aprilu 1984. leta je bil izdan poseben vodnik za pohod po sledih partizanskih relednih kurirjev Gorenjske. Vodnik ima tudi zemljevid, na katerem je označena lokacija posameznih postaj — danes spominskih obležij.

Vsa spominska obležja so postavljena na mestih, ki so dostopna vsakomur. Vodnik vsebuje opis vsake posamezne kurirske postaje, kjer je posamezno spominsko obležje in kje se dobi žig, katerega se tudi vtisne v vodnik. Obiskovalcem spominskih obležij se potem za trud in prizadevanje podelijo ustrezna priznanja — za obisk desetih obležij prejmejo bronasto spominsko značko, za dvajset obležij srebrnega, za trideset platinastega in za celotno prehojeno pot zlat spominski znak.

Spominske znake bodo podeljevale komisije relednih kurirjev pri občinskih odborih ZZZ NOV in podobor partizanskih kurirjev za Gorenjsko.

V OŠ Karavanških kurirjev NOB si je zgodovinski krožek zadal nalogo, da prehodi te poti kurirjev. V krožek se je vključilo kar 30 učenec. Vsak učenec je dobil vodnik »Po sledih partizanskih relednih kurirjev NOV Gorenjske«, katere je kupila šola pri ZZZ NOV Jesenice. Vodnik nam je predstavil Franc Pesjak in nam pokazal tudi spominske znake.

Za naš prvi pohod smo si izbrali kurirski postaji G-10 in G-28. Da bi bil naš izlet popoln, smo prosili tovariša Jaka Klinarja, nekdanjega kurirja, da gre z nami. Kot že mnogokrat se je tudi tokrat našemu vabilu prijazno odzval.

Planinsko obuti in oblečeni smo se pustega sobotnega dopoldneva zbrali pred Zdravstvenim domom na Jesenicah. Krenili smo proti Plavškemu rovtu. Po poti nam je tovariš Klinar pripovedoval zgodbe o partizanskih dogodkih v bližini naše poti. Nekaterim zgodbam smo se od srca nasmejali, ker so pripovedovale, kako spretno so partizani ukanili sovražnika in ga večkrat tudi osmešili. Neredko se je tudi zgodilo, da so se Nemci kruto maščevali nad domačini, ker so vedeli, da pomagajo partizanom, ker želijo mir in nočejo, da bi tujec gospodaril v njihovi domovini.

Ob prijetnem klepetu nam je pot hitro minila in po enourni hoji smo bili na domačiji, po domače pri Burjevcu, kjer je na hiši tudi spominsko obležje G-28 in kjer smo dobili tudi žig postaje. Vsi ponosni smo si vtisnili prvi žig naše zastavljene poti in se vpisali v vpisno knjigo. Čas nas je

V Elanu Begunje, kjer izdelujejo športno orodje, so pred kratkim izdali za lastnike in interese njihovega univerzalnega domačega orodja »Trimlet« knjižni priročnik »Sodobni sistem redne telesne vadbe«. Priročnik je izšel v slovenščini in srbohrvaščini. Njegov avtor je znani slovenski telesnokulturni izvedenec in pedagog prof. Drago Ulaga.

V pritlični dvorani radovljiške graščine je bila od 26. do 30. oktobra izredno zanimiva razstava sadja ob 80-letnici prve takšne razstave v Sloveniji. Organiziralo jo je Sadjarsko društvo Slovenije s svojimi člani iz vseh krajev Slovenije v sodelovanju s Poslovno skupnostjo za sadje in KŽK Kranj. Pripravili so tudi strokovna predavanja priznanih sadjarjev in v nasadu Resje prikazali delo sadjarskih strojev. Obisk razstave je presegel pričakovanja.

V petek, 26. in v soboto, 27. oktobra, je Zveza kulturnih organizacij Radovljica, v sodelovanju z ZKO drugih gorenjskih občin priredila na Bledu seminar za vodje folklornih skupin pri kulturnih društvih in za člane odborov za ples pri občinskih ZKO. Sočasno je bila na Bledu tudi skupščina Združenja folklornih skupin Gorenjske. Pregledali so svojo dejavnost, sprejeli program za prihodnje leto in izvolili vodstvo združenja.

Po sklepu skupščine Telesnokulturne skupnosti SRS o kriterijih za podeljevanje Bloudkovih značk je v oktobru Telesnokulturna skupnost Radovljica poslala razpis za prijave kandidatov za prejem teh značk vsem svojim organizacijam, društvom in klubom. Rok za prijave je potekel 10. novembra.

Oktober je izšla osma številka Obzornika Indok centra, glasila delegatov in delegacij občine Radovljica v nakladi 1500 izvodov. Vsebinska Obzornika je tokrat v celoti namenjena gradivu za 26. ločene seje zborov Skupščine občine Radovljica. Razen tega je objavljeno tudi pismo Nade Maticič iz Ljubljane, ki piše o svojih stališčih oz. mnenjih o zakonu o Triglavskem narodnem parku.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 14. seji 30. oktobra v vlogi enotne delegacije za družbenopolitični zbor OS Radovljica obravnavalo gradivo za 26. sejo tega zbora, ki je zasedal 7. novembra. V nadaljevanju seje so člani predsedstva obravnavali potek postopka za kandidiranje novega predsednika občinske skupščine in predsednika zbora združenega dela. Na koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja je prišlo 16 popisnic za možne kandidate — predsednika skupščine in štirje predlogi za novega predsednika zbora združenega dela.

Na 4. seji občinskega komiteja ZK Radovljica konec oktobra, ki se jo je udeležil tudi sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko Štefan Nemec, so presojali potek razprav o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ. Menili so, da je bila razprava množična in izredno razgibana, premalo pa je bilo novih pobud in predlogov za odpravljanje protislovij v naši družbi. V razpravi so zajeli probleme gospodarstva, družbenih dejavnosti, organizacijsko kadrovske zadeve, predvsem pa naloge komunistov v vseh sredinah in njihovo idejnopolično usposabljanje.

Na predlog predsedstva OK ZK Radovljica, ki je zbiralo predloge možnih kandidatov za novega sekretarja predsedstva OK ZK Radovljica, so namesto sedanjega Branka Čopa, ki odhaja na drugo delovno dolžnost, člani komiteja na 3. seji 25. oktobra izvolili Vasilija Komana iz Lesca, do sedaj zaposlenega v računalniškem centru Železarne Jesenice.

neusmiljeno priganjal in morali smo se odpraviti dalje proti Planini pod Golico. Pot je bila blatna in zamrznjena in vsem se je porodilo vprašanje, kako so mogli partizani med NOB zdržati vse te napore in preživeti hude zime, nemaločrta lačni in prezeblji. Bili so le peščica proti številno močnejšim sovražnikom, ki so bili dobro obuti, oblečeni in moderno oboroženi. Vendar so s trdno voljo in z upanjem v lepšo prihodnost premagali tudi to.

Hodili smo po gozdu in se čudili, kako so mogli kurirji vselej najti pravo pot, ko pa jih je bilo vendar toliko, da če ne bi bil z nami tovariš Klinar, ki so mu bile te poti dobro znane, bi se mi najbrž zelo težko znašli. Partizani so bili včasih tudi preveč pogumni in so preveč tvegali, svoj pogum pa plačali z življenjem.

Na domačiji Jožeta Klinarja, po domače pri Betelu, je tudi dom tovariša Klinarja, ki nas je vodil po kurirskih poteh. Vtisnili smo si žig postaje G-10 in se okrepčali s kokto, ker imajo v hiši tudi kmečki turizem. Prijazna gospodinja nam je postregla z jabolčnim zavitkom. Na vprašanje, kako naj jim vse to povrnemo, nam je tovariš Klinar odgovoril, da če so med NOB, ko je bilo hrane zelo malo, nahranili partizane, bodo lahko tudi skupino izletnikov, ki pomaga ohraniti kurirske poti.

Pri srcu nam je postalo toplo ob takšni gostoljubnosti in spoznali smo, kako prav je prišlo partizanom, če so jih prijazni ljudje vse prezeble in lačne sprejeli v hišo in jim postregli s koščkom kruha, ki je bil takrat pravo bogastvo.

Pohod nam je bil vsem zelo všeč, zato smo se odločili, da bomo z začetno potjo nadaljevali, hkrati pa vabimo vse, ki se za to še niso odločili, da tudi pristopijo k tej množični akciji in si naberejo novih izkušenj in velik prijatelj.

Rina Beravs, 8.a

OŠ Karavanških kurirjev NOB
Koroška Bela

UVEDBA MARKSISTIČNEGA SAMOIZOBRAŽEVANJA JE IMPERATIV ČASA

Neposredno spodbudo za organiziran pristop k pripravi in uvedbi marksističnega samoizobraževanja v osnovnih organizacijah ZKS moremo najti v zahtevi šeste seje CK Zveze komunistov Slovenije, z dne 11. marca 1983, ko so razpravljali o aktualnih vprašanjih in nalogah pri utrjevanju idejne in akcijske usposobljenosti Zveze komunistov.

V petem sklopu te seje je bilo poudarjeno naslednje: »Za stalno idejno-politično usposabljanje komunistov za aktivno samoupravo in družbenopolitično delovanje morajo skrbeti sekretariati osnovnih organizacij zveze komunistov, še posebej pa člani sekretariata osnovne organizacije, zadolženi za idejno-politično usposabljanje. Ob tem morajo komuniste opozarjati na najbolj aktualne članke, govore in študije, objavljene v tisku, usmerjati člane pri izbiri programov marksističnega samoizobraževanja, sodelovati pri njihovem usmerjanju v pedagoško vodene oblike idejno-političnega usposabljanja ter skrbeti za kvalitetne študijske sestanke osnovnih organizacij.«

V načrtu izvedbe sklepov 6. seje CK ZKS pa je poudarjeno, da so nosilci marksističnega samoizobraževanja osnovne organizacije ZKS in njihovi sekretariati. Ta naloga pa je stalna.

Prav zato se je predsedstvo OK ZKS Jesenice odločilo, da pristopi k uvedbi organiziranega marksističnega samoizobraževanja v osnovnih organizacijah ZKS kot relativno novi obliki idejno-političnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja članov ZKS. Uvedba organiziranega marksističnega samoizobraževanja ne pomeni nadomestitev ampak le uvedbo nove, drugačne oblike v sistemu idejno-političnega usposabljanja komunistov v osnovnih organizacijah ZKS. Smoter uvedbe organiziranega marksističnega izobraževanja v zvezi komunistov je Jože Bohinc opredelil takole: »Potrebe po idejno-političnem usposabljanju so precejšnje, saj je znanje na tem področju ob razvitem samoupravljanju vsak dan pomembnejši dejavnik za uspešnejše premagovanje težav v družbeni praksi. Ker doslej razvite oblike marksističnega izobraževanja v seminarjih, političnih šolah ne vključujejo dovolj delavcev v tovrstno izobraževanje, se kaže potreba tudi po organiziranju drugačnih oblik, ki bodo zajele še širši krog delovnih ljudi, zlasti iz vrst mladih. Zato zveza komunistov pripravlja nov program tako imenovanega marksističnega samoizobraževanja.« (Sestavek: Nova oblika — marksistično samoizobraževanje, knjižnica Marksistična misel, št. 6).

Da bi v osnovnih organizacijah ZKS lažje, hitreje in bolj organizirano pristopili k uvedbi organiziranega marksističnega samoizobraževanja, bom poskušal navesti nekatere elemente metodike samoizobraževanja ali temeljne probleme organizacije marksističnega samoizobraževanja. V tem smislu je potrebno navesti naslednje strukturne elemente:

1. **Smotri in naloge** organiziranega ali vodenege in usmerjenega marksističnega samoizobraževanja so gotovo v tem, da bi člani ZKS, ki so vključeni v organizirano marksistično samoizobraževanje, poglobili svojo vednost — znanje o:

— teoretičnih osnovah marksizma kot teoretičnega sistema filozofskih, ekonomskih in socialno političnih nauk;

— političnih temeljih in vrednotah naše socialistične samoupravne družbe;

— ciljih in nalogah družbene vloge zveze komunistov kot avantgarde delavskega razreda;

— družbeni vlogi in aktualnih nalogah zveze komunistov itd.

Ti cilji pa morajo biti najtesneje povezani z nalogami organiziranega marksističnega samoizobraževanja, ki so lahko samo v tem, da se člani ZKS izobražujejo in usposablja predvsem za konkretno samoupravno in družbenopolitično delovanje v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Zato je razumljivo, da mora biti marksistično samoizobraževanje usmerjeno tako, da se člani ZKS teoretično usposablja za konkretno spreminjanje in usmerjanje razvoja naše socialistične samoupravne družbe in uresničevanje družbene vloge zveze komunistov.

Pri uresničevanju ciljev in nalog organiziranega marksističnega samoizobraževanja je potrebno upoštevati samoizobraževalni cilj, ki si ga je, ali si ga želi postaviti posameznik — član ZKS, kajti prav od tega samoizobraževalnega cilja so odvisni interesi, kvaliteta in obseg organiziranega marksističnega samoizobraževanja. Posebno mentorji mora-

jo biti pozorni na oblikovanje in usmerjanje samoizobraževalnih ciljev, ki pa morajo biti v okviru ciljev in nalog organiziranega marksističnega samoizobraževanja.

2. Medobčinski svet študijskega središča CK ZKS za Gorenjsko je predlagal OK ZKS, da osnovnim organizacijam ZKS priporočijo naslednji izbor tematskih področij in študijskih virov:

1. Filozofija marksizma, dr. Jože Šter, komunist 1980;

2. Zveza komunistov v razmerah socialističnega samoupravljanja, dr. Gojko Stanič, Komunist 1983;

3. Aktualni problemi in naloge komunistov v sistemu družbenoekonomskih in političnih odnosov; Egon Žižmond in Slavko Soršak, Komunist 1981;

4. Delavsko gibanje in socialistična revolucija v Jugoslaviji od ideje do prakse samoupravljanja; Božič-Vlaj, Komunist 1982;

5. Temelji ekonomske teorije marksizma, Davorin Kračun, Komunist 1982;

6. Splošna ljudska obramba in zveza komunistov Jugoslavije, Slavko Soršak, Komunist 1983;

7. Načela in praksa mednarodnega sodelovanja ZKJ, Trček — Janžič.

To pomeni, da se izbor tematskih področij za organizirano marksistično samoizobraževanje pokriva z naslovi študijskih virov (literature), ki jih je izdala založba Komunist. Te študijske vire naj bi zagotovili: medobčinski svet študijskega centra CK ZKS za Gorenjsko, OK ZKS in sindikalne knjižnice v OZD.

Vsak član zveze komunistov, ki se bo odločil za organizirano marksistično samoizobraževanje, bo lahko izbral eno ali več tematskih področij. V sodelovanju z mentorjem bo ne samo izbral ustrezne metode in tehnike samoizobraževanja, ampak bo lahko tudi preverjal uspešnost samoizobraževalnega dela. To pa tudi pomeni, da se lahko ob različnih oblikah samoizobraževanja upošteva le vodeno, programirano, usmerjeno in organizirano marksistično samoizobraževanje. Ostale oblike samoizobraževanja lahko prispevajo k lažjemu uresničevanju ciljev in nalog organiziranega marksističnega samoizobraževanja (npr. izobraževalne oddaje RTV).

3. V vodenem ali organiziranem marksističnem samoizobraževanju ima posebno vlogo mentor. Vlogo mentorja bi lahko najbolje prikazali z opredelitvijo dr. Ane Kranjčeve, ki pravi: »Osnova mentorstva je v tesnem sodelovanju med mentorjem in mentorirancem. Tudi formalno postavljen mentor mora pravo mentorstvo šele razviti, se osebi, ki jo pri učenju vodi, približati in z njo tesno sodelovati. Postopoma se formalno mentorstvo, ko se razvija, približuje kvalitetam spontanega, neformalnega mentorstva, ki se pogosto razvija na osnovi prijateljskih odnosov med dvema osebam. Mentor poskuša vplivati na drugo osebo, morda na njene navade, dejavnosti, znanje, stališča, mnenja in drugo.« (Mentorji in mentorstvo, revija Sodobna pedagogika 1984, št. 3—4).

Usmerjevalna vloga mentorjev v organiziranem marksističnem samoizobraževanju se mora izražati predvsem v tem, da mentorji pripravijo:

— uvodni razgovor s kandidati za marksistično samoizobraževanje (opis smotrov in nalog samoizobraževanja, tematska področja s študijskimi viri, določitev konsultacij in oblike preverjanja izobraževalnih rezultatov itd.);

— načrt vzgojnoizobraževalnega dela;

— mentor zagotovi izvedbo dogovorjene oblike preverjanja samoizobraževalnega dela itd.

Mentor, ki je izbran iz vrst članov ZKS za posamezno tematsko področje, lahko dela s posameznim članom ZKS ali skupino članov ZKS ter za potrebe ene ali več osnovnih organizacij ZKS. Sestav mentorjev pa potrdi komisija za idejno-politično vzgojo ali predsedstvo OK ZKS.

4. **Planiranje in programiranje** samostojnega samoizobraževalnega dela opravi član ZKS, ki se je odločil za marksistično samoizobraževanje, in sicer tako, da, na primer, upošteva izbor, obseg in način spoznavanja izobraževalnih vsebin (samoizobraževalni program), oblikovanje seznama literature in ostalih sredstev, ki so potrebna za samostojno učenje, določitev prostora in časa za samoizobraževalno delo itd. Tudi za marksistično samoizobraževanje je pomembno, da član ZKS, ki se samoizobražuje, zagotovi organizirano in sistematično samoizobraževalno delo, pri čemer mora spoštovati red in plan, kajti le tako se lahko dosežejo zaželeni in visoki rezultati v samoizobraževalnem delu.

5. V organiziranem marksističnem samoizobraževanju bodo lahko člani ZKS dosegli večje rezultate v samoizobraževalnem delu tudi z uporabo ustreznih metod in tehnik samostojnega učenja. Pri tem lahko mentorji in člani ZKS, ki se samoizobražujejo, uporabljajo, na primer, delo Tony Buzana: Delaj z glavo, v katerem lahko najdemo napotila za uspešnejše in hitreje učenje, ustvarjalno mišljenje, boljše pomnjenje in reševanje problemov.

6. Bistveno vlogo v organiziranem marksističnem samoizobraževanju ima preverjanje in kontrola doseženih rezultatov v procesu samoizobraževanja. Zato je dogovorjeno, da lahko v osnovnih organizacijah ZKS uporabijo in izvedejo različne oblike preverjanja samoizobraževalnega dela, kot na primer, da član ZKS, ki se je samoizobraževal po določenem tematskem področju, pripravi:

— oceno ali analizo o določenem vprašanju in problemu;

— pogovor o določenih temi z ostalimi člani ZKS;

— razgovor z mentorjem itd.

Poleg tega lahko omenimo, da morajo tisti, ki se samoizobražujejo, zagotoviti tudi samopreverjanje (samokontrolo), saj si lahko s tem zagotovijo večje samozaupanje, motiviranost, racionalno samoizobraževanje (učenje) in zlasti večje uspehe.

7. **Časovna pogojenost** organiziranega marksističnega samoizobraževanja je odvisna od pogojev in možnosti kandidata za samoizobraževanje in od izbora enega ali več tematskih področij. Praviloma naj bi člani ZKS, ki se bodo samoizobraževali, obvladali eno tematsko področje v štirih mesecih.

Osnovni motiv organiziranega marksističnega samoizobraževanja je torej v tem, da bi člani ZKS poglobili svoja spoznanja in znanja ter usposobljenost za organizirano in zavestno usmerjanje in spreminjanje dela in življenja v naši socialistični samoupravni družbi, kakor tudi da bi zveza komunistov postala bolj idejno in akcijsko učinkovita.

To pomeni, da je uvedba organiziranega marksističnega samoizobraževanja izraz zahteve sodobnega časa, v katerem bo lahko človek le z večjim obsegom znanja obvladoval zapletene tehnološke procese proizvodnje, usmerjal družbene procese in odnose ter potrjeval avantgardno vlogo subjektivne sile, kot jo mora imeti zveza komunistov, kar velja za njene člane.

Prav zato morajo osnovne organizacije ZKS v naši občini sistematično pristopiti k uvedbi, izvajanju in spremljanju organiziranega marksističnega samoizobraževanja.

Srečko Krč

Jeseniška razglednica (foto I. Kučina)

TISKOVNI SVET PRI RK SZDL SLOVENIJE O GMOTNEM STANJU SREDSTEV JAVNEGA OBVEŠČANJA V SLOVENIJI

Kar naprej poudarjamo, da moramo delovnim ljudem in občanom omogočiti hitro, redno in objektivno informiranje. Nenehno govorimo in pišemo, da moramo za uveljavitev te pravice naših ljudi sredstvom javnega obveščanja, ali drugače povedano časopisom, radiu in televiziji, zagotoviti tudi materialne pogoje, pozabljamo pa na realna dejstva, zlasti na dejanski gmotni položaj teh sredstev, za katere posredno odgovarjajo ustanovitelji.

To je bila osrednja tema razprav oktrobrske seje tiskovnega sveta pri republiški konferenci SZDL Slovenije, ko je bila na dnevnem redu problematika financiranja »TV-15 Naš tovariš«, materialni položaj RTV Ljubljana in slovenskih dnevnikov Delo, Dnevnik in Večer.

Predstavnik sekretariata republiškega odbora ZZZB NOV Slovenije je menil, da je »TV-15 Naš tovariš« mnogim članom ZB NOV in ZRVS edini tedenski družbeno-politični informativni časopis, ki je po višini naročnine (od septembra naprej znaša na leto 700 din) zanje še sprejemljiv, ker si zaradi visoke cene dnevnikov teh ne morejo privoščiti. Okoli 33.000 upokojenih borcev v Sloveniji namreč prejema le zajamčeno borčevsko pokojnino. Od 105.923 članov je že blizu 70.000 upokojencev. Sedaj izhaja ta teden v nakladi 32.000 izvodov, ki ga prejema vsak drugi upokojenec, razen teh pa tudi veliko zaposlenih Slovencev. Ker ta časopis uspešno uresničuje svoje naloge kot kulturni in zgodovinski informator in beleži vse pomembne dogodke in dejavnost borcev in rezervnih starešin in njihovih organizacij, zanj ne bi smel skrbeti le RO ZZZB NOV, ampak tudi SZDL, Izvršni svet in skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Predsedstvo RO ZZZB NOV Slovenije je dalo pobudo, da se financiranje tega glasila reši dolgoročno in sistematsko, podobno kot je to urejeno za Delo, Ljubljanski dnevnik in mariborski Večer. Čeprav je v občinah veliko razumevanja za izboljšanje gmotnega stanja »TV-15 Naš tovariš«, brez takšnih rešitev ne bo napredka.

Delegati tiskovnega sveta so podprli pobudo RO ZZZB NOV Slovenije in priporočili ustanoviteljem in sponzorjem, da zagotovijo trajni in učinkovitejši način financiranja po določenih sprejetih družbenih dogovorih, katerega krog podpisnikov naj bi se še razširil.

Pri ocenjevanju položaja RTV Ljubljana ne gre prezreti, da se že nekaj let postopoma slabša. Zaradi inflacijskih vplivov, ki onemogočajo ustrezní razvoj, so že ogrožene osnovne funkcije dejavnosti RTV. Kljub prizadevanjem in naporom kolektiva in iskanju notranjih rezerv je RTV Ljubljana pred problemom, ka-

ko preprečiti stalno nazadovanje. Ob dejstvu, da naročnina predstavlja 90 % dohodka in da opazno nazaduje dohodek od ekonomske propagande, je nujno povečanje naročnine. Ta se je s 1. novembrom že povečala za 40 %. Radijski in TV delavci utemeljujejo ta neljubi a edini izhod s podatkom, da je bila v letih 1980 do 1983 poprečna rast naročnine 21,4 %, rast cen pa 38 %, v letu 1984 je bila rast naročnine skupaj 34, rasta cen pa kar 60 %.

S podobnimi težavami se srečujejo tudi osrednje slovenske časopisne hiše, ki izdajajo slovenske dnevne Delo, Dnevnik in Večer. Glavni razlog za njihov vse težji materialni položaj je v izredno nagli rasti cen roto papirja in v podražitvah drugih materialov. Ne bi naštevali specifikacij vseh rasti cen. Dovolj naj bo podatek, da je potrebno za pokritje razlike med proizvodno in prodajno ceno vseh treh dnevnikov zagotoviti 206 milijonov dinarjev, od tega v skladu z družbenim dogovorom v republiškem proračunu 182 milijonov din!

Tiskovni svet je po tehtni razpravi sprejel sklep o takojšnji zagotovitvi normalnih pogojev poslovanja, pri čemer morajo časopisne organizacije poiskati vse možne notranje rezerve. Proučiti kaže tudi dohodkovne odnose med TOZD in delovnimi skupnostmi v okviru teh delovnih organizacij in povezovanje na osnovi skupnega dohodka. Povsod naj opravi poglobljeno kritično analizo odzivnosti in družbenoekonomske upravičenosti raznih publikacij.

Prav tako je treba po občinah pregledati in oceniti pogoje izdajanja in tiskanja časopisov. Na podlagi teh ocen bo potrebno sprejeti ukrepe za racionalno izdajanje in vsebinsko ter kvaliteten rast teh glasil in publikacij. Sprostiti kaže cene raznih revij, zlasti pa oglasov v časopisih. Če tudi se ne more zanikati pomembna vloga lokalnih glasil, je potrebno analizirati njihovo učinkovitost v pogledu informiranja, zlasti pa racionalnost poslovanja.

O teh problemih bodo razpravljali tudi v občinskih organizacijah SZDL, ko bo treba najti ustrezne rešitve. Zadnji rok bo 1. januar 1985.

JR

PESTER KOLEDAR PRIREDITEV V LETU 1985

Pri občinski konferenci SZDL na Jesenicah že pripravljajo koledar najpomembnejših proslav in prireditev v občini v letu 1985. Člani koordinacijskega odbora za praznovanja in proslave so na seji že oblikovali okvirni predlog najpomembnejših prireditev. Sklenili so, da še enkrat zaprosijo vse družbenopolitične organizacije, kulturne, športne in druge organizacije ter krajevne skupnosti, da jim posredujejo seznam vseh prireditev, proslav in drugih praznovanj, kajti le tako bodo lahko oblikovali popoln koledar.

Ze sedaj je razvidno, da se obeta pester program najrazličnejših prireditev, na katerih bo dan poudarek praznovanju 40-letnice osvoboditve. Poleg proslav ob državnih in republiških praznikih bo še vrsta drugih večjih prireditev, med njimi prvomajsko slavlje delavcev jeseniške občine na Poljanah, praznovanje občinskega praznika, 50-letnica kovinarske stavke na Javorniku in na Jesenicah, spomnili se bomo 80-letnice rojstva jeseniškega delavskega pisatelja Toneta Čufarja, med več spominskimi pohodi naj omenimo jubilejni dvajseti pohod na Stol, pohod na Tromejo, med športnimi prireditvami pa evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu na Jesenicah in smučarski tek treh dežel.

J. R.

NA KONCERTU PARTIZANSKEGA PEVSKEGA ZBORA TOLIKO POSLUŠALCEV KOT PEVCEV

V okviru 12. festivala REVOLUCIJA IN GLASBA so bile letos železarske Jesenice gostitelj PARTIZANSKEGA PEVSKEGA ZBORA LJUBLJANA, ki je v petek, 9. novembra, ob 19.30 nastopil v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice pod vodstvom zborovodja MILIVOJA ŠURBEKA.

Zbor letos praznuje 40-letnico svojega delovanja. Obdobje njegove ustanovitve (1944), prvi sestav zbora (invalidi), kulturno-politično poslanstvo zbora v NOB in v povojnem času, ugledni zborovodje, ki so v tem času vodili zbor, uspešni nastopi zbora po domovini in tujini, številna domača in tuja priznanja in najvišja državna odličja, PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR uvrščajo v sam vrh naše zborovske kulture. Zato je razumljivo, da je pokroviteljstvo nad letošnjo 40-letnico obstoja prevzelo predsedstvo SRS. Uvod v praznovanje je bila predstavitev monografije o Partizanskem pevskega zboru in izdaja njegove velike plošče in otvoritev razstave o delu od Invalidskega do Partizanskega pevskega zbora. Sledil je koncert za mladino v Ljubljani, slavnostni koncert in podelitev priznanj zboru in nekaterim članom zbora, gostovanja po Sloveniji in Makedoniji, maja pa je zbor nastopil skupaj s koroškim in tržaškim pevskim zborom v Celovcu in Trstu.

Ob tako pomembni obletnici obstoja in uspešnega dela je PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR več kot upravičeno uvrščen med izvajalce glasbenih programov 12. festivala REVOLUCIJA IN GLASBA. O zboru, številnih zborovodjih, o spodbudah slovenskim skladateljem, ki so pisali partizanske in borbene pesmi ravno za Partizanski zbor, je bilo že veliko napisanega in bo verjetno še. Danes poje v zboru še SEDEM starih članov, invalidov, sicer pa je zbor zelo pomladil svoje vrste. Edini, ki poje v zboru že 40 let, je DUŠAN PERME. Partizanska pesem ne bo zamrla, tudi ko v Partizanskem pevskega zboru ne bo več nobenega partizana. Tradicija partizanske pesmi bo ostala. Današnji zbor prepeva znane pesmi na nov način, v svoj program pa uvaja tudi moderne pesmi. S toplimi medčloveškimi odnosi, ki prevevajo pevce od 20. do 70. leta starosti, veliko delovno vneto in pevsko tradicijo, je Partizanski pevski zbor edinstven tudi v svetovnem merilu.

Od 16 pesmi, ki so bile na programu koncerta, jih je 15 imelo slovensko besedilo. Le Venec Titu Aleksandra Obradovića je bil sestavljen na ljudska besedila Korduna in Šumadije. Bila je to prava antologijska predstavitev slovenske partizanske in umetne pesmi, po vsebini najprimernejše festivalu Revolucija in glasba. Večina avtorjev pesmi, ki so bile izvedene na koncertu na Jesenicah, so od osnivanja Partizanskega zbora sodelovali s tem zborom, nekateri pa sodelujejo še danes.

V Partizanskem pevskega zboru je pod vodstvom zborovodja MILIVOJA ŠURBEKA nastopilo 60 pevcev.

spremljevalec na harmoniki in recitator. Bistvena ugotovitev, ki zadeva koncert v celoti, je: zborovsko izhodišče je bila odlična tehnična pripravljenost in disciplina, kamor sodi posebno dovršena izgovorjava. Zborovodja Milivoj Šurbek je izdelal program z veliko natančnostjo in z interpretativno občutnostjo. V prvem delu koncerta se zboru sicer ni posrečilo izpeljati vseh glasbenih tvornosti... V velikem obsegu izdatnega dinamičnega razpona niso vedno izpolnjevali zlitosti zvoka, ki je pri harmonskih spremembah izgubljal čisto tonsko izenačenost in lepo obliko zvoka. Z boljšo intonacijsko bi 60-članski moški pevski zbor moral doseči višjo stopnjo čiste zvočne izraznosti. Pri vseh skladbah ni bilo pravega zvočnega ravnovesja.

V drugem delu koncerta pa so se pevci izkazali s sproščenimi interpretativnimi vzgibi, z naravno muzikalnostjo in izrazno neposrednostjo. V tem delu koncerta je zbor navdušil z učinkovitimi petjem, s katerim so pevci, solisti in zborovodja popolnoma izpolnili pričakovanja. Očitno so jim skladbe drugega dela koncerta bolj »ležale«. Sprostitvev in nekakšna sprememba načina interpretacij je prinesla zboru zavidljivo učinkovitost, izenačeno zvočnost, pevsko prefinjenost in veliko izraznost, prav tiste vrline, ki smo jih pri nekaterih pesmih v prvem delu koncerta pogrešali. Velja zapisati, da Partizanski pevski zbor v slovenskem in jugoslovanskem kulturnem prostoru razvija izredno plodno delo vokalnega združevanja, ohranjanja in širjenja umetne, ljudske in partizanske

pesmi vseh naših narodov in narodnosti.

Letošnji 12. festival REVOLUCIJA IN GLASBA se je odvijal v 18 krajih v Sloveniji. Tako je Jesenicam pripadla čast, da so bile gostitelj edinemu ansamblu, ki je bil ustanovljen prav v NOB. Toda naše drage Jesenice so padle na preizkušnji. Za koncert je bilo prodano ravno 60 vstopnic! V dvorani je bilo komaj toliko poslušalcev, da so se izenačili s številom pevcev na odru! Med prisotnimi v dvorani smo videli zelo malo nekdanjih borcev NOV in aktivistov... Ni bilo predstavnikov družbenopolitičnih organizacij (občine, zveze borcev NOV, Zveze rezervnih vojaških starešin in drugih). Najbrž je v tem tudi vzrok za manj sproščen začetek koncerta.

Slab vtis in »sramota za Jesenice« pa so popravili prisotni. Ubranstvo zbora, ki je z efektnimi skladbami ustvaril neposreden stik z dvorano, so poslušalci nagrajevali s tako spontanimi aplavzi, da jih že dolgo ni bilo slišati v jeseniški dvorani. Vrhunec prisrčnosti, priznanj in aplavzov pa so sprožile besede predsednika ZKO Jesenice Joža Varla, ki se je pevcem in zborovodji toplo zahvalil za prijeten zborovski večer, jim čestital k jubileju in jim podaril sliko JESENISKEGA ŽELEZARJA, povezovalka programa Majda Rebernik pa je izročila šopek zborovodji Milivoju Šurbeku. Aplavz, ki se ni hotel umiriti, je izzval izvajalca umetniških besedil med točkami koncerta JULIJA GROŠTA, da se je od Jesenčanov poslovil s Prešernovo ZDRAVLJICO, pevci pa so zapeli še tri dodatne pesmi in se med petjem zadnje pomešali med poslušalci v dvorani.

Franjo Ropret

STANISLAVA SLUGA — PUDOBKA V ŠIVČEVI HIŠI V RADOVLJICI

V Šivčevi hiši v Radovljici je do 20. novembra odprta razstava slik akademске slikarke Stanislave Sluga-Pudobke, ki se predstavlja s izborom 18 oljnih slik, zvečine velikih figuralnih kompozicij, nastalih v letih 1979—1984.

Indijski motivi, kot, na primer, Modrec, Črni princ, Lepota in bogastvo, Dekle z vrčcem itd., so predvsem paša za oči s slikovitimi sončnimi zahodi, viharim nebo in v skrivnostno svetlobo potopljenimi pejzaži, pred katera so postavljene lepotno oblikovane, v meditacijo poglobljene figure. Neoromantičen izraz je pogojen že z eksotičnim svetom, ki ga slikarka upodablja, vendar pa je s skupino moških figur, oblečenih v bela oblačila in s prav tako belo oblečenim Mlekarkem ustvarila sliko, ki z bogastvom draperije in z raznolik izraznostjo fizionomij upodobljenec dokazuje tudi slikarkino tehnično veščino in uspešnost psihološke karakterizacije upodobljenih oseb brez romantičnih primesi.

Najnovejša dela, v katerih slikarka zelo osebno obravnava problem ženske, žene in matere in usodno povezanost človeka, tudi komaj rojenega otroka s svojim okoljem in preteklostjo, so v nasprotju s prejšnjimi, polna simbolne govornice.

Tako kot v klasičnih kompozicijah evropske visoke renesanse in baroka se tudi pri slikarki srečujemo z ženskimi liki polnih in skladnih oblik v navadno toplem koloritu. Stiske, dileme in ogroženosti nastopa-

jočih figur pa nam sporočajo temna vzburkana ozadja platen, namenoma polita barva, ki seka kompozicijske slike in mestoma grozljiva simbolika žrtvovanja žene v obliki krvi.

Zdi se, da je slikarkina želja po izpovednosti in razumljenosti tako močna, da včasih s preveč nazorno govorico jemlje simbolu njegovo večplastno pomenskost in ustvarja iz slik gledališke scene, polne dramatičnih napetosti, ki pa kdaj pa kdaj lahko delujejo tudi groteskno.

Čeprav slikarka ceni velika platna z literarno bogato pripovednostjo, se zna na zelo neposreden način izraziti tudi v majhnem formatu abstraktnih krajin, ki z menjavanjem in prepletanjem rdeče in modre barve resnično evocira občutek svitanja, po katerem je slika tudi poimenovana.

Morda se v Stanislavi Slugi-Pudobski srečujemo z umetnico, katere eruptivna sila včasih ne dopušča dokončne izbrušenosti likovnega izraza in večplastnega dojemanja njenih likovnih stvaritev, zagotovo pa je slikarska osebnost, ki se v slikah izpoveduje, v njih pripoveduje, prepričuje in protestira in išče odgovor na svoja in občečloveška vprašanja stiske, v prepričanju, da dokončnega in edino pravega odgovora ni.

Maruša Avguštin

PISATI ZNA VSAK — A PISATI DOBRO NE

27. in 28. oktobra letos je bilo v Piranu že šesto tradicionalno srečanje pesnikov in pisateljev drugih narodov in narodnosti, ki živijo in delajo v Sloveniji. Program srečanja je bil zelo pester in bogat. Prvi dan smo si ogledali mesto Piran in njegove kulturno-zgodovinske spomenike, zvečer pa je Aleš Gulić predaval o novih delih v hrvatski in srbski literaturi.

Po predavanju je bil v piranski galeriji literarni večer, na katerem so udeleženci srečanja brali svoje pesmi in prozo. Za glasbeno popestritev večera je poskrbela vokalno-instrumentalna skupina Istra nuova, ki se navdihuje pri stari istrski ljudski glasbi. Programa pa še ni bilo konec. Po večerji v jedilnici hotela Piran so nam prijazni gostitelji v hotelski avli priredili družabni večer s skeči, humoreskami in narodno glasbo vseh naših narodov in narodnosti.

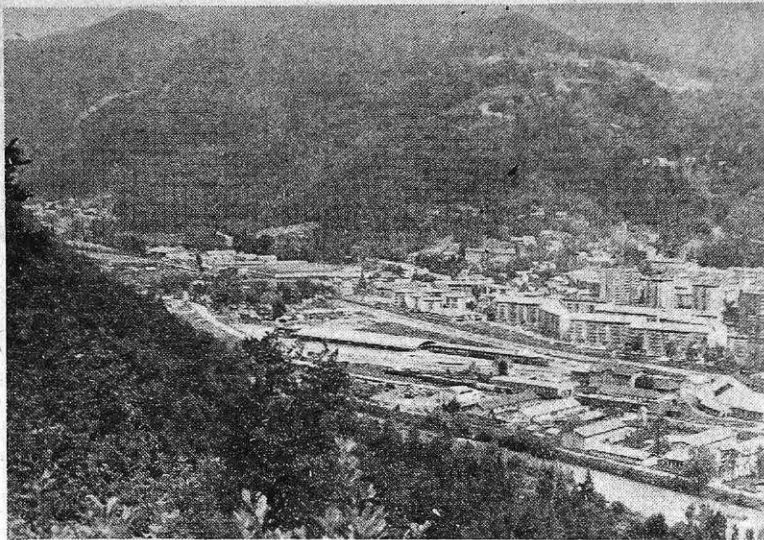
Naslednji dan nam je kritik dr. Radomir Ivanović na razgovoru za okroglo mizo, ki je bila posvečena našim literarnim stvaritvam (predvsem tistim, ki niso prišla v ožji izbor), dejal: »Pisati zna vsak, a pisati dobro ne.« Dr. Ivanović je zelo iskreno in kritično spregovoril o predloženih literarnih delih in nam svetoval,

naj čimveč beremo dobro literaturo, razmišljamo o prebranjem, pa tudi to, naj čimveč pišemo, saj kvaliteta raste iz kvantitete. Zelo izčrpano in strokovno je odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih zastavljali udeleženci srečanja.

Z okroglo mizo se je srečanje v Piranu tudi končalo in udeleženci so se razšli z željo, da se prihodnje leto spet srečajo v kakšnem drugem kraju.

V vseh pogledih koristno srečanje so pripravili odbor za literarno dejavnost pri ZKO Slovenije, republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, občinski svet Zveze sindikatov Piran in ZKO Izola. ZKO Slovenije je izdala tudi lepo opremljen in vsebinsko bogat zbornik literarnih del sodelujočih na srečanju v Piranu.

Husein Kljunić

Zgornji Plavž (foto I. Kučina)

DELOVNA PRAKSA V OŠ KARAVANŠKIH KURIRJEV NOB KOROŠKA BELA

No, in tako se je leto še enkrat obrnilo. Človek se sploh ne zaveda, kako hitro tečejo ure, dnevi, meseci, in kdaj mine celo leto. Če pomislim, niti ni dolgo tega, kar sem bila lansko leto na praksi. In zdaj sem že spet tukaj!

Da, spet sem se vrnila v tvoje okrilje, ti dobra stara osnovna šola. Pardon! Temeljito se popravljam, kajti, če povem po pravici, na Koroški Beli o kakšni stari šoli ni nobenega sledu več. Izginila je. »Puf!« je naredila in majhne, razmajane učilnice so zamenjale nove, klopi niso več tiste lesene popisane in trpežne in tudi omet ne odpada več s starih in dodobra preizkušenih zidov. Skratka, vse je novo! Vse se sveti, po hodnikih še vedno diši po svežem lesu in tudi iz razredov je slišati marsikateri nov, a vseeno strog glas učitelja. Je pač takó, da življenje teče dalje. Kaj pa bi bilo, če ne bi! Saj bi ostali tri leta za kočami, kot tako pravi moja prijateljica iz Bohinja.

Vendar pa mi ta nova šola ni delala prevelikih preglavic. Hitro sem se vključila v njen ritem! In teh štirinajst dni je bilo dovolj, da sem jo spet dodobra spoznala. Še vedno je v njej ostalo nekaj tistega domačega. Dobro se pozna, da sem dolgih osem let »gulila« šolske klopi v teh prostorih. Še zdaj me prešine čisto rahel, hudooben nasmeh, če srečam kakšnega bivšega učitelja in si mislim: »Ha, ha, nič več!«

A kmalu sprememim svoje občutke. Zavedam se, da bom tudi jaz nekoč prav taka; tudi izpod moje roke ne bodo letele v redovalnico same petice in tudi meni se bodo nekoč hitali za hrbtom. A tudi to bom morala sprejeti. Pravzaprav sem to sprejela že s prvim letom, ko sem se vpisala na pedagoško šolo v Tolminu. In navsezadnje je tako tudi prav, kajti spoznati moram ta pedagoški poklic z vseh strani. Že zdaj vem, da

je po eni strani lahko zelo čudovit in ustvarjalen, po drugi pa naporen in zahteva precej truda in dobrih živcev. Glede teh živcev pa sem si še posebno na jasnem.

Moja letošnja praksa je bila sestavljena tako, da sem bila večinoma po razredih. Samo en dan sem bila v podaljšanem bivanju. En dan — vendar dovolj! Aha, tu ste zdaj moji živci! Na vso srečo so se zdaj še nekoliko umirili. Najprej si iz vsega srca vesel tistega prisrčnega pozdrava »tovarišica« iz ust kakšne plašne deklice ali dečka, potem pa se vsuje nate kakor plaha.

Nič več ne pomaga, ko si ta prej plašna in ponižna »mularija« da duška. Takrat se resnično lahko vprašaš, če si res v šoli, obvezno si moraš nabaviti varnostno čelado. Posebno zdaj, v času nabiranja jesenskih sadežev, obstaja nevarnost, da dobiš v glavo kakšen debel, sploh »trd« koštanec. In navsezadnje ugotoviš, da ti ne pomaga nič drugega, kot veliko veliko dobre volje.

Moja praksa tretjega letnika se tako počasi končuje. Nekaj časa bodo v meni še živele vsi ti obrazi, ki sem jih srečevala na šoli teh štirinajst dni. Potem pa bodo počasi zbledeli, na njihova mesta pa bodo stopali vedno novi in novi.

In življenje bo tako teklo dalje. »Mularija« si bo še naprej dajala duška. Tudi osnovna šola me bo verjetno drugo leto še čakala na istem mestu, ko bom tako še zadnjikrat prišla na prakso kot srednješolka in ko se bo tako zaključilo še eno poglavje mojega življenja.

Natalija Gašperin

PIONIRSKI FOTO 84 V OSNOVNI ŠOLI TONE ČUFAR

V okviru praznovanja dneva republike bodo v osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah odprli XXV. republiško razstavo fotografije »PIONIRSKI FOTO '84«. Organizator je foto klub Andrej Prešeren, foto krožek na naši šoli pa pri organizaciji pomaga in sodeluje. V razstavnem prostoru bodo likovne izdelke zamenjale najboljše fotografije mladih iz vse Slovenije.

Po preteku razpisnega roka je prišlo 736 fotografij. Vsak udeleženec je lahko sodeloval z desetimi fotografijami. Člani žirije so po dolgem in premišljenem izboru odbrali 250 najboljših fotografij. Žirijo so sestavljali: Janez Juvan — kandidat — mojster fotografije, Vitomir Pretnar — amater I. stopnje in Slavko Ilenič — likovni pedagog. Predsednik žirije je bil Janez Juvan, ki je tudi predsednik komisije za delo z mladino v Sloveniji.

Prvič sem opazoval delo neke žiri-

je. Bilo je zanimivo. Dogovorili so se za način ocenjevanja. Vsak član žirije je sliko lahko ocenil z eno do sedem točk in tako je bila možna najvišja ocena 21 točk.

Žirija je ocenjevala strogo in pravično. Ocenili so najboljše kolekcije in najboljše posamezne slike.

Razstavo bomo odprli v torek, 27. novembra, v počastitev dneva republike in ob tej priložnosti razglasili najboljše pionirje — fotoamaterje.

Boštjan Ilenič, 7. b
OŠ Tone Čufar

Center II. na Jesenicah (foto I. Kučina)

PASTELI DRAGE SOKLIČ V ELANU V BEGUNJAH

Med razstavljalce, člane likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar, ki so se s svojimi slikami že predstavili v prostorih ELANA v Begunjah, se je v tem tednu vključila tudi DRAGA SOKLIČ, ena mlajših članic tega likovnega kolektiva.

Slikarka se v ELANU predstavlja s 14 slikami — pasteli, ki jih je za razstavo izbral likovni kritik dr. Cene Avguštin.

ODKRITJE DOPRŠNEGA KIPA JOŽETU ZUPANU-JEŽKU

VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD JESENICE — TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANŠKIH KURIRJEV NOB IN KRAJEVNA SKUPNOST EDI GIORGIONI JAVORNIK-KOROŠKA BELA

VABITA

na svečanost ob odkritju doprškega kipa Jožeta Zupana-Ježka, sekretarja SKOJ, čigar ime nosi pionirski odred šole. Svečanost bo v sredo, 21. novembra, ob 16. uri v večnamenskem prostoru osnovne šole na Koroški Beli.

PROGRAMSKA KONFERENCA SZDL KS STANETA BOKALA

Delegati krajevne konference SZDL krajevne skupnosti Staneta Bokala so imeli svojo programsko konferenco v četrtek, 8. novembra. V poročilu o devetmesečnem delu in stanju je predsednik Tone Varl omenil stabilizacijska prizadevanja, zaskrbljujoče rezultate v zvezi z izgubami v gospodarstvu in slab finančni položaj družbenih dejavnosti, predvsem šolstva in zdravstva. Čeprav se stanje popravlja, je bilo ugotovljeno, ustvarja neugodno družbeno klimo, ki povečuje nezainteresiranost občanov.

V tem času v jeseniški občini tečejo priprave za izvedbo dveh velikih naložb, in sicer na izgradnjo nove elektrojeklarne v Železnici, kjer gradbena dela že potekajo in gradnjo karavanškega cestnega predora. Predsednik je poudaril, da je SZDL v krajevni skupnosti odigrala svojo vlogo in da kljub težavam ni bilo posebnih nesoglasij in problemov. Pri delu se je utrjevala krajevna samouprava. Predvsem so se uveljavljala določila novega zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Predsedstvo je imelo šest sej, konferenca pa se ni sestala, ker še ni pripravljena.

predvidene spremembe statuta. Pri delovanju so se pojavile nekatere kadrovske težave. Zaradi nedelavnosti je bilo treba zamenjati sekretarke, predvideni kandidati pa so odklanjali nekatere odgovorne funkcije.

V okviru družbenopolitičnih organizacij je pohvalil delo krajevnega odbora ZB NOV in sekcije za družbeno aktivnost žensk. Osnovna organizacija zveze komunistov je premalo politično aktivna, medtem ko mladina ni organizirana v okviru krajevnih skupnosti. Omenil je pomembno de-

lo raznih komisij, kot je komisija za komunalne zadeve in urbanizem, svet stanovalcev, svet potrošnikov in komisije za zdravstvo ter socialno problematiko. V zvezi s komunalno problematiko se je največ govorilo o ureditvi ceste na Zgornjem Plavžu. Težave povzročajo nekateri posamezniki, razen tega pa komunalna skupnost ni dobila ustreznega izvajalca. Govorili so tudi o težavah pri sklicu sej nekaterih delegacij. Od 70 delegatov se sej ne udeležuje 17 delegatov, devet jih prihaja redko, ostali pa dokaj redno.

Po še kar zanimivi in plodni razpravi so navzoči sprejeli usmeritve za nadaljnje delo. Program dela v letu 1985 se bo uresničeval v okviru materialnih možnosti. Srednjeročni program naj se pripravi na osnovi pobud prebivalcev. Nadaljevati je treba uspešno začeto delo v zvezi z uresničevanjem zakona o stanovanjskem gospodarstvu, spodbujali bodo delo sveta potrošnikov in drugih komisij, rešiti pa morajo obstoječe kadrovske probleme in si prizadevati, da se mladina organizira v okviru svoje krajevnice organizacije. Spremljali in spodbujali bodo delo krajevnice samouprave in si prizadevali, da se uresniči predvidene komunalne ureditve. Predvsem se to nanaša na ureditev ceste in spremljajočih objektov na Zgornjem Plavžu. Dana je pobuda, da se v to urejanje čim bolj vključi in angažira zainteresirane prebivalce. Ponovno je bil dan tudi predlog, da se uredi glade svinjakov in kokošere, ki povzročajo smrad okrog balinišča v Logu Ivana Krivca.

Udeležba na programski konferenci je bila zadovoljiva, saj se je od 78 vabljenih udeležilo 45 delegatov.

B. B.

B. B.

RAZŠIRJENA SEJA IZVRŠNEGA ODBORA OBČINSKE TURISTIČNE ZVEZE

Priprava ovrednotenih programov dela, izdelava osnutka skupnega prospekta Jesenic, Planice pod Golico, Zirovnice in okolice, turistični promet letos in predvidevanja za prihodnje leto, obnovitev turističnega društva v Planini pod Golico, pobuda o olimpijskih igrah na območju treh dežel, to so bile glavne točke dnevnega reda razširjene seje izvršnega odbora občinske turistične zveze, ki je bila 6. novembra na Jesenicah.

Na predlog predsednice Darje Kemperle so sklenili, naj turistična društva jeseniške občine do 15. decembra pripravijo osnutek ovrednotenih programov dela za prihodnje leto, ki jih bodo obravnavali in sprejemali na letnih skupščinah marca. Na osnovi programov in predvidenega gibanja turističnega prometa, kar pogojuje dotok turistične takse, bo občinska zveza pripravila svoj osnutek in ga obravnavala na seji skupščine aprila prihodnje leto. Na osnovi tako pripravljenih in potrjenih programov se bodo prihodnje leto razporejala sredstva zbrane turistične takse, ki se zbirajo na proračunu občine.

Priprave za izdajo skupnega prospekta v redu potekajo. Navzoči so soglašali s predloženo vsebinsko zasnovano, slikovnim in besednim gradivom. Prospekt je nujno potreben za nudenje ustreznih informacij, predvsem tujcem.

Po podatkih statistične službe je bilo v devetih mesecih letos v naši občini 139.904 gostov, kar je za en odstotek manj kot lani v istem času. Nočitev je bilo 501.200, kar je dva odstotka več kot v tem času lani.

Prihodnje leto pričakujejo približno enak promet, razen povečanja prometa na Jesenicah zaradi povečanih poslovnih obiskov v zvezi z gradnjo nove jeklarne in karavanškega predora.

Na seji so z veseljem poslušali poročilo Matevža Kolarja s Planine pod Golico, da že potekajo priprave za obnovitev turističnega društva. Predvidevajo, da bo pripravljeno odbor sklical ustanovno skupščino že v mesecu decembru. Darja Kemperle je seznanila navzoče, da se zmogljivosti v Planini pod Golico za zimo oddane, prizadevati pa si bo treba, da bodo tudi poleti in v izvensezonskem času. Predvideva se obisk predvsem tujih gostov.

Na seji so obravnavali tudi predlog pravilnika o knjigovodstvu, ki naj bi ga sprejela vsa turistična društva, pobudo Kulturne skupnosti Jesenice o obeleževanju posebnih znamenitosti, pobudo mag. Bogataja za predavanja o etnoloških narodnih bogastvih, sodelovanje z turistično revijo »LIPOV LIST«, pripravo koledarja prireditve, obdavljevanje dohodka od turističnih sob, pogodbo z naravnim zdraviliščem Triglav v Mojstrani, delo in uresničevanje predlogov komisije za varstvo okolja, turistično informatiko ob glavni cesti, nekatere komunalne ter prometne ureditve in probleme.

Soglašali so s predlogom o uvedbi postopka za kandidiranje za zimske olimpijske igre na območju treh dežel in pri tem podkrepili zahtevo, da se po Dolini zopet zgradi železnica. Na dosedanjih prometnih režim na cesti je bilo izrečenih več zelo kritičnih pripomb, med katerimi je najbolj boleča, da večkrat avtobusi ne zmorejo pobrati vseh potnikov.

Prihodnja seja bo decembra. Na njej bodo obravnavali osnutke

ovrednotenih programov dela turističnih društev, nanjo pa bodo povabili tudi predstavnika komiteja za gospodarstvo in urbanizem Skupščine občine Jesenice.

NOVICE IZ OSNOVNE ŠOLE PREŽIHOV VORANC

V petek, 11. novembra, smo imeli razredni predstavniki v osnovni šoli Prežihov Voranc sestanek pionirske organizacije. Obravnavali smo naše delo v tem letu.

Vsako leto imamo več zbiralnih akcij. Poročali smo že o zbiralni akciji starega papirja. Zbirali smo tudi kostanj in želod za zimsko krmiljenje jelenjadi, srnjadi in muflonov v Triglavskem narodnem parku. Zbrali smo 517 kg kostanja in 118 kg želoda. Ker so bili letos slabi vremenski pogoji za zbiranje teh gozdnih sadežev, je bil naš izkupiček manjši kot v preteklem letu. Zbirati smo morali samo zdrav želod, kajti črvicega divjad ne je.

Ob 15-letnem jubileju Društva invalidov Jesenice smo prodajali značke. Prodali smo 142 serij, sedem srebrnih in 61 zlatih značk in tako pomagali društvu.

Tudi na obujanje tradicij NOB nismo pozabili. Učenci nižjih razredov

so obiskali spominska obeležja in spomenike v tednu pred 1. novembrom. Prižgali so svečke, recitali in zapeli pesmi.

29. novembra bodo cicibani sprejeti v pionirsko organizacijo in pionirji smo si že razdelili delo in obveznosti, saj je zanje ta dan izredno pomemben. Radi bi jih razveselili.

Vsako leto prodajamo novoletne voščilnice v pomoč paraplegikom. Z akcijo smo že začeli.

Na šoli bomo pripravili tudi smučarski sejem, kjer bomo prodajali smučarsko in drsalno opremo.

Pionirji smo zaposleni vedno z novimi nalogami, ki jih skušamo opraviti po svojih najboljših močeh.

Janina — dopisnica PO

OŠ Prežihov Voranc

NOVA AVTOBUSNA POSTAJALIŠČA IN VOZNI RED NA HRUŠICI

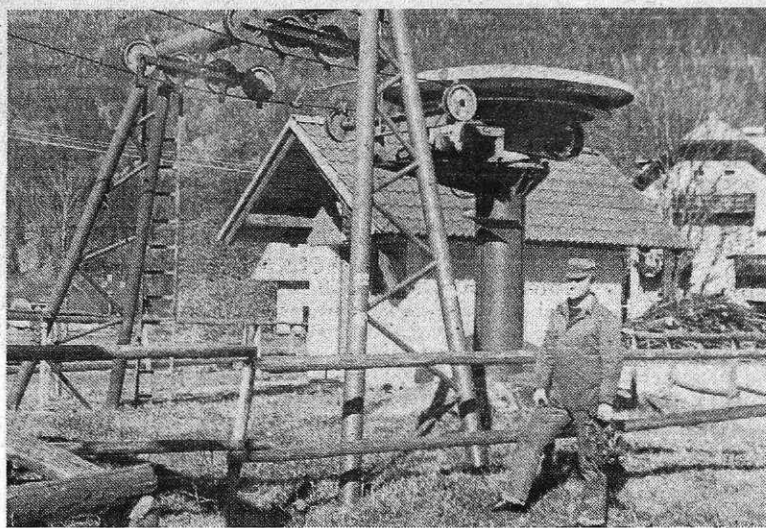
Krajevna skupnost Hrušica v zadnjem obdobju spreminja svojo podobo. Z gradnjo novih stanovanjskih blokov in individualnih hiš se je izredno povečalo število prebivalcev, pojavljati pa so se začeli tudi problemi glede prevoza. Progo lokalnih avtobusov so pred časom z glavne avtobusne postaje na Hrušici že podaljšali do prvih stanovanjskih blokov. Pri komunalnem urejanju novega stanovanjskega naselja na Belem polju so pri zadnjih stanovanjskih hišah ob glavni magistralni cesti že zgradili postajališče z obračališčem za lokalni avtobusni prevoz.

Zaradi nekaterih nejasnosti glede voznega reda lokalnih avtobusov z Jesenic na Hrušico in obratno so pretekli teden na sedežu krajevnice skupnosti Hrušica sklicali sestanek skupaj s predstavniki Integrala — TOZD Viator Jesenice in Komunalne skupnosti Jesenice. Pogovarjali so se predvsem o možnostih, kako bi zagotovili najbolj ustrezen vozni red v zadovoljstvo vseh. Tehtali so več različnih možnosti, predstavniki Viatorja pa so pokazali veliko razumevanja, da problem rešijo. Najprej so se dogovorili, da ostane tudi sedanja avtobusna postaja pri stanovanjskih blokih in je tako odpadla bojazen številnih krajanov, da bodo morali hoditi na glavno postajo na Hrušico ali na začetno postajo na Belem po-

lju. Predstavniki Komunalne skupnosti je povedal, da bodo najprej morali urediti še postajališče pri stanovanjskih blokih na desni strani magistralne ceste v smeri proti Jesenicam. Ko bo tudi ta postaja urejena, bodo avtobusi začeli voziti od Jesenice skozi Hrušico do Belega polja in nazaj.

Na sestanku so se tudi pogovarjali o možnostih, da bi avtobus na Hrušico vozil vsake pol ure. Predstavniki Viatorja so povedali, da so na to pripravljene, če bo dovolj potnikov. Dogovorili so se, da bo avtobus poskusno vozil mesec dni in potem se bodo dokončno odločili, prav tako pa so se dogovorili, da bo na delo in z dela s Hrušice vozil še en dodatni avtobus.

J. R.

Bojan Grm ob žičnici Mojca v Kranjski gori (foto B. Blenkuš)

INOVACIJA BOJANA GRMA ZA BOLJŠE VZDRŽEVANJE ŽIČNIC

Za vzdrževanje številnih žičnic v Gornjesavski dolini imajo pri TOZD Žičnica Kranjska gora posebno vzdrževalno skupino. Ker je ta dejavnost pri nas pravih naprav nova, vzdrževalci žičnic v Kranjski gori in okolici neprestano iščejo nove poti za svoje boljše, lažje in bolj učinkovito delo.

Med žičničarji je posebno iznajdljiv Bojan GRM iz Kranjske gore, ki je izdelal poseben stroj za teptanje snega in vožnjo po njem, izdelal pa je tudi naprave za čiščenje in mazanje jeklenih vlečnih vrvi na žičnicah. Stroj za vožnjo po snegu je izdelal iz pločevine, odvrženih tekočih trakov in manjšega TOMOSOVEGA motorja. Oddal ga je oskrbniku planinskega doma v Tamarju, ki ga je nekaj časa uporabljal za dovoz hrane in pi-jače pozimi, nato pa ga je prodal.

Bojan je precej časa opazoval nerodno težko ter zamudno skoraj ročno čiščenje in mazanje žičnih vrvi. Pri tem se je, posebno kadar je pihal veter, izgubilo precej mazalnega olja. Po dolgem premišljevanju je za čiščenje rje izdelal posebno pregiblivo jekleno ohišje, v katero je pri-

trdil tri jeklene krtače. Vse to je pri-trdil na del nosilca žičnice, tako da je treba žičnico le pognati, pa se jeklene žice vlečne vrvi same čistijo.

Za mazanje je namesto navadne pločevinaste škatle, ki so jo uporabljali prej in iz katere je kapljalo olje, izdelal poseben rezervoarček s tankimi cevmi, po katerih teče olje na vlečne vrvi. Na mazalnem mestu je okrog vrvi izdelal posebne objemke, ki preprečujejo, da bi veter odnašal olje za mazanje. Ta inovacija Bojana Grma je pripomogla, da se vlečne vrvi sedaj hitreje, bolje in zaradi preprečitve izgube mazalnega olja ceneje čistijo in mažejo. Prav gotovo bodo tudi drugje osvojili Bojanovo inovacijo za vzdrževanje vlečnih vrvi na žičnicah.

B. B.

PLANINSKI IZLET K SPOMENIKU V BELCI

V soboto nas je lep jesenski dan ponovno zvalil v naravo. Pred šolo se nas je zbralo več kot petdeset planincev. Jesenska megla je že izginjala, ko smo se odpravili v dolino Belce. Na belški karavli sta se nam pridružila dva graničarja.

Spremljvali smo bili veseli, kajti bilo nas je res veliko in to je bila vedno bolj strma in nevarna. Vzpeljali smo se po ozki stezi. Pod nogami se nam je drobil pesek in koraki so bili vedno bolj počasi in utrujeni. Pogled nam je večkrat ušel čez skale v globino, kjer je tekla voda. Taka je dolina Belce — a, a, divja in strma. Pravijo pa, da je zeprijazna, kadar ob deževju hudournik Belca naraste. Takrat buči in v strugi se vali kamenje.

Na koncu doline se dviga Kepa. Njen vrh je bil že zasnežen. Mi smo se ustavili na Kolenu. Med drevjem stoji spomenik. Na tem mestu so 1944. leta partizani zašli v zasedo. V spopadu s sovražnikom je padel Beno Hrovat. Njemu v spomin smo prižgali svečke. Zapeli smo pesmico o kurirju, recitali in se pogovarjali o tistih časih, ko so se ljudje borili za svobodo naše domovine. Svečke so že dogorevale, ko smo tiho zapustili grob mladega junaka. Beno je ostal v Belci. Na njegovem grobu pa večkrat zagori svečka. Spominjajo se ga domači in prijatelji. Na Kolenu se večkrat ustavijo njegovi tovariši in tudi mladi.

Romana Kofler, 5. a
OŠ — 16. december Mojstrana

IZLET K IZVIRU POTOKA JAVORNIK

V soboto, 10. novembra, smo se mladi planinci iz osnovne šole Tone Čufar, odpravili na pohod z Jesenic do Pristave in k izviru potoka Javornik.

Zbrali smo se pred gimnazijo na Jesenicah, krenili po Ukovi mimo nekdanjega letnega gledališča, čez Sušje mimo zajetja vode za Železarno Jesenice do Kovačevega rovtja. Tu smo se okrepčali in odšli po poti do vrha Rožičevega rovtja, kjer smo občudovali vrhove Julijcev od Triglavu do Stenarja, Škratlce, Široke peči in drugih. Čez nekaj časa smo se čez Lenčovo polje spustili do Pristave. Brez

nahrbtnikov smo odšli mimo karavle Karavanških kurirjev in zajezenega potoka do izvira potoka Javornik. Skoraj vsi smo si privoščili nekaj požirkov čiste in hladne vode. Nazaj grede smo se ustavili v karavli. Graničarji so nam razkazali karavlo, orožje in pripovedovali o dejavnostih v prostem času. Pred odhodom iz karavle smo se vpisali še v knjigo obiskov.

Pred domom na Pristavi smo se še enkrat okrepčali in se nato po skupinah razšli po različnih poteh proti Jesenicam.

Primož Smolej in Gaber Lah, 3. c
OŠ Tone Čufar Jesenice

RAZPORED PRVENSTVA ŽELEZARNE V ODBOJKI ZA LETO 1984

Prvo polfinale bo v ponedeljek, 12. novembra (prvi iz I. in III. skupine in drugi iz II. in IV. skupine);

Drugo polfinale bo v torek, 13. novembra (prvi iz II. in IV. skupine in drugi iz I. in III. skupine).

Iz vsake polfinalne skupine igrata po dve ekipi v FINALU, ki bo v sredo, 14. novembra.

Vse tekme bodo v prostorih NTK Jesenice — TVD Partizan Jesenice, s pričetkom ob 15.30.

I. SKUPINA — PETEK, 16. NOVOBRA, OB 12. URI: Vzdrževanje, Energetika, Valjarna bluming-štel, Žičarna.

II. SKUPINA — TOREK, 20. NOVOBRA, OB 20. URI: E-TKR-NG, Transport, Strojne delavnice, Plavž.

III. SKUPINA — SREDA, 21. NOVOBRA, OB 18. URI: Remontne delavnice, Jeklarne, Hladna valjarna Jesenice, Livarna.

IV. SKUPINA — PETEK, 22. NOVOBRA, OB 20. URI: KSI, Elektrode, Hladna valjarna Bela, Jeklovlek.

Prva polfinalna tekma bo v torek, 4. decembra, ob 20. uri (prvi iz I. in III. skupine in drugi iz II. in IV. skupine).

Drugo polfinale bo v sredo, 5. decembra, ob 18. uri (prvi iz II. in IV. skupine in drugi iz I. in III. skupine).

Iz vsake polfinalne skupine igrata po dve ekipi v FINALU, ki bo v petek, 7. decembra, ob 20. uri.

Vse tekme bodo v telovadnici CSUI na Jesenicah.

IZREDNA AKCIJA ZA POMOČ PRIZADETIM V POTRESIH NA KOPAONIKU

Občinski odbor Rdečega križa Jesenice obvešča občane Jesenic in naselij na območju občine Jesenice, da poteka izredna akcija zbiranja pomoči prizadetim v potresih na Kopaoniku v občini Jesenice od 12. do 30. novembra. V tej akciji se zbirajo ODEJE, ŠOTORI, PRIKOLICE, POČITNIŠKE HIŠICE, GRADBENI MATERIAL IN FINANČNA SREDSTVA.

Denar se nakazuje na žiro račun: RDEČI KRIŽ SLOVENIJE LJUBLJANA — štev.: 50101-678-51579 (za KOPAONIK).

Občani-darovalci naj o vrsti in količini darovanih stvari obvestijo predstavnike krajevnih organizacij Rdečega križa, in sicer:

- v Ratečah — Danico Butinar, štev. tel. 88-771,
- v Kranjski gori Zinko Bratuš, štev. tel. 88-479 ali 88-423,
- v Mojstrani-Dovje Borisa Manevskega, štev. tel. 89-024,
- na Hrušici — občinski odbor RKS Jesenice, štev. tel. 81-950,
- za KO Rdečega križa Plavž, Sava in Podmežakla — občinski odbor RKS štev. tel. 81-950,
- na Blejski Dobravi Reško Čop, Bl. Dobrava 41,
- na Javorniku — Koroška Bela Marico Kastelic, štev. tel. 83-950,
- v Žirovnici Ljudmilo Mežek, štev. tel. 80-046 ali Pavlo Pintar, osnovna šola Žirovnica, štev. tel. 80-017.

Občinski odbor Rdečega križa bo organiziral odvoz darovanega materiala na zbirni center v Ljubljano, zato prosí vse darovalce, da omogočijo prevzem materiala.

Za solidarnost, razumevanje in sodelovanje se občinski odbor Rdečega križa s krajevnimi odbori Rdečega križa iskreno zahvaljuje vsem, ki bodo darovali denar ali materialna sredstva in sodelovali v tej akciji nudenja pomoči ob potresu prizadetemu prebivalstvu Kopaonika.

LASTNIKOM GROBOV NA POKOPALIŠČIH BREZNICA IN RODINE

Komunalno podjetje KOVINAR Jesenice TOZD Komunalne službe obvešča lastnike grobov na pokopališčih Breznica in Rodine, da bodo lahko plačali najemnino grobov v sredo, 21. novembra, v pisarni krajevnih skupnosti Žirovnica od 8.30 do 16. ure.

Cene grobov za leto 1984 so: enojni grob 180,00 din, dvojni grob 360,00 din.

CENTER SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE, Cesta bratov Rupar 2, po sklepu sveta Centra prodaja na JAVNI LICITACIJI

dne 17. novembra ob 9. uri v prostorih na Cesti bratov Rupar 2

— osebni avtomobil R 4 reg. št. KR 111-955 — letnik avtomobila 1979 in prevoženih kilometrov 067765.

Avto je registriran in v voznem stanju. Izklicna cena za licitacijo je 84.354 din.

Avtomobil si lahko ogledate v petek, 16. novembra, od 8. do 12. ure in v soboto eno uro pred licitacijo.

Varščina se vplača v višini 8.000,00 din na blagajni centra do začetka licitacije.

Prometni davek plača kupec. Za delovno organizacijo pa velja pisna izjava, da bo avto njihovo osnovno sredstvo.

Prevzeti avtomobil mora kupec plačati do 21. novembra 1984. Licitacija bo po sistemu videl—kupil.

ZAHVALE

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti KSI se zahvaljujem za denarno pomoč pri nakupu ozimnice.

Marička Pajk

Občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice in IO Društva invalidov Jesenice se najlepše zahvaljujem za čestitki ob mojem življenjskem jubileju. Prisrčna hvala tudi vsem ostalim za lepa darila.

Mira Noč

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna blumingštek se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila v času moje bolezni zelo dobrodošla.

Kristina Kovač

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem življenjskem prazniku.

Obenem želim društvu pri nadaljnjem delu še veliko uspehov.

Ivanka Dobravec

Sodelavcem TOZD Valjarna žice in profilov Bela se iskreno zahvaljujem za prejeto spominsko darilo ob odhodu v pokoj.

Sodelavcem tudi v prihodnje želim še mnogo uspehov in zdravja pri delu.

Janez Klinar

Odboru Društva invalidov Jesenice, izvršnemu odboru KO ZB NOV Staneta Bokala, izvršnemu odboru Planinskega društva Jesenice in hišnemu svetu Staneta Bokala 9, se iskreno zahvaljujem za prejete čestitke ob mojem življenjskem jubileju.

Vsem želim obilo delovnih uspehov.

Franc Iskra

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za prejeto čestitko ob mojem rojstnem dnevu. Obenem želim društvu in vsem njegovim članom še veliko delovnih uspehov.

Fračiška Noč

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 17. novembra, bo sta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:
SPECERIJA BLED — supermarket Union, Titova 22 in
ROŽCA — sam. trgovina 9, Bokalova 5/a.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu novembru bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

TEČAJ ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL A IN B KATEGORIJE

Avto moto društvo Jesenice pričenja v ponedeljek, 19. novembra, nov tečaj za voznike motornih vozil A in B kategorije. Ker je na voljo še nekaj prostih mest, vabijo interese, da se zgledajo v pisarni AMD Jesenice, Kidričeva 26/c, kjer bo tudi potekal tečaj.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 44. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

Medaljon,imenti, Predin, Om, zdravišče, Dorota, vresje, pomor, lot, skok, Amor, Olib, eno, pat, Meta, šal, hrast, Ree, Trenta, Ike, Anita, KK, presta, Mon, anarhist, osama, prtič, verz, atek, Alan, Adana, dacar, kota, Selo, nereide, meter, Kocen, ZR, srce, Zola, in, ŠE.

UGANKARSKI SLOVARČEK

ALICANTE — špansko pristaniško mesto ob Sredozemskem morju,
ARAVALI — gorovje v indijski državi Radžastan,
ESTER — derivat, ki nastane pri reakciji alkohola s kislino,
RIGA — glavno mesto Latvije SSR.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

16. novembra, avstral. barv. akcij. film CESTNI BOJEVNIK ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. barv. drame RAGTIME.
17. novembra, amer. barv. drama RAGTIME ob 17. in 19.30. Cene vstopnic zvišane!
18. novembra, franc. barv. komedija OROŽNIKI IN OROŽNICE ob 17. in 19. uri.
19. novembra, nem. barv. srhljivka LADY DRAKULA ob 17. in 19. uri.
20. novembra, franc. barv. erot. krim. film IZREDNA ŽENSKA ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!
21. novembra, angl. barv. gangster. film ČRNI PETEK ZA GANGSTERJE ob 17. in 19. uri.
22. novembra, ZAPRTO.

KINO PLAVŽ

16. novembra, franc. barv. komedija OROŽNIKI IN OROŽNICE ob 18. in 20. uri.
17. novembra, franc. barv. komedija OROŽNIKI IN OROŽNICE ob 18. in 20. uri.
18. novembra, amer. barv. risani film NORA DIRKA TOMA IN JERRYJA ob 16. uri, ob 17.30 in 20. uri amer. barv. drama RAGTIME.
19. novembra, amer. barv. drama RAGTIME ob 17.30 in 20. uri.
20. novembra, angl. barv. gangster. film ČRNI PETEK ZA GANGSTERJE ob 18. in 20. uri.

21. novembra, ZAPRTO.
22. novembra, amer. barv. glasb. risani film HEAVY METAL ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

17. novembra, avstral. barv. akcij. film CESTNI BOJEVNIKI ob 19. uri.
18. novembra, franc. barv. ljub. komedija ČAS PRVE LJUBEZNI ob 19. uri.
22. novembra, amer. barv. film DISCIPLINA BREZ MILOSTI ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

16. novembra, amer. barv. risani film HEIDI ob 18. uri.
17. novembra, nizozem. barv. srhljivka PIRANHA II. del ob 20. uri.
20. novembra, amer. barv. film DISCIPLINA BREZ MILOSTI ob 20. uri.

RAZSTAVNI SALON DOLIK

Do vključno 21. novembra si v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah lahko ogledate razstavo slik akad. slikarja PETRA ADAMIČA.

Razstava je odprta vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan, od 9. do 11. ure in od 16. ure do 19.30.

OBVESTILO LASTNIKOM OZIROMA UPORABNIKOM STANOVANJSKIH STAVB, DELOV STAVB, STANOVANJ, GARAŽ TER POČITNIŠKIH HIŠ

V zadnjem času se veliko občanov pritožuje, ker prejemajo odločbe za davek na ime bivših lastnikov oziroma z napačnimi naslovi. Radi bi opozorili, da morajo vsako spremembo lastništva oziroma naslova javiti občani sami, kot to določa zakon o davkih občanov.

Vse občane, ki prejemajo odločbe in položnice za plačilo na naslov bivših lastnikov, prosimo, da se z natančnimi podatki zgledajo na upravi za družbene prihodke občine Jesenice, kjer bomo uskladili evidenco.

Uprava za družbene prihodke občine Jesenice

UVELJAVLJANJE OPROSTITVE PLAČEVANJA OBČINSKEGA SAMOPRISPEVKA

V zvezi s spremembo odloka o občinskem samoprispevku v občini Jesenice, po sklepu zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Jesenice, obveščamo vse občane, da lahko uveljavijo oprostitev plačevanja občinskega samoprispevka, in sicer tisti

— katerih dohodek preračunan na posameznega vzdrževanega družinskega člana ne presega zneska, določenega s sklepom SPIZ o premoženjskih pogojih za priznanje varstvenega dodatka (Ur. list SRS, št. 10/84, znesek 8.376,00 din),
— ki so v delovnem razmerju, pa uveljavljajo oprostitev v svojih podjetjih.

Vlogo za oprostitev plačevanja občinskega samoprispevka dobijo občani v sprejemni pisarni občine Jesenice, kjer jo izpolnijo in s potrebnimi dokazili tudi oddajo.

Uprava za družbene prihodke občine Jesenice

